

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана
Франка
Кафедра соціальної педагогіки та корекційної освіти

**СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ:
довідник для студентів**

Дрогобич – 2024

УДК 364(477)(035)

Г 85

*Рекомендовано вченою радою Дрогобицького державного
«педагогічного університету ім. Івана Франка
(протокол № 9 від 26 вересня 2024 р.)*

Рецензенти:

Ільницька Віра Ярославівна, начальник управління праці та соціального захисту населення Трускавецької міської ради

Хавула Роман Михайлович, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Соціальний захист : довідник / авт.-уклад. Ігор ГРИНИК, Ігор ЗУБРИЦЬКИЙ. Дрогобич : Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2024. 360 с.

Довідник упорядковано на підставі понятійно-термінологічного апарату законодавства України у сфері соціального захисту та соціальної роботи, який є основою для вивчення дисциплін «Соціальний захист в Україні», «Соціальний захист населення», «Соціально-правовий захист особистості», «Соціально-правовий захист сім'ї», «Соціальна політика в Україні».

Призначений для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти.

@ Ігор Гриник, Ігор Зубрицький, 2024

@ Дрогобицький державний педагогічний університет

імені Івана Франка, 2024

ПЕРЕДМОВА

«Соціальний захист в Україні» та «Соціально-правовий захист особистості» є самостійними за змістом і технологіями курсами, які повинні забезпечити набуття компетентностей у сфері соціального захисту та соціальної роботи, для отримання практичних навичок із вибору оптимальних форм та інструментів соціального захисту різних груп населення, а також для ухвалення ефективних рішень із врахуванням державних гарантій забезпечення соціальних прав і свобод людини й громадянина в сучасних умовах.

Пропонований довідник «Соціальний захист: довідник» покликаний допомогти майбутнім фахівцям соціальної роботи в опануванні дисциплін «Соціальний захист в Україні», «Соціальний захист населення», «Соціально-правовий захист особистості», «Соціально-правовий захист сім'ї», «Соціальна політика в Україні», які є обов'язковими компонентами освітньої програми «Соціальна педагогіка» за спеціальністю 231 «Соціальна робота» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Довідник розроблено як допоміжний навчальний матеріал з метою поглибленого знайомства студентів з фаховою терміносистемою, яка використовується у соціальній сфері, що дозволить значно підвищити рівень їхніх професійних компетентностей.

Навчально-методичне видання сформоване на основі термінологічного апарату законодавства України у сфері соціального захисту та соціальної роботи. Терміни й поняття розташовані в алфавітному порядку. Більшість термінів використовуються відповідно до назви певного нормативного документа або в усталеній формі, наприклад: *Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України, Деякі питання захисту прав депортованих та внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України*. Для термінів-словосполучень прийнятий прямий порядок слів,

а різні відтінки у значенні окремих термінів і понять позначаються цифрами в дужках.

Довідник може бути використаний у процесі викладання навчальних дисциплін «Вступ до спеціальності «Соціальна робота»», «Соціальний захист в Україні», «Соціальний захист населення», «Соціально-правовий захист особистості», «Соціально-правовий захист сім'ї», «Соціальна політика в Україні» та інших навчальних дисциплін, які викладаються на спеціальності 231 «Соціальна робота».

А

Автоматичний режим надання електронної публічної послуги – надання електронної публічної послуги програмними засобами інформаційно-телекомунікаційних систем, без додаткового опрацювання суб'єктом надання електронної публічної послуги у режимі реального часу або з відкладальною умовою на підставі заяви (звернення, запиту) суб'єкта звернення, у тому числі поданої в електронній формі з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем (у тому числі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг).

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX (зі змінами та доповненнями)

Адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної чи юридичної особи або при настанні події, яка є підставою для надання такої послуги, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону.

Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI (зі змінами та доповненнями)

Адміністративний центр територіальної громади – населений пункт (село, селище, місто), що має розвинену інфраструктуру і, як правило, розташований найближче до географічного центру території територіальної громади та в якому розміщується представницький орган місцевого самоврядування територіальної громади.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Адміністративні дані – дані, отримані державними органами (крім органів державної статистики), органами місцевого самоврядування та іншими юридичними особами відповідно до законодавства та задокументовані ними.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX

Адміністратор недержавного пенсійного фонду – юридична особа, що здійснює адміністрування недержавних пенсійних фондів на умовах Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Адреса житла – місце, де розташоване житло особи, що включає такі дані (за наявності): область, район, місто (село, селище), район у місті, вулиця (шосе / проспект / бульвар / алея / площа / майдан / провулок / узвіз / з'їзд / проїзд / лінія / просіка / тупик тощо), номер будівлі (будинку / корпусу / блоку / секції тощо), номер квартири (кімнати тощо).

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX (зі змінами та доповненнями)

Альтернативна служба – служба, яка запроваджується замість проходження строкової військової служби і має на меті виконання обов'язку перед суспільством. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження права громадян на проходження альтернативної служби із зазначенням строку їх дії.

Про альтернативну (невійськову) службу : Закон України від 12.12.1991 р. № 1975-XII (зі змінами та доповненнями)

Антитерористична підготовка населення – система організаційних, освітніх, просвітницьких, практично-навчальних, науково-методологічних та інших заходів, спрямованих на формування у представників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та цивільного населення антитерористичних компетентностей.

Про боротьбу з тероризмом : 20.03.2003 р. № 638-IV (зі змінами та доповненнями)

Ануїтет – періодичні пенсійні виплати, які здійснюються з установленими інтервалами часу до того моменту, поки не настане певна подія, визначена у відповідному договорі.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Б

Багатодітна сім'я – сім'я, в якій подружжя (чоловік та жінка) перебуває у зареєстрованому шлюбі, разом проживає та виховує трьох і більше дітей, у т. ч. кожного з подружжя, або один батько (одна мати), який (яка) проживає разом з трьома і більше дітьми та самостійно їх виховує. До складу багатодітної сім'ї включаються також діти, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, – до закінчення закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Базова мережа закладів культури – комплекс закладів культури, інших підприємств, установ, організацій, закладів освіти сфери культури державної та комунальної форм власності, діяльність яких спрямована на створення умов для забезпечення: розвитку творчості людини, професійної художньо-творчої самореалізації особистості та отримання кваліфікацій у різних видах мистецтва; підготовки кадрів у сфері культури; збирання, збереження, використання і поширення інформації про матеріальні та духовні культурні цінності, наукові розробки; цілісності культурного простору України, доступності національного культурного надбання; дотримання прав громадян у сфері культури.

Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI (зі змінами та доповненнями)

Базовий державний соціальний стандарт – прожитковий мінімум, встановлений законом, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров'я та освіти.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III (зі змінами та доповненнями)

Базовий набір культурних послуг – перелік, зміст та обсяг культурних послуг, які обов'язково мають надаватися жителям територіальної громади для забезпечення доступу до читання та інформації, музейних предметів, кінофільмів, можливостей для творчого самовираження, мистецької освіти.

Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI (зі змінами та доповненнями)

Базові соціальні послуги – соціальні послуги, надання яких отримувачам соціальних послуг відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» забезпечується Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, виконавчими органами міських рад міст обласного значення, а також виконавчими органами сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад, створених згідно із законом та перспективним планом формування територій громад і визнаних Кабінетом Міністрів України спроможними в порядку, встановленому законом. Базовими є такі соціальні послуги: а) догляд вдома, денний догляд; б) підтримане проживання; в) соціальна адаптація; г) соціальна інтеграція та реінтеграція; г) надання притулку; д) екстрене (кризове) втручання; е) консультування; є) соціальний супровід; ж) представництво інтересів; з) посередництво; и) соціальна профілактика; і) натуральна допомога; і) фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, порушення зору; й) переклад жестовою мовою; к) догляд та виховання дітей в

умовах, наближених до сімейних; л) супровід під час інклюзивного навчання; м) інформування; н) медіація.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Батьки-вихователі – подружжя або окрема особа, яка не перебуває у шлюбі, які взяли на виховання та для спільного проживання не менш як п'ять дітей-сиріт та/або дітей, позбавлених батьківського піклування, та яким, за рішенням органів опіки та піклування, надано статус батьків-вихователів.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Батьки-вихователі дитячого будинку сімейного типу – подружжя або окрема особа, що не перебуває у шлюбі, які взяли дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, для виховання та спільного проживання.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III (зі змінами та доповненнями)

Безбар'єрність – загальний підхід до формування та імплементації державної політики для забезпечення безперешкодного доступу всіх груп населення до різних сфер життєдіяльності.

Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р

Бездомна особа – особа, яка перебуває у соціальному становищі бездомності. До бездомних осіб належать безпритульні особи та особи, які мають притулок.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Бездомність – соціальне становище людини, зумовлене відсутністю в неї будь-якого житла, призначеного та придатного для проживання.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Безоплатна вторинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг: а) захист; б) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; в) складення документів процесуального характеру.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI (зі змінами та доповненнями)

Безоплатна допомога (пересилка, виконання робіт, надання послуг) – надання гуманітарної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсацій донорам гуманітарної допомоги.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV (зі змінами та доповненнями)

Безоплатна освіта – освіта, яка здобувається особою за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів згідно із законодавством.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (зі змінами та доповненнями)

Безоплатна первинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових

осіб. Безоплатна первинна правова допомога включає такі види правових послуг: а) надання правової інформації; б) надання консультацій і роз'яснень з правових питань; в) складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру); г) надання консультацій, роз'яснень та підготовка проєктів договорів користування земельними ділянками (оренда, суборенда, земельний сервітут, емфітевзис, суперфіцій) для сільського населення – власників земельних ділянок; г) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI (зі змінами та доповненнями)

Безоплатна правова допомога – правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI (зі змінами та доповненнями)

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у т. ч. з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (зі змінами та доповненнями)

Безпечні умови для людини – стан середовища життєдіяльності, при якому відсутня небезпека шкідливого впливу його факторів на людину.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX

Безпечні умови праці – стан умов праці, за якого вплив на працівників шкідливих та небезпечних виробничих факторів усунуто або їх рівні не перевищують граничнодопустимих значень.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Безпритульна особа – повнолітня особа, яка проживає на вулиці, в парках, підвалах, під'їздах будинків, на горищах, об'єктах незавершеного будівництва, в інших місцях, непризначених та непридатних для проживання, у тому числі жилих приміщеннях, що перебувають в аварійному стані.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Безпритульні діти – діти, які були покинуті батьками, самі залишили сім'ю або дитячі заклади, де вони виховувались, і не мають певного місця проживання.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Безробітний – особа віком від 15 до 70 років, яка через відсутність роботи не має заробітку або інших передбачених законодавством доходів як джерела існування, готова та здатна приступити до роботи.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Безробіття – соціально-економічне явище, за якого частина осіб не має змоги реалізувати своє право на працю та отримання заробітної плати (винагороди) як джерела існування.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Бенефіціар – набувач благодійної допомоги (фізична особа, неприбуткова організація або територіальна громада), що одержує допомогу від одного чи кількох благодійників для досягнення цілей, визначених Законом «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI (зі змінами та доповненнями)

Біженець – особа, яка не є громадянином України і внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може або не бажає користуватися її захистом, або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї.

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI (зі змінами та доповненнями)

Біометричні дані – сукупність даних про особу, зібраних на основі фіксації її характеристик, що мають достатню стабільність та істотно відрізняються від аналогічних параметрів інших осіб (біометричні дані, параметри – відцифровані підпис, образ обличчя, відбитки пальців рук).

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI (зі змінами та доповненнями)

Благодійна діяльність – добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара.

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI (зі змінами та доповненнями)

Благодійна організація – юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», як основну мету її діяльності.

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI (зі змінами та доповненнями)

Благодійна пожертва – безоплатна передача благодійником коштів, іншого майна, майнових прав у власність бенефіціарів для досягнення певних, наперед обумовлених цілей благодійної діяльності, відповідно до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI (зі змінами та доповненнями)

Благодійник – дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права (у тому числі благодійна організація), яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності.

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI (зі змінами та доповненнями)

Близькі особи – члени сім'ї суб'єкта, зазначеного у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», а також чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця,

рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта.

Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700- VII (зі змінами та доповненнями)

Близькі родичі та члени сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин – чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII (зі змінами та доповненнями)

Боротьба з тероризмом – діяльність щодо запобігання, виявлення, припинення, мінімізації наслідків терористичної діяльності.

Про боротьбу з тероризмом : 20.03.2003 р. № 638-IV (зі змінами та доповненнями)

Будинок нічного перебування – заклад соціального захисту для ночівлі (розміщення на ніч) бездомних осіб, прийом до якого не потребує попереднього медичного обстеження. Його діяльність б регулюється типовим положенням, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення.

Про затвердження Порядку здійснення соціального патрулювання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.07.2011 р. № 283

Бюджет місцевого самоврядування (місцевий бюджет) – план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функцій та повноважень місцевого самоврядування.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Бюджет розвитку – доходи і видатки місцевого бюджету, які утворюються і використовуються для реалізації програм соціально-економічного розвитку, зміцнення матеріально-фінансової бази.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

В

Ваучер – документ встановленого зразка, що дає особі відповідно до цього Закону право на перепідготовку за робітничою професією, підготовку за спеціальністю для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або магістра, здобутого за іншою спеціальністю, підготовку на наступному рівні освіти (крім третього (освітньо-наукового /освітньо-творчого) рівня вищої освіти), спеціалізацію та підвищення кваліфікації у закладах освіти чи у роботодавця.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Вебсайт – сукупність програмних засобів, розміщених за унікальною адресою в обчислювальній мережі, у тому числі в мережі Інтернет, разом з інформаційними ресурсами, що перебувають у розпорядженні певних суб'єктів і забезпечують доступ юридичних та фізичних осіб до цих інформаційних ресурсів та інших інформаційних послуг через обчислювальну мережу.

Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155–VIII (зі змінами та доповненнями)

Ведення випадку – надання соціальних послуг здійснюється шляхом ведення випадку, що включає такі етапи: а) аналіз заяви / звернення про надання соціальних послуг, повідомлення про осіб/сім'ї,

які перебувають у складних життєвих обставинах або в ситуаціях, що загрожують життю чи здоров'ю особи; б) оцінювання потреб особи / сім'ї у соціальних послугах; в) прийняття рішення про надання соціальних послуг з урахуванням індивідуальних потреб особи/сім'ї; г) розроблення індивідуального плану надання соціальних послуг; г) укладення договору про надання соціальних послуг; д) виконання договору про надання соціальних послуг та індивідуального плану надання соціальних послуг; е) здійснення моніторингу надання соціальних послуг та оцінки їх якості.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Ветерани війни – особи, які брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав. До ветеранів війни належать: учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники війни.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII (зі змінами та доповненнями)

Ветерани праці – громадяни, які працювали на підприємствах, в установах, організаціях, об'єднаннях громадян, фізичних осіб, мають стаж роботи 40 років – для чоловіків і 35 років – для жінок і вийшли на пенсію.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII (зі змінами та доповненнями)

Верифікація – комплекс заходів щодо збору та перевірки достовірності інформації, що визначена законодавством для призначення, нарахування та/або здійснення державних виплат і впливає на визначення права на отримання та розмір таких виплат, а також виявлення невідповідності даних у автоматизованих інформаційних системах, реєстрах, базах даних.

Про верифікацію та моніторинг державних виплат : Закон України від 03.12.2019 р. № 324-IX

Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству – передбачає: а) взаємне інформування не пізніше однієї доби про виявлені факти домашнього насильства у випадках, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», з дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом; б) реагування на випадки домашнього насильства відповідно до компетенції та з урахуванням оцінки ризиків, що загрожують постраждалій особі; в) узгодження заходів реагування на випадки домашнього насильства та надання дієвої допомоги постраждалим особам, що здійснюються різними суб'єктами; г) розроблення та виконання відповідно до компетенції програм для кривдників; ґ) розроблення та виконання відповідно до компетенції програм із запобігання та протидії домашньому насильству; д) організацію здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до компетенції; е) обмін досвідом у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; є) скоординовану міжвідомчу підготовку фахівців, які представляють суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; ж) здійснення спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству моніторингу дотримання вимог законодавства суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, розроблення пропозиції щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування. 2. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, залучають до співпраці з організації та здійснення таких заходів і надання дієвої допомоги постраждалим особам громадські об'єднання, іноземні неурядові організації та інших заінтересованих осіб, а також забезпечують висвітлення таких заходів і діяльності в медіа з дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом. 3. Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, затверджується Кабінетом Міністрів України. 4. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, звітують центральному органу виконавчої влади, що

реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень, визначених цим Законом, у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, який, зокрема, передбачає: а) звітування служб у справах дітей через Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації; б) звітування уповноважених підрозділів органів Національної поліції України через центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку; в) звітування органів управління освітою, навчальних закладів та установ системи освіти через центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти; г) звітування органів охорони здоров'я, установ та закладів охорони здоров'я через центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я; г) звітування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги через Координаційний центр з надання правової допомоги.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Види відпусток – установлюються такі види відпусток: а) щорічні відпустки: основна відпустка (стаття 6 Закону України «Про відпустки»); додаткова відпустка за роботу із шкідливими та важкими умовами праці (стаття 7 цього Закону); додаткова відпустка за особливий характер праці (стаття 8 цього Закону); інші додаткові відпустки, передбачені законодавством; б) додаткові відпустки у зв'язку з навчанням (статті 13, 14 і 15 цього Закону); в) творча відпустка (стаття 16 цього Закону); 3⁻¹) відпустка для підготовки та участі в змаганнях (стаття 16⁻¹ цього Закону); г) соціальні відпустки: відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами (стаття 17 цього Закону); відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (стаття 18 цього

Закону); відпустка у зв'язку з усиновленням дитини (стаття 18¹ цього Закону); додаткова відпустка працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину - особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи (стаття 19 цього Закону); відпустка при народженні дитини (стаття 19¹ цього Закону); г) відпустки без збереження заробітної плати (статті 25, 26 цього Закону). Законодавством, колективним договором, угодою та трудовим договором можуть установлюватись інші види відпусток.

Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР (зі змінами та доповненнями)

Види соціального страхування – а) у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності; б) від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності; в) медичне.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах – збір, узагальнення та аналіз інформації про наявність на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці вразливих груп населення, осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати, про їхні потреби у соціальних послугах, на основі результатів яких приймаються управлінські рішення щодо організації надання таких послуг.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Виконавчі органи рад – органи, які відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» створюються сільськими, селищними, міськими, районними в містах (у разі їх створення) радами для здійснення виконавчих функцій і

повноважень місцевого самоврядування у межах, визначених цим та іншими законами

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Вимоги безпеки для здоров'я і життя людини – розроблені на основі медичної науки критерії, показники, гранично допустимі межі, санітарно-епідеміологічні нормативи, правила, норми, регламенти тощо (медичні вимоги щодо безпеки для здоров'я і життя людини), розроблення, обґрунтування, контроль і нагляд за якими відноситься виключно до медичної професійної компетенції.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Випускники закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування – особи, які перебували на повному державному забезпеченні у закладі для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, і закінчили своє перебування у зазначеному закладі у зв'язку із закінченням навчання.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-ІV (зі змінами та доповненнями)

Виробничо зумовлені захворювання - захворювання різноманітної етіології (переважно поліетіологічні), що мають тенденцію до зростання при збільшенні стажу роботи в несприятливих умовах праці та перевищують таку в професійних групах, що не контактують зі шкідливими факторами.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Витяг з реєстру територіальної громади – документ у паперовій або електронній формі, що підтверджує відомості про

місце проживання (перебування) особи або інформацію про відсутність таких відомостей на дату та час формування витягу.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX (зі змінами та доповненнями)

Вихованці дитячого будинку сімейного типу – діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III (зі змінами та доповненнями)

Відкритий пенсійний фонд – недержавний пенсійний фонд, учасниками якого можуть бути будь-які фізичні особи незалежно від місця та характеру їх роботи.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Відмова надання соціальних послуг – підставою для відмови у наданні соціальних послуг є: а) відсутність потреби у соціальних послугах за результатами оцінювання потреб особи/сім'ї; б) ненадання надавачем соціальних послуг тих соціальних послуг, яких потребує особа. Особі може бути відмовлено у наданні соціальних послуг у разі наявності у особи відповідно до медичного висновку медичних протипоказань, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Рішення про надання соціальних послуг приймається після усунення таких протипоказань. Не може бути відмовлено у наданні соціальних послуг у разі наявної загрози життю чи здоров'ю особи, домашнього насильства, насильства за ознакою статі або жорстокого поводження з дітьми.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами – на підставі медичного висновку жінкам надається оплачувана відпустка у зв'язку

з вагітністю та пологами тривалістю: а) до пологів – 70 календарних днів; б) після пологів – 56 календарних днів (70 календарних днів – у разі народження двох і більше дітей та у разі ускладнення пологів), починаючи з дня пологів.

Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР (зі змінами та доповненнями)

Військова капеланська діяльність – діяльність, яку здійснюють військові капелани з метою сприяння реалізації конституційного права військовослужбовців, працівників та членів їх сімей на свободу світогляду та віросповідання шляхом задоволення їх духовно-релігійних потреб.

Про Службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Військовий капелан – особа, яка в установленому цим Законом порядку отримала мандат на право здійснення військової капеланської діяльності, уклала контракт про проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу (виключно на посадах Служби військового капеланства) та здійснює військову капеланську діяльність у підрозділах Збройних Сил України, Національної гвардії України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та Державної прикордонної служби України на підставах та в порядку, передбачених Законом України «Про Службу військового капеланства».

Про Службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Військовослужбовці – 1) особи, які проходять військову службу; 2) громадяни України, які проходять службу на території України, беруть участь у всеукраїнському і місцевих референдумах, обирають і можуть бути обраними до відповідних місцевих рад та інших виборних державних органів згідно з Конституцією України.

Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР (зі змінами та доповненнями)

ВІЛ-експонована дитина – дитина, яка народжена жінкою з ВІЛ-позитивним статусом і потребує медичного спостереження з моменту народження до визначення її ВІЛ-статусу.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

ВІЛ-інфікована дитина – дитина, в організмі якої виявлено ВІЛ, але яка перебуває у стані безсимптомного носійства ВІЛ.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307 (зі змінами та доповненнями)

ВІЛ-статус особи – стан організму особи стосовно відсутності чи наявності в ньому ВІЛ: негативний ВІЛ-статус особи характеризується відсутністю в її організмі ВІЛ; позитивний ВІЛ-статус особи характеризується наявністю в її організмі ВІЛ; невизначений (сумнівний) ВІЛ-статус особи характеризується неможливістю визначення наявності чи відсутності в організмі ВІЛ після проходження на підтверджувальному етапі діагностики; невідомий ВІЛ-статус особи характеризується відсутністю інформації про обстеження її на ВІЛ-інфекцію та результати лабораторних досліджень.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Вільний вибір місця проживання чи перебування – право громадянина України, а також іноземця та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, на вибір

адміністративно-територіальної одиниці, де вони хочуть проживати чи перебувати.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV (зі змінами та доповненнями)

Вкладник недержавного пенсійного фонду – особа, яка сплачує пенсійні внески на користь учасника шляхом перерахування грошових коштів до недержавного пенсійного фонду відповідно до умов пенсійного контракту та закону.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Внутрішньо переміщена особа – а) громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру; б) громадянин України, який постійно проживає в Україні, якого змусили або який самостійно покинув своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII (зі змінами та доповненнями)

Воєнна безпека – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від воєнних загроз.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Воєнний конфлікт – форма розв’язання міждержавних або внутрішньодержавних суперечностей із двостороннім застосуванням воєнної сили; основними видами воєнного конфлікту є війна та збройний конфлікт.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Воєнний стан – особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII (зі змінами та доповненнями)

Володілець персональних даних – фізична або юридична особа, яка визначає мету обробки персональних даних, встановлює склад цих даних та процедури їх обробки, якщо інше не визначено Законом України «Про захист персональних даних».

Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI (зі змінами та доповненнями)

Волонтер – фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерами можуть стати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, які є дієздатними. Неповнолітні особи здійснюють

волонтерську діяльність за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника. Волонтери надають волонтерську допомогу на базі організації чи установи, що залучає до своєї діяльності волонтерів, на підставі договору про провадження волонтерської діяльності, укладеного з такою організацією чи установою, або без такого договору. Волонтери можуть надавати волонтерську допомогу індивідуально, при цьому вони зобов'язані повідомляти отримувачів волонтерської допомоги про те, що вони не співпрацюють з організаціями та установами, що залучають до своєї діяльності волонтерів.

Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI (зі змінами та доповненнями)

Волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська діяльність ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості. Волонтерська діяльність здійснюється за такими напрямками: надання волонтерської допомоги з метою підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних, безпритульних, осіб, які потребують соціальної реабілітації, осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; здійснення догляду за хворими, особами з інвалідністю, самотніми, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги; надання волонтерської допомоги громадянам, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру, дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської

Федерації проти України та/або іншої країни проти України, у результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам кримінальних правопорушень, біженцям, внутрішньо переміщеним особам; надання волонтерської допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів; проведення заходів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища, збереженням культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання; сприяння проведенню заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією спортивних, культурних, молодіжних та інших видовищних і громадських заходів; надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру; надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, дії правового режиму надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та/або іншої країни проти України; надання волонтерської допомоги для подолання наслідків бойових дій, терористичного акту, збройного конфлікту, тимчасової окупації; утвердження української національної та громадянської ідентичності; надання волонтерської допомоги для подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України та/або іншої країни проти України, а також для післявоєнного відновлення і розвитку України; надання волонтерської допомоги особам / сім'ям, які опинилися у складних життєвих обставинах через шкоду, завдану бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією, збройною агресією Російської Федерації проти України та/або іншої

країни проти України; сприяння уповноваженому органу з питань пробації у здійсненні нагляду за засудженими та проведенні з ними соціально-виховної роботи; сприяння центральним і місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям, об'єднанням громадян, а також фізичним особам, які здійснюють соціальний патронаж, у проведенні заходів, спрямованих на соціальну адаптацію осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільнені від подальшого відбування зазначених видів покарань на підставах, передбачених законом; надання волонтерської допомоги особам, які постраждали внаслідок інфекційних (небезпечно інфекційних, особливо небезпечних інфекційних) хвороб та епідемій; надання волонтерської допомоги, пов'язаної із захистом та рятуванням тварин; надання волонтерської допомоги за іншими напрямками, не забороненими законодавством. Волонтерська допомога за зазначеними напрямками може здійснюватися в онлайн-режимі за допомогою мережі Інтернет та інших телекомунікаційних мереж.

Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI (зі змінами та доповненнями)

Волонтерська допомога – роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами.

Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI (зі змінами та доповненнями)

Вразливі групи населення – особи/сім'ї, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Встановлення завдань реабілітації – визначення конкретних, вимірюваних, досяжних, відповідних та визначених у часі показників функціонування особи, які вона повинна досягти внаслідок

отримання реабілітаційної допомоги, які визначаються фахівцем з реабілітації спільно з особою при складенні програми терапії.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX (зі змінами та доповненнями)

Встановлення опіки та піклування – влаштування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, в сім'ї громадян України, які перебувають, переважно, у сімейних, родинних відносинах з цими дітьми-сиротами або дітьми, позбавленими батьківського піклування, з метою забезпечення їх виховання, освіти, розвитку і захисту прав та інтересів.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Втрата здоров'я – наявність хвороб і фізичних дефектів, які призводять до фізичного, душевного і соціального неблагополуччя.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Г

Гендерна рівність – рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що передбачає рівну участь осіб обох статей у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Г

Гігієнічний норматив – рівень шкідливих виробничих факторів, який при щоденній (крім вихідних днів) 8-годинній роботі (але не більше 40 годин на тиждень протягом усього робочого стажу) не повинен викликати захворювань або відхилень у стані здоров'я. Дотримання гігієнічних нормативів не виключає порушень стану

здоров'я осіб з підвищеною чутливістю (зниженою резистентністю).

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Гірські населені пункти – належать міста, селища міського типу, селища, сільські населені пункти, які розташовані у гірській місцевості, мають недостатньо розвинуті сферу застосування праці та систему соціально-побутового обслуговування, обмежену транспортну доступність.

Про статус гірських населених пунктів в Україні : Закон України від 15.02.1995 р. № 56/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Гнучкі умови праці – надання можливості працювати неповний робочий день, гнучкий графік роботи, розподіл професійних обов'язків між декількома працівниками або надання можливості працювати вдома.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Громадська безпека і порядок – захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, забезпечення яких є пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості, які здійснюють узгоджені заходи щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Громадська організація – громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи.

Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI (зі змінами та доповненнями)

Громадська спілка – громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи.

Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI (зі змінами та доповненнями)

Громадське об'єднання – добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів.

Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI (зі змінами та доповненнями)

Громадські об'єднання осіб з інвалідністю, їх спілки – створюються з метою забезпечення рівних прав і можливостей осіб з інвалідністю та їх соціального захисту, виявлення, усунення перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб таких осіб, у тому числі стосовно доступу їх нарівні з іншими громадянами до об'єктів фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, а також з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів – до освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту, надання соціальних послуг, залучення осіб з інвалідністю до суспільної діяльності, здійснення громадського контролю за дотриманням прав осіб з інвалідністю, представництва їхніх інтересів та усунення будь-яких проявів дискримінації стосовно осіб з інвалідністю та мають право користуватися пільгами і преференціями, передбаченими законодавством.

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII (зі змінами та доповненнями)

Громадянин України – особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України.

Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI (зі змінами та доповненнями)

Гуманітарна допомога – цільова адресна безоплатна допомога у грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами з мотивів гуманності отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують допомоги у зв'язку із соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, скрутним фінансовим становищем, введенням воєнного або надзвичайного стану, виникненням надзвичайної ситуації або тяжкою хворобою конкретної фізичної особи, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV (зі змінами та доповненнями)

Гуманітарний коридор – тимчасово демілітаризована за домовленістю між уповноваженими представниками України та представниками збройних формувань російської федерації та/або окупаційної адміністрації російської федерації зона, призначена для забезпечення безпечного транзиту гуманітарної допомоги на тимчасово окуповану територію та/або надання медичної допомоги цивільному населенню та пораненим на тимчасово окупованій території та/або евакуації цивільного населення, поранених та загиблих з тимчасово окупованої території.

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII (зі змінами та доповненнями)

Д

Декларування місця проживання особи – повідомлення особою органу реєстрації адреси свого місця проживання шляхом надання декларації про місце проживання в електронній формі з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг

з подальшим внесенням такої інформації до реєстру територіальної громади.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX (зі змінами та доповненнями)

Денний догляд – забезпечення умов для денного перебування; забезпечення харчуванням; допомога у самообслуговуванні (дотримання особистої гігієни, рухового режиму, прийом ліків, годування); спостереження за станом здоров'я, надання реабілітаційних послуг; формування та підтримка навичок самообслуговування; психологічна підтримка; соціально-трудова адаптація; організація денної зайнятості (*отримувачі соціальної послуги*: особи похилого віку; особи з інвалідністю; особи з тяжкими формами захворювання (у тому числі до встановлення інвалідності); особи з психічними та поведінковими порушеннями (комбіновані порушення)).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Денний догляд дітей з інвалідністю – соціальна реабілітація; соціально-трудова адаптація та організація дозвілля; участь отримувачів та членів їх сімей їхніх родичів у вирішенні конкретних соціальних проблем; догляд; навчання батьків осіб що їх замінюють (*отримувачі соціальної послуги*: діти з інвалідністю; діти з тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами (у тому числі до встановлення інвалідності)).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Деокупація – комплекс заходів державної політики, наслідком яких є повна відсутність на території України, що була тимчасово окупована, збройних формувань російської федерації і окупаційної адміністрації російської федерації та встановлення загального ефективного контролю України на цій території (повернення

тимчасово окупованої території під загальну юрисдикцію України та відновлення конституційного ладу України на цій території).

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII (зі змінами та доповненнями)

Держава-агресор (держава-окупант) – держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX (зі змінами та доповненнями)

Держава-терорист – держава, яка відкрито, з використанням власних збройних сил, інших збройних формувань, або приховано, з використанням збройних формувань, що діють від імені та (або) в інтересах такої держави, вчиняє терористичні акти, акти міжнародного тероризму.

Про боротьбу з тероризмом : 20.03.2003 р. № 638-IV (зі змінами та доповненнями)

Державна міграційна служба України – центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), зокрема протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, зокрема біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Державна мова – українська мова, якій Конституцією України надано статус мови офіційного спілкування посадових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування під час виконання посадових обов'язків, а також мови діловодства і документації цих органів та посадових осіб.

Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII (зі змінами та доповненнями)

Державна політика соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України – цілеспрямована, системна діяльність органів державної влади щодо забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України шляхом надання їм пільг і гарантій соціального захисту відповідно до законодавства. Державна політика у сфері соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України формується та реалізується на принципах соціальної справедливості під час встановлення обсягу пільг та гарантій, комплексності під час формування та реалізації заходів адаптації ветеранів війни до мирного життя, належного фінансового забезпечення передбачених законом пільг та гарантій зазначеній категорії громадян, відкритості та рівного доступу до інформації про державні пільги та гарантії, механізми їх реалізації, доступу до реалізації права на отримання всіх пільг та гарантій, прозорості та підзвітності діяльності органів державної влади, їх посадових осіб у сфері соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямована на захист: людини і громадянина – їхніх життя і гідності, конституційних прав і свобод, безпечних умов життєдіяльності; суспільства – його демократичних цінностей, добробуту та умов для сталого розвитку; держави – її конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності; території, навколишнього природного середовища – від надзвичайних ситуацій.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Державна політика у сфері культури – нормативно-правова, регуляторна (адміністративна, економічна, фінансова) та публічна діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, спрямована на забезпечення культурних потреб громадян відповідно до пріоритетів суспільного розвитку.

Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI (зі змінами та доповненнями)

Державна прикордонна служба України – правоохоронним органом спеціального призначення, що реалізує державну політику у сфері безпеки державного кордону України та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень – офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV (зі змінами та доповненнями)

Державна служба – публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо: 1) аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проєктів програм, концепцій, стратегій, проєктів законів та інших нормативно-правових актів, проєктів міжнародних договорів; 2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів; 3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг; 4) здійснення державного

нагляду та контролю за дотриманням законодавства; 5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням; 6) управління персоналом державних органів; 7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством.

Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII (зі змінами та доповненнями)

Державна служба України з надзвичайних ситуацій – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, проведення аварійно-рятувальних робіт, пожежогасіння, пожежної та техногенної безпеки, роботи рятувальних служб під час аварій, а також гідрометеорологічної діяльності.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Державна соціальна гарантія – встановлений цим Законом мінімальний розмір державної соціальної допомоги, а також пільги з метою надання соціальної підтримки дітям війни.

Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV (зі змінами та доповненнями)

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям – щомісячна допомога, яка надається малозабезпеченим сім'ям у грошовій формі в розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї.

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю – щомісячна державна допомога, що надається відповідно до норм Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам

з інвалідністю» у грошовій формі особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю.

Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV (зі змінами та доповненнями)

Державна цільова програма – комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням. Державні цільові програми поділяються на: загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля (далі – загальнодержавні) – це програми, які охоплюють всю територію держави або значну кількість її регіонів, мають довгостроковий період виконання і здійснюються центральними та місцевими органами виконавчої влади; інші програми, метою яких є розв'язання окремих проблем розвитку економіки і суспільства, а також проблем розвитку окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць, що потребують державної підтримки.

Про державні цільові програми : Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV (зі змінами та доповненнями)

Державне регулювання зайнятості – формування і реалізація державної політики у сфері зайнятості населення з метою створення умов для забезпечення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості і соціального захисту в разі настання безробіття.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Державне утримання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб із їх числа – повне забезпечення відповідно до державних соціальних стандартів матеріальними та

грошовими ресурсами дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб із їх числа для задоволення їх життєво необхідних потреб та створення умов для нормальної життєдіяльності.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Державний житловий фонд – житловий фонд місцевих Рад народних депутатів та житловий фонд, який перебуває у повному господарському віданні чи оперативному управлінні державних підприємств, організацій, установ.

Про приватизацію державного житлового фонду : Закон України від 19.06.1992 р. № 2482-XII (зі змінами та доповненнями)

Державний класифікатор соціальних стандартів та нормативів – складова частина державної системи класифікації та кодування соціально-економічної інформації. Класифікатор розроблено відповідно до статті 27 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». Класифікатор розроблено для забезпечення визначених Конституцією України соціальних прав та державних соціальних гарантій достатнього життєвого рівня для кожного громадянина, законодавчого встановлення найважливіших державних соціальних стандартів і нормативів, диференційованого за соціально-демографічними ознаками підходу до визначення нормативів, наукового обґрунтування норм споживання, гласності та громадського контролю при їх визначенні та застосуванні.

Об'єктами класифікації є державні соціальні стандарти і нормативи у сферах: доходів населення; соціального обслуговування; житлово-комунального обслуговування; транспортного обслуговування та зв'язку; охорони здоров'я; забезпечення навчальними закладами; обслуговування закладами культури; обслуговування закладами фізичної культури та спорту; побутового обслуговування, торгівлі та гро-

мадського харчування; соціальної роботи з дітьми, молоддю та різними категоріями сімей.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування – організаційно-технічна система, призначена для накопичення, зберігання та використання інформації про збір та ведення обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, його платників та застрахованих осіб, що складається з реєстру страхувальників та реєстру застрахованих осіб.

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI (зі змінами та доповненнями)

Державний службовець – громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) (далі – державний орган), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби.

Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII (зі змінами та доповненнями)

Державний орган – орган державної влади, в тому числі колегіальний державний орган, інший суб'єкт публічного права, незалежно від наявності статусу юридичної особи, якому згідно із законодавством надані повноваження здійснювати від імені держави владні управлінські функції, юрисдикція якого поширюється на всю територію України або на окрему адміністративно-територіальну одиницю.

Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700- VII (зі змінами та доповненнями)

Державний стандарт денного догляду – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги денного догляду, показники її якості для суб'єктів всіх форм власності, які надають цю послугу. Цей Державний стандарт застосовується для: організації надання соціальної послуги денного догляду особам похилого віку, у тому числі з когнітивними розладами психіки; особам з інвалідністю, у тому числі із психічними розладами (крім осіб, які скоїли суспільно небезпечну дію та отримують амбулаторну примусову психіатричну допомогу за рішенням суду) та інтелектуальними порушеннями, дітям з інвалідністю від трьох років, хворим (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більше ніж чотири місяці), які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги (далі – особи похилого віку та особи з інвалідністю); моніторингу та оцінки якості надання соціальної послуги денного догляду; визначення тарифу на платну соціальну послугу денного догляду. Соціальна послуга денного догляду в обсязі, визначеному цим Державним стандартом, надається безоплатно, за плату або з установленням диференційованої плати.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Державний стандарт догляду вдома – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги догляду вдома, показники її якості для суб'єктів незалежно від форм власності, які надають цю послугу. Цей Державний стандарт застосовується для: організації надання соціальної послуги догляду вдома особам похилого віку, у тому числі з когнітивними розладами; особам з інвалідністю, у тому числі з психічними та поведінковими розладами (крім осіб, які страждають на психічні розлади і вчинили суспільно небезпечні діяння та отримують амбулаторну психіатричну допомогу в примусовому порядку за рішенням суду), дітям з інвалідністю віком від трьох до 18 років, особам з тяжкими формами захворювання (у тому числі до встановлення інвалідності), які не здатні (частково нездатні) до самообслуговування і потребують постійної сторонньої

допомоги (далі – особи похилого віку та особи з інвалідністю); моніторингу та оцінки якості надання соціальної послуги догляду вдома; визначення тарифу на платну соціальну послугу догляду вдома.

Про затвердження Державного стандарту догляду вдома : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.11.2013 р. № 760 (зі змінами та доповненнями)

Державний стандарт надання притулку бездомним особам – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги надання притулку бездомним особам, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які надають цю послугу. Цей Державний стандарт застосовується для: організації надання соціальної послуги надання притулку повнолітнім особам, які перебувають у соціальному становищі бездомності; здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги надання притулку бездомним особам; визначення тарифу платної соціальної послуги за надання притулку бездомним особам. У разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях, наявності загрози життю чи здоров'ю бездомної особи соціальна послуга надання притулку бездомним особам може надаватися екстрено (кризово). У такому разі застосовуються спеціальні вимоги до її змісту, обсягу, умов та порядку надання, встановлені в розділі XVII цього Державного стандарту.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Державний стандарт паліативного догляду – визначає зміст, обсяг, норми і нормативи, умови та порядок надання соціальної послуги з паліативного догляду, показники її якості; застосовується для: організації надання соціальної послуги з паліативного догляду паліативним хворим (особам похилого віку, інвалідам, хворим (із числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більше ніж чотири місяці)), які не здатні до самообслуговування і

потребують постійної сторонньої допомоги; моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги з паліативного догляду.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58

Державний стандарт соціальних послуг – соціальні послуги надаються надавачами соціальних послуг державного, комунального, недержавного секторів незалежно від джерел фінансування відповідно до державних стандартів соціальних послуг. У державному стандарті соціальних послуг: 1) встановлюються вимоги щодо забезпечення необхідного рівня доступності соціальних послуг, зокрема на кожному етапі їх надання; 2) визначаються зміст та обсяг, норми і нормативи, умови та порядок надання соціальних послуг, показники їх якості.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Державний стандарт соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, які надають цю послугу з метою подолання чи мінімізація негативних наслідків складних життєвих обставин, у яких перебуває сім'я (особа).

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318 (зі змінами та доповненнями)

Державний стандарт соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування (сім'ї опікунів, піклувальників, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного

типу), показники її якості для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, що надають цю послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Державний стандарт соціальної адаптації – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціальної адаптації, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які надають цю послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № з0665-15

Державний стандарт соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які її надають.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Державний стандарт соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю – визначено зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю, показники її якості для надавачів цієї послуги усіх форм власності. Цей Державний стандарт застосовується для: організації надання соціальної послуги дітям з інвалідністю, дітям, які мають тяжкі захворювання, розлади, травми, стани, визначені переліком тяжких захворювань, розладів, травм, станів, що дають право на одержання державної допомоги на дитину, якій не встановлено інвалідність, надання такій дитині соціальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 року № 1161.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Державний стандарт соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – визначає зміст, обсяг, умови, норми та порядок надання соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, та показники її якості. Цей Державний стандарт застосовується для: організації надання соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних; моніторингу та оцінювання якості надання соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Державний стандарт соціальної послуги консультування – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги консультування, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, які надають цю послугу; застосовується для: консультування осіб, сімей, груп осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги консультування; визначення тарифу платної послуги консультування.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Державний стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання, показники її якості й застосовується для: організації надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання особам, сім'ям, групам осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, у т. ч. постраждалим від насильства в сім'ї; здійснення моніторингу й контролю за якістю надання послуги кризового і екст-

реного втручання; визначення тарифу платної соціальної послуги кризового та екстреного втручання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Державний стандарт соціальної послуги натуральної допомоги – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги натуральної допомоги, показники її якості для надавачів соціальних послуг усіх форм власності, які надають цю послугу. Цей Державний стандарт застосовується для: організації надання соціальної послуги особам похилого віку, у тому числі з когнітивними розладами; особам з інвалідністю, у тому числі із психічними розладами (крім осіб, які скоїли суспільно небезпечну дію та примусово отримують стаціонарну психіатричну допомогу за рішенням суду); особам, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування/потребують паліативної допомоги; особам, які виховують дитину без батька (матері), та в яких виховуються діти з інвалідністю, діти, яким не встановлено інвалідність, але які хворі на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, діти, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органа, потребують паліативної допомоги (далі – діти, які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності); особам, яким завдана шкода пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією; бездомним особам; особам, звільненим від відбування покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк; біженцям, особам, які потребують додаткового захисту; моніторингу та оцінювання якості надання соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги : Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147

Державний стандарт соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – визначає зміст, обсяг, умови, норми і нормативи, порядок надання соціальної послуги підтриманого проживання та показники її якості. Цей Державний стандарт застосовується для: організації надання соціальної послуги підтриманого проживання особам похилого віку та/або повнолітнім особам з інвалідністю, які потребують стороннього догляду, побутового та медичного обслуговування; моніторингу та оцінки якості надання соціальної послуги підтриманого проживання; визначення тарифу на платну соціальну послугу підтриманого проживання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 07.06.2017 р. № 956 (зі змінами та доповненнями)

Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації) – визначає зміст, обсяги, умови та порядок надання соціальної послуги посередництва (медіації), показники її якості для суб'єктів різних форм власності та господарювання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги представництва інтересів, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які надають цю послугу; застосовується для організації її надання сім'ям та/або особам, які перебувають у складних життєвих, прийомним сім'ям, дитячим будинкам сімейного типу, сім'ям опікунів, піклувальників, а також для здійснення моніторингу й контролю за якістю її надання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Державний стандарт соціальної послуги профілактики – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги профілактики, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які надають цю послугу. Цей Державний стандарт застосовується для: організації надання соціальної послуги профілактики особам, сім'ям, групам осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, незалежно від віку і статі; здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги профілактики; визначення тарифу платної соціальної послуги профілактики.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Державний стандарт соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці, показники її якості і застосовується для: організації надання соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці громадянам, які не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці, перебувають у складних життєвих обставинах, бажають працевлаштуватися та потребують соціального супроводу; здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці; визначення тарифу платної соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Державний стандарт соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціальної інтеграції випускникам інтернатних закладів (установ), показники її якості для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, які

надають цю послугу. Цей Державний стандарт застосовується для: а) організації надання соціальної послуги соціальної інтеграції вихованцям інтернатних закладів (установ) різних типів і форм власності з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які у поточному навчальному році здобувають базову або повну загальну середню освіту, та особам із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховувались в інтернатних закладах (установах) (далі – випускники інтернатного закладу); б) здійснення моніторингу та контролю за якістю надання соціальної послуги соціальної інтеграції.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності (далі - соціальна послуга стаціонарного догляду), показники її якості для суб'єктів всіх форм власності, які надають цю послугу. Цей Державний стандарт застосовується для: а) організації надання соціальної послуги стаціонарного догляду: особам похилого віку, які втратили здатність до самообслуговування; особам з інвалідністю, які потребують стороннього догляду, побутового обслуговування, медичної допомоги та яким не протипоказане надання соціальної послуги стаціонарного догляду; б) здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги стаціонарного догляду; в) визначення тарифу на платну соціальну послугу стаціонарного догляду.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198

Державні виплати – пенсії, допомоги, пільги, субсидії, соціальні стипендії, інші виплати, що здійснюються за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, фондів загальнообов’язкового державного соціального і пенсійного страхування.

Про верифікацію та моніторинг державних виплат : Закон України від 03.12.2019 р. № 324-IX (зі змінами та доповненнями)

Державні соціальні гарантії – встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, встановлені законами пільги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III (зі змінами та доповненнями)

Державні соціальні нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування – забезпечать: єдиний підхід до визначення норм споживання житлово-комунальних послуг окремих категорій громадян та соціальний захист громадян, які потребують підтримки держави; визначення соціальної гарантії житлово-комунальних послуг, які забезпечують реалізацію конституційного права громадянина на житло; граничну норму оплати послуг з утриманням житла, житлово-комунальних послуг, щодо оплати яких держава надає пільги та встановлює реалізацію конституційних прав громадян.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері забезпечення навчальними закладами – спрямовані на якісне надання послуг у цій сфері. Для всіх громадян України держава гарантує право на освіту. Пріоритетами державної політики в освіті є: особистісна орієнтація освіти; розвиток системи неперервної освіти та освіти впродовж життя; створення рівних можливостей для дітей і молоді в здобутті

якісної освіти; доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; створення умов для ефективної професійної діяльності, підтримки працездатності та збереження здоров'я педагогічних, науково-педагогічних працівників, підвищення їхнього соціального статусу.

Держава здійснює соціальний захист вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів, стажистів, аспірантів, докторантів та інших осіб, незалежно від форм навчання і типів навчальних закладів. Освітня мережа підпорядкована задоволенню широкого діапазону індивідуально-освітніх потреб кожної людини.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами культури – встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами норми і нормативи, що визначають мінімально достатню кількість закладів для забезпечення потреб людини у культурних послугах.

Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами культури забезпечать: визначення соціальної гарантії громадян України на задоволення культурно-інформаційних та дозвіллевих потреб, вільний розвиток особистості; єдиний підхід до визначення норм забезпеченості населення закладами культури; визначення видатків Державного бюджету України та місцевих бюджетів на утримання культурної сфери і соціальний захист працівників; гарантований мінімум послуг, що надаються закладами культури безоплатно.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами фізичної культури та спорту – держава гарантує усім громадянам країни право на фізичне виховання і фізичний розвиток, на що спрямовані державні соціальні норми і нормативи у цій сфері.

Основними пріоритетами у сфері обслуговування закладами фізичної культури і спорту є: створення сприятливих умов та достатньої забезпеченості населення закладами та послугами фізичної культури і спорту; забезпечення доступності послуг, які надаються населенню організаціями фізкультурно-спортивного спрямування (закладами фізичної культури і спорту) незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, дитячо-юнацькими спортивними школами; забезпечення діапазону безоплатних послуг у сфері фізичної культури і спорту для задоволення індивідуальних потреб кожної людини.

Державні соціальні норми і нормативи у сфері обслуговування закладами фізичної культури і спорту, як мінімальні показники необхідного матеріально-технічного, фінансового, кадрового та іншого необхідного забезпечення, визначаються державою для задоволення прав громадян України в безоплатних та платних фізкультурно-оздоровчих послугах, послугах щодо занять спортом незалежно від походження, соціального і майнового стану, статі, освіти, роду і характеру занять, місця проживання та інших можливих обставин, а також дітям різних вікових груп та різних здібностей, в тому числі дітям-сиротам та дітям, позбавлених батьківського піклування, дітям, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, дітям з багатодітних та малозабезпечених сімей, дітям-інвалідам.

При визначенні рівня соціальних норм і нормативів в коштах за основу береться певний рівень, але не нижче прожиткового мінімуму.

Державні соціальні норми і нормативи у сфері обслуговування закладами фізичної культури і спорту повинні систематично переглядатись по мірі покращання соціально-економічного розвитку держави. Їх числові значення і розміри визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту з урахуванням відомчих особливостей їх впровадження та застосування.

На основі державних соціальних норм і нормативів у сфері обслуговування закладами фізичної культури і спорту проводяться: розрахунки витрат коштів при формуванні бюджету галузі, місцевих бюджетів; щорічний моніторинг рівня галузевих стандартів в коштах, на

базі яких визначаються рівні гарантій держави у сфері фізичної культури і спорту.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері охорони здоров'я – визначають обсяг гарантованого рівня медичної допомоги, яка надається безоплатно всім громадянам у державних і комунальних закладах охорони здоров'я.

Державні соціальні нормативи спрямовані на забезпечення якісною і ефективною медичною допомогою населення України, доступності та рівноправності при її отриманні, визначають обсяги і види профілактичних, діагностичних, лікувальних заходів при наданні медичної допомоги дитячому і дорослому населенню, критерії якості результату лікування. Ці нормативи визначають рівень забезпеченості дитячого і дорослого населення стаціонарними ліжками за профілями медичної допомоги, медикаментами в закладах охорони здоров'я, в т. ч. пільговим забезпеченням окремих категорій населення лікарськими засобами, харчуванням у державних і комунальних закладах охорони здоров'я, санаторно-курортним лікуванням.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування – спрямовані на забезпечення гарантованими та якісними послугами, що надаються населенню у цій сфері.

Державна соціальна політика у сфері побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування проводиться з метою: визначення потреб населення в послугах побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування; визначення достатності площі торговельних залів, підсобних приміщень і загальнотоварних складів, підприємств громадського харчування та приміщень для відвідувачів на

підприємствах побутового обслуговування населення; забезпечення місцями у закладах громадського харчування; забезпечення якості надання усіх послуг та безпеки товарів і послуг підприємств громадського харчування.

Основними принципами нормативів є досягнення своєчасності, доступності та рівноправності для усіх громадян залежно від потреби.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері соціального обслуговування – встановлюються для визначення переліку соціальних послуг, які можуть надаватися громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, дітям-сиротам, дітям позбавленим батьківського піклування, безпритульним, самотнім, іншим соціально-незахищеним громадянам, що перебувають у складних життєвих обставинах.

Для якісного обслуговування одиноких громадян похилого віку та інвалідів в будинках-інтернатах, дитячих будинках-інтернатах, психоневрологічних інтернатах, територіальних центрах соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян, інших закладах, що діють у складі управлінь праці та соціального захисту населення, встановлені норми харчування і забезпечення медикаментами, норми строку носки одягу та взуття, користування твердим інвентарем та норми мийних і обробних засобів.

Для соціального захисту та якісного обслуговування безпритульних дітей у притулках для дітей, службах у справах дітей встановлені норми харчування, одягу, білизни, взуття та предметів особистої гігієни, користування м'яким інвентарем і обладнанням, мийних і обробних засобів.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування та зв'язку – спрямовані на забезпечення гарантованими та якісними послугами, що надаються суб'єктами

підприємництва, які мають ліцензію (дозвіл) на право надання цих послуг у відповідності до чинного законодавства при обслуговуванні населення на умовах загального і пільгового користування ними.

Нормативи забезпечення транспортом загального користування гарантують здійснення перевезень пасажирів із забезпеченням якісного їх обслуговування з моменту придбання квитка на проїзд до завершення поїздки при мінімальних витратах часу на оформлення проїзних документів.

З метою підвищення якості обслуговування та безпеки учасників дорожнього руху визначені норми обладнання доріг зупинками та сервісними пунктами.

Соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами зв'язку передбачають розвиток і оптимальне розміщення мережі останніх з врахуванням норм забезпечення населення відповідними послугами.

Державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування та зв'язку базуються на рівноправності для різних груп населення, в залежності від попиту.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні стандарти – встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III (зі змінами та доповненнями)

Державні соціальні стандарти для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа – встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами мінімальні норми і нормативи забезпечення дітей-сиріт, дітей, які залишилися без батьківського піклування, та осіб з їх числа.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Державні соціальні стандарти і нормативи здійснення соціальної роботи з дітьми, молоддю та різними категоріями сімей – встановлюються для визначення переліку видів соціальних послуг закладами та установами, що проводять соціальну роботу з дітьми, молоддю, різними категоріями сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах або можуть потрапити в них, з метою сприяння їхньому соціальному розвитку і соціальному ставленню сімей.

Упровадження державних соціальних стандартів і нормативів у цій сфері дасть можливість суттєво підвищити ефективність діяльності центрів соціальних служб для молоді як спеціальних закладів, що уповноважені державою брати участь у реалізації державної молодіжної політики шляхом проведення соціальної роботи з дітьми, молоддю та різними категоріями сімей.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні стандарти у сфері доходів населення – базовим державним соціальним стандартом у сфері доходів населення є прожитковий мінімум. На його основі визначаються розміри мінімальної заробітної плати та мінімальної пенсії за віком, неоподатковуваний мінімум доходів громадян, розміри державної соціальної допомоги, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, розміри інших видів соціальних виплат. Прожитковий мінімум застосовується також для загальної оцінки рівня життя в Україні, що є основою для реалізації соціальної політики та розроблення державних соціальних програм.

Прожитковий мінімум визначається нормативним методом у розрахунку на місяць на одну особу, а також окремо для тих, хто відноситься до основних соціальних і демографічних груп населення: дітей віком до 6 років; дітей віком від 6 до 18 років; працездатних осіб; осіб, які втратили працездатність. Прожитковий мінімум за поданням Кабінету Міністрів України щорічно затверджується Верховною Радою України до початку розгляду Державного бюджету

України і періодично переглядається відповідно до зростання індексу споживчих цін разом з уточненням показників Державного бюджету України.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Дискримінація – ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі – певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій відповідним Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об’єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI (зі змінами та доповненнями)

Дискримінація за ознакою інвалідності – означає будь-яке розрізнення, виключення чи обмеження з причини інвалідності, метою або результатом якого є применшення або заперечення визнання, реалізації або здійснення нарівні з іншими всіх прав людини й основоположних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, цивільній чи будь-якій іншій сфері.

Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. № 995_g71 (зі змінами та доповненнями)

Дискримінація за ознакою статі – ситуація, за якої особа та/або група осіб за ознаками статі, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами або привілеями в будь-якій формі, встановленій Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», крім випадків, коли такі обмеження або

привілеї мають правомірну об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Дистанційне консультування – заочне консультування, здійснюване суб'єктом, що надає соціальну послугу за запитами отримувачів за допомогою технічних засобів (телефонне, он-лайн консультування), яке за потреби забезпечує анонімність отримувача соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Дитина – 1) особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше; 2) будь-яка фізична особа віком до вісімнадцяти років; 3) правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття; малолітньою вважається дитина до досягнення нею чотирнадцяти років; неповнолітньою вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI (зі змінами та доповненнями)

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III (зі змінами та доповненнями)

Дитина-біженець – дитина, яка не є громадянином України і внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань, або,

не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Дитина війни – особа, яка є громадянином України та якій на час закінчення (2 вересня 1945 року) Другої світової війни було менше 18 років.

Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV (зі змінами та доповненнями)

Дитина з інвалідністю – 1) дитина зі стійким розладом функцій організму, спричиненим захворюванням, травмою або вродженими вадами розумового чи фізичного розвитку, що зумовлюють обмеження її нормальної життєдіяльності та необхідність додаткової соціальної допомоги і захисту; 2) особа до досягнення нею повноліття (віком до 18 років) зі стійким обмеженням життєдіяльності, якій у порядку, визначеному законодавством, встановлено інвалідність.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Дитина-кривдник – особа, яка не досягла 18 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Дитина, розлучена із сім'єю – 1) дитина, яка прибуває чи прибула на територію України без супроводу батьків чи одного з них, діда чи баби, повнолітніх брата чи сестри або опікуна чи піклувальника, призначених відповідно до законодавства країни походження, або інших повнолітніх осіб, які до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження взяли на себе відповідальність за виховання дитини; 2) особа віком до вісімнадцяти років, яка прибуває

чи прибула на територію України без супроводу батьків чи одного з них, діда чи баби, повнолітніх брата чи сестри, опікуна чи піклувальника, призначених відповідно до законодавства країни походження, або інших повнолітніх осіб, які до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження взяли на себе відповідальність за виховання дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI

Дитина-сирота – дитина, в якій померли чи загинули батьки.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-II (зі змінами та доповненнями)

Дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах – дитина, яка потрапила в умови, що негативно впливають на її життя, стан здоров'я та розвиток у зв'язку з інвалідністю, тяжкою хворобою, безпритульністю, перебуванням у конфлікті із законом, залученням до найгірших форм дитячої праці, залежністю від психотропних речовин та інших видів залежності, жорстоким поводженням, зокрема домашнім насильством, ухилянням батьків, осіб, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків, обставинами стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф, воєнних дій чи збройних конфліктів тощо, що встановлено за результатами оцінки потреб дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Дитина, яка постраждала від домашнього насильства – особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі або стала свідком (очевидцем) такого насильства.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Дитина, яка постраждала від насильства за ознакою статі – особа, яка не досягла вісімнадцятирічного віку та зазнала насильства за ознакою статі або стала свідком (очевидцем) такого насильства.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів – дитина, яка внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту отримала поранення, контузію, каліцтво, зазнала фізичного, сексуального, психологічного насильства, була викрадена або незаконно вивезена за межі України, залучалася до участі у військових формуваннях або незаконно утримувалася, у тому числі в полоні.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Дитина, яка потребує додаткового захисту – дитина, яка не є біженцем відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року та Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», але потребує захисту, оскільки вона була змушена прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок виникнення загрози її життю, безпеці чи свободі в країні походження, через побоювання застосування щодо неї смертної кари або виконання вироку про смертну кару чи тортур, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Дитячий будинок сімейного типу – окрема сім'я, яка створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, які беруть на виховання та спільне проживання не менш як 5 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Діти-вихованці – діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, влаштовані до дитячого будинку сімейного типу.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Діти з особливими освітніми потребами – діти сліпі та із зниженим зором, глухі та із зниженим слухом, з тяжкими порушеннями мовлення, із затримкою психічного розвитку, з порушеннями опорно-рухового апарату, розумовою відсталістю, діти із складними вадами розвитку (у тому числі діти з розладами аутичного спектру), навчання і виховання яких здійснюється у спеціально створених умовах.

Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 р. № 607

Діти, над якими встановлюється опіка, піклування – опіка, піклування встановлюється над дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківського піклування; опіка встановлюється над дитиною, яка не досягла чотирнадцяти років, а піклування - над дитиною у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років; опіка, піклування над дитиною встановлюється органом опіки та піклування, а також судом у випадках, передбачених Цивільним кодексом України.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III (зі змінами та доповненнями)

Діти, позбавлені батьківського піклування – діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, відібранням у батьків без позбавлення батьківських прав, визнанням батьків безвісно відсутніми або недієздатними, оголошенням їх померлими, відбуванням покарання в місцях позбавлення волі та перебуванням їх під вартою на час слідства, розшуком їх органами Національної поліції, пов'язаним з відсутністю відомостей про місце їх перебування, тривалою хворобою батьків, яка

перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки, а також діти, розлучені із сім'єю, підкинуті діти, діти, батьки яких невідомі, діти, від яких відмовились батьки, діти, батьки яких не виконують своїх батьківських обов'язків з причин, які неможливо з'ясувати у зв'язку з перебуванням батьків на тимчасово окупованій території України, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії РФ у Донецькій та Луганській областях, та безпритульні діти.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Діти, потерпілі від Чорнобильської катастрофи – належать неповнолітні діти, які: а) евакуйовані із зони відчуження, у тому числі діти, які на момент евакуації знаходились у стані внутрішнього розвитку; б) проживали на момент аварії чи прожили або постійно навчалися після аварії не менше одного року у зоні безумовного (обов'язкового) відселення; в) проживали на момент аварії чи прожили або постійно навчалися після аварії не менше двох років у зоні гарантованого добровільного відселення; г) проживали на момент аварії чи прожили або постійно навчалися після аварії не менше трьох років у зоні посиленого радіоекологічного контролю; г) народились після 26 квітня 1986 року від батька, який на час настання вагітності матері мав підстави належати до категорії 1, 2 або 3 постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, або народжені матір'ю, яка на час настання вагітності або під час вагітності мала підстави належати до категорії 1, 2 або 3 постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи; д) хворі на рак щитовидної залози незалежно від дозиметричних показників, а також хворі на променеви хворобу; е) одержали дозу опромінення щитовидної залози внаслідок Чорнобильської катастрофи, яка перевищує рівні, встановлені Міністерством охорони здоров'я України.

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII (зі змінами та доповненнями)

Діти, які мають право на безоплатне або пільгове забезпечення дитячим харчуванням – діти грудного віку та другого року життя, які входять до складу малозабезпечених сімей, діти грудного та раннього віку, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, або з числа внутрішньо переміщених осіб, або дітей з числа осіб, визначених у статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Діти, які потребують тимчасового захисту – діти, які є іноземцями та особами без громадянства, які постійно проживають на території країни, що має спільний кордон з Україною, які масово вимушені шукати захисту в Україні внаслідок зовнішньої агресії, іноземної окупації, громадянської війни, зіткнень на етнічній основі, природних чи техногенних катастроф або інших подій, що порушують громадський порядок у певній частині або на всій території країни походження.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Діяльність держави щодо осіб з інвалідністю – виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному житті та 24 полягає у: виявленні, усуненні перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб, у тому числі стосовно доступу до об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу (далі – об'єкти фізичного оточення), транспорту, інформації та зв'язку, а також з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів – до освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту; охороні здоров'я; соціальному захисті; забезпеченні виконання індивідуальної програми

реабілітації осіб з інвалідністю; наданні пристосованого житла; сприянні громадській діяльності.

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII (зі змінами та доповненнями)

Діяльність з недержавного пенсійного забезпечення – сукупність організаційних, юридичних та інших передбачених законодавством дій, спрямованих на здійснення недержавного пенсійного забезпечення фізичних осіб.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Довідка про реєстрацію місця проживання – документ, який видається органом реєстрації особі за її вимогою та підтверджує реєстрацію місця проживання або місця перебування особи.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV (зі змінами та доповненнями)

Довічна обумовлена пенсія – щомісячна виплата, яка здійснюється протягом життя пенсіонера.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Довічна пенсія (ануїтет) – 1) пенсійна виплата за рахунок коштів, що обліковуються на накопичувальному пенсійному рахунку застрахованої особи, а у випадках, передбачених законом, - на індивідуальному пенсійному рахунку учасника недержавного пенсійного фонду, сума та порядок виплати якої визначаються в договорі страхування довічної пенсії, укладеному із страховиком, що сплачується особі після досягнення нею пенсійного віку, передбаченого Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», або членам її сім'ї чи спадкоємцям у випадках, передбачених цим Законом; 2) пенсійні виплати, які здійснюються страховиком на підставі договору страхування довічної пенсії протягом

життя фізичної особи періодично після досягнення нею пенсійного віку відповідно до законодавства про страхування.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Довічна пенсія з установленим періодом – щомісячна виплата, яка здійснюється протягом життя пенсіонера, але не менше ніж протягом десяти років з дня її призначення. У разі смерті пенсіонера право на отримання призначеної довічної пенсії протягом установленого періоду мають спадкоємці, зазначені в договорі страхування довічної пенсії або визначені відповідно до Цивільного кодексу України.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Довічна пенсія подружжя – щомісячна виплата, яка здійснюється протягом життя пенсіонера, а після його смерті – його чоловіку (дружині), який (яка) досягли пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», протягом їх життя.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Догляд вдома – допомога в самообслуговуванні (дотримання особистої гігієни, рухового режиму, годування), пересуванні в побутових умовах, веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання житла, оплата комунальних платежів, прання білизни, дрібний ремонт одягу), в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами (виклик лікаря, працівників комунальних служб, транспортних служб тощо); навчання навичкам самообслуговування; допомога в забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічна

підтримка; інформування та представництво інтересів (отримувачі соціальної послуги: особи похилого віку; діти з інвалідністю; особи з інвалідністю; особи з тяжкими формами захворювання (у тому числі до встановлення інвалідності); особи з психічними та поведінковими порушеннями (комбіновані порушення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Догляд за особою з інвалідністю (дитиною з інвалідністю) – сукупність соціальних послуг, спрямованих на соціально-побутову допомогу та підтримку, захист і забезпечення життєдіяльності особи з інвалідністю (дитини з інвалідністю).

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Догляд стаціонарний – створення умов для проживання; забезпечення харчуванням, твердим, м'яким інвентарем; допомога у самообслуговуванні (дотримання особистої гігієни, рухового режиму, прийом ліків, годування); спостереження за станом здоров'я, організація надання реабілітаційних та медичних послуг; допомога у забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; навчання навичкам самообслуговування; організація розпорядку дня, у тому числі денної зайнятості, дозвілля (отримувачі соціальної послуги: особи похилого віку; діти з інвалідністю; особи з інвалідністю; особи з тяжкими формами захворювання (у тому числі до встановлення інвалідності); особи з психічними та поведінковими порушеннями (комбіновані порушення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – забезпечення умов для проживання, наближених до сімейних (харчуванням, одягом, взуттям, твердим і м'яким інвентарем, ведення домашнього господарства, організація дозвілля тощо), формування та підтримка навичок самообслуговування, побутових навичок,

необхідних для організації самостійного життя; виховання та розвиток індивідуальних здібностей, сприяння в отриманні освітніх, медичних, реабілітаційних і соціальних послуг у відповідних закладах (*отримувачі соціальних послуг: діти-сироти / діти, позбавлені батьківського піклування, у тому числі діти з обмеженою життєдіяльністю; діти та молодь з інвалідністю; діти, щодо батьків яких ще не прийнято рішення про позбавлення батьківських прав*).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Договір про надання соціальних послуг – укладається в письмовій формі між надавачем та отримувачем соціальних послуг чи його законним представником. Типовий договір про надання соціальних послуг затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. Істотними умовами договору про надання соціальних послуг є назва соціальних послуг, умови їх надання та вартість, права, обов'язки та відповідальність сторін, строк дії договору та інші умови, які сторони визнають істотними. Невід'ємною частиною договору є індивідуальний план надання соціальних послуг. У ньому, крім заходів, передбачених у державному стандарті, зазначаються інші заходи, які потрібно здійснити для надання таких послуг, а також відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки здійснення заходів, відповідальні виконавці. Надання соціальних послуг, що надаються одноразово, екстрено (кризово), здійснюється без укладення договору. У разі якщо надавач соціальних послуг надає особі одночасно кілька соціальних послуг, укладається один договір про надання соціальних послуг та складається один індивідуальний план надання соціальних послуг. Продовження строку дії договору про надання соціальних послуг здійснюється за результатами оцінювання потреб особи / сім'ї у соціальних послугах. Оцінювання потреб особи / сім'ї у соціальних послугах здійснюється не менш як за 30 календарних днів до закінчення строку дії договору.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Додаткова заробітна плата – винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні і компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій.

Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Додатковий захист – форма захисту, що надається в Україні на індивідуальній основі іноземцям та особам без громадянства, які прибули в Україну або перебувають в Україні і не можуть або не бажають повернутися в країну громадянської належності або країну попереднього постійного проживання внаслідок обставин, які загрожують їх життю, безпеці чи свободі.

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI (зі змінами та доповненнями)

Документ – матеріальний носій інформації. Основні його функції – її збереження і передавання у часі та просторі.

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (зі змінами та доповненнями)

Домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Допоміжні засоби реабілітації – будь-які зовнішні вироби, у т. ч. спеціально виготовлені або загальнодоступні, основною метою яких є підтримка або поліпшення функціонування та незалежності особи, сприяння її добробуту. Також використовуються для запобігання порушенням та виникненню вторинних станів здоров'я та є об'єктом регулювання технічних регламентів щодо медичних виробів.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX (зі змінами та доповненнями)

Допомога на здобуття економічної самостійності малозабезпеченої сім'ї – безвідсоткова поворотна фінансова допомога, яка надається одноразово непрацюючій працездатній особі з числа членів малозабезпеченої сім'ї для організації підприємницької діяльності та сприяння її економічній самостійності.

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III (зі змінами та доповненнями)

Допомога по частковому безробіттю – вид державної підтримки застрахованих осіб (працівників та фізичних осіб - підприємців) у разі втрати ними частини заробітної плати (доходу) у зв'язку із зупиненням (скороченням) виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг) з причин економічного, технологічного характеру, виникнення надзвичайної ситуації, введення надзвичайного або воєнного стану, встановлення карантину.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Доступність – забезпечення рівного доступу всім групам населення до фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, інформаційно-комунікаційних технологій і систем, а також до інших об'єктів та послуг, як у міських, так і в сільських районах.

Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р

Доступність для осіб з інвалідністю – забезпечення жінкам та чоловікам з інвалідністю доступу нарівні з іншими до фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, інформаційно-комунікаційних технологій і систем, послуг, як у міських, так і в сільських районах.

Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. ДБН В.2.2-40:2018

Е

Екологічна безпека – такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей.

Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Економічне насильство – форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Екстрена допомога – надається в разі загрози життю та здоров'ю отримувача соціальної послуги негайно, але не пізніше ніж протягом 24 годин після отримання повідомлення.. Її завдання – усунути загрозу, небезпеку для здоров'я та життя отримувача соціальної послуги, надати безпечне місце, психологічну підтримку, знизити рівень напруження та стресу, забезпечити базові потреби. Відповідальність за прийняття рішень щодо ситуації покладається на надавачів соціальної послуги. Екстрена допомога може бути частиною кризового та екстреного втручання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Екстрене (кризове) втручання – перша психологічна допомога; консультування; інформування; представництво інтересів; допомога в організації отримання безоплатної правової, невідкладної медичної допомоги, притулку тощо (*отримувачі соціальної послуги*: особи, постраждалі від домашнього насильства; особи, постраждалі від торгівлі людьми; особи, яким завдана шкода пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Електронна послуга – будь-яка послуга з надання певного матеріального чи нематеріального блага на користь іншої особи, яка надається через інформаційно-комунікаційну систему.

Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155–VIII (зі змінами та доповненнями)

Електронна публічна послуга – послуга, що надається органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, які перебувають в їх управлінні, у тому числі адміністративна послуга (у тому числі в автоматичному режимі), яка надається з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем на підставі заяви (звернення, запиту), поданої в електронній формі з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем (у тому числі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг), або без подання такої заяви (звернення, запиту)

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX (зі змінами та доповненнями)

Електронне відображення інформації, що міститься у документах – відображення інформації, що міститься у документах, сформоване засобами інформаційно-телекомунікаційних систем (у тому числі Єдиним державним веб-порталом електронних послуг) у

порядку, встановленому законом або актом Кабінету Міністрів України.

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX (зі змінами та доповненнями)

Електронний кабінет – персональний кабінет (захищений відокремлений веб-сервіс), за допомогою якого призовнику, військовозобов'язаному, резервісту, який пройшов електронну ідентифікацію, надається доступ до інформації про його персональні та службові дані, а також до послуг. Електронна ідентифікація особи здійснюється з використанням кваліфікованого електронного підпису чи інших засобів електронної ідентифікації, які дають змогу однозначно встановити особу.

Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII (зі змінами та доповненнями)

Електронний кабінет ведення персонального обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів – персональний кабінет (захищений відокремлений веб-сервіс), призначений для ведення персонального обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, передбаченого статтею 34 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII (зі змінами та доповненнями)

Електронний кабінет центру надання адміністративних послуг – персональний кабінет (захищений відокремлений веб-сервіс), призначений для надання таких адміністративних послуг центрами надання адміністративних послуг щодо звернень військовослужбовців, членів їх сімей, призовників, військовозобов'язаних та резервістів, а саме: 1) розгляд звернень з питань, що належать до компетенції територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, а також видача необхідних довідок та інших документів;

2) забезпечення підготовки та подання документів, необхідних для призначення пенсій, особам, звільненим з військової служби (крім військовослужбовців строкової служби), та членам їх сімей відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»; 3) оформлення документів для виплати компенсаційних сум військовослужбовцям, яким встановлена інвалідність, членам сімей військовослужбовців, які загинули під час виконання обов'язків військової служби, а також в інших випадках, визначених Кабінетом Міністрів України; 4) оформлення документів для призначення та виплати Міністерством оборони України одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на збори чи для проходження служби у військовому резерві; 5) оновлення персональних даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII (зі змінами та доповненнями)

Електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису – удосконалений електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, або кваліфікований електронний підпис, створені відповідно до вимог Закону України «Про електронні довірчі послуги».

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX (зі змінами та доповненнями)

Ерготерапія – процес відновлення, розвитку та/або підтримки навичок, необхідних для залучення особи з обмеженнями повсякденного функціонування до активного повсякденного життя та занять, які вона бажає, потребує або планує виконувати, а також модифікація заняттєвої активності особи та/або адаптації її

середовища. Ерготерапія призначається, планується та здійснюється ерготерапевтом або під його контролем.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX (зі змінами та доповненнями)

Є

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – 1) консолідований страховий внесок на пенсійне страхування, страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, медичне страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, страхування на випадок безробіття, який в обов'язковому порядку сплачується страхувальниками з метою забезпечення реалізації прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за соціальним страхуванням; 2) консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР (зі змінами та доповненнями)

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI (зі змінами та доповненнями)

Єдиний державний демографічний реєстр – електронна інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для зберігання, захисту, обробки, використання і поширення визначеної Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують

особу чи її спеціальний статус» інформації про особу та про документи, що оформлюються із застосуванням засобів Реєстру, із забезпеченням дотримання гарантованих Конституцією України свободи пересування і вільного вибору місця проживання, заборони втручання в особисте та сімейне життя, інших прав і свобод людини та громадянина.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI (зі змінами та доповненнями)

Єдиний державний реєстр ветеранів війни – єдина державна інформаційно-комунікаційна система, призначена для збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, захисту та знеособлення інформації про ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб та членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII (зі змінами та доповненнями)

Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів – автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для збирання, зберігання, обробки та використання даних про призовників, військовозобов'язаних та резервістів, створена для забезпечення військового обліку громадян України.

Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII (зі змінами та доповненнями)

Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин – електронна база даних, призначена для зберігання, захисту, обробки, використання і поширення визначеної Законом України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин»

інформації про осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, їх невідомі останки, наявність чи відсутність рішення суду про визнання осіб, зниклих безвісти, безвісно відсутніми або оголошення померлими, а також інших даних, що використовуються для забезпечення обліку осіб, зниклих безвісти, з метою їх розшуку.

Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII (зі змінами та доповненнями)

Єдиний реєстр осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України – це єдина державна інформаційно-комунікаційна система, призначена для реєстрації, зберігання, захисту, обробки, використання інформації про осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, членів сімей таких осіб.

Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей : Закон України від 26.01.2022 № 2010-IX (зі змінами та доповненнями)

Ж

Жила кімната у гуртожитку – окреме жиле приміщення у гуртожитку, призначене та придатне для постійного проживання у ньому.

Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 р. № 500-VI (зі змінами та доповненнями)

Жилий блок чи жила секція у гуртожитку – жиле приміщення у гуртожитку, що складається з декількох (двох і більше) жилих кімнат, мешканці яких мають змогу користуватися допоміжними приміщеннями у гуртожитку. Належність відповідних приміщень до жилого блоку чи жилої секції визначається проектною документацією на гуртожиток.

Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 р. № 500-VI (зі змінами та доповненнями)

Жилі приміщення у гуртожитку – приміщення у гуртожитку (жилі кімнати, жилі блоки чи жилі секції), призначені та придатні відповідно до вимог законодавства до житла, призначеного для постійного проживання у ньому.

Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 р. № 500-VI (зі змінами та доповненнями)

Життєдіяльність – повсякденна діяльність, здатність організму особи здійснювати діяльність у спосіб і в межах, звичайних для людини.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Житло – житловий будинок, квартира, інше жиле приміщення, в якому особа постійно або тимчасово проживає.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX (зі змінами та доповненнями)

Житлове приміщення у гуртожитку – надається громадянину України та членам його сім'ї на час перебування на соціальному квартирному обліку за умови, що таке житло є єдиним місцем проживання зазначених осіб.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV (зі змінами та доповненнями)

Житловий фонд соціального призначення – сукупність соціального житла, що надається громадянам України, які відповідно до закону потребують соціального захисту. До житла з житлового фонду соціального призначення належать: 1) квартири в багатоквартирних жилих будинках, садибні (одноквартирні) жилі будинки, які надаються громадянам у порядку черги на одержання соціального житла; 2) жилі приміщення у соціальних гуртожитках, які надаються громадянам на час їх перебування на соціальному

квартирному обліку за умови, що таке житло є єдиним місцем їх проживання.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV (зі змінами та доповненнями)

Житлово-комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.

Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 09.11.2017 р. № 2189-VIII (зі змінами та доповненнями)

Жорстоке поводження з дитиною – будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

3

Забезпечення найкращих інтересів дитини – дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Забезпечення найкращих інтересів отримувачів соціальних послуг – дії та рішення, спрямовані на задоволення індивідуальних потреб отримувачів соціальних послуг відповідно до віку, статі, стану здоров'я, особливостей інтелектуального та фізичного розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної, етнічної та іншої належності, потреб та інтересів дітей, осіб з інвалідністю, осіб, визнаних недієздатними, осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, осіб похилого віку, а також з урахуванням думки отримувачів соціальних послуг, якщо вони за віком, рівнем розвитку та станом здоров'я можуть її висловити.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування – система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом, громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом.

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР (зі змінами та доповненнями)

Завдання надання соціальної послуги профілактики – попередження виникнення проблем та негативних явищ на рівні особистості, сім'ї, групи, громади; попередження загострення вже існуючих проблем або негативних явищ; вплив на формування позитивних ціннісних орієнтацій та мотивування отримувачів послуги до зміни поведінки та/або подолання складних життєвих обставин; мінімізація ризику повторення (рецидиву) проблем або

негативних явищ; адаптація, інтеграція та реінтеграція, ресоціалізація тих отримувачів соціальної послуги, які зазнали негативних наслідків у результаті обставин, які виникли, або поглиблення (погіршення) проблем та негативних явищ.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Завдання суб'єктів соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – 1) участь у виконанні загальнодержавних, регіональних та інших програм соціальної підтримки сімей, дітей та молоді; 2) надання соціальних послуг, соціальної допомоги, соціальної підтримки сім'ям, дітям та молоді з метою відновлення їхніх соціальних функцій, реалізації системи заходів щодо запобігання негативним явищам та їх подолання, запобігання потрапляння сімей, дітей та молоді у складні життєві обставини; 3) здійснення соціально-профілактичної роботи серед дітей та молоді, реалізація системи заходів щодо запобігання негативним явищам та їх подолання; 4) впровадження державних стандартів соціальних послуг, нових форм, методів проведення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; 5) здійснення міжнародного співробітництва, вивчення і поширення передового міжнародного досвіду з питань соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; здійснення інших повноважень у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю відповідно до законодавства.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (із змінами та доповненнями)

Завідувач відділення (соціальні послуги) – керує згідно з чинним законодавством діяльністю відділення, що надає соціальні послуги, відповідно до положення про заклад (установу), що надає соціальні послуги. Забезпечує виконання завдань, покладених на відділення. Організовує розгляд звернень осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують надання соціальних послуг.

Визначає індивідуальні потреби отримувачів соціальних послуг відповідно до державних стандартів. Складає та контролює впровадження узгодженого з отримувачем соціальних послуг індивідуального плану надання соціальної послуги. Контролює роботу щодо обстеження матеріально-побутових умов їхнього проживання, визначення потреби в одержанні матеріальної, натуральної, побутової та соціальної допомоги. Планує роботу відділення згідно з потребами отримувачів соціальних послуг та відповідно до державних стандартів соціальних послуг. Складає графіки щодо встановлення періодичності й термінів надання послуг соціальним працівником і соціальним робітником. Встановлює зв'язки з підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами (родичами та близькими) для надання соціальних послуг. Взаємодіє з іншими відділеннями закладу (установи). Визначає обсяг роботи соціального працівника, соціального робітника через наявність громадян, які обслуговуються з урахуванням стану їхнього здоров'я, віку, рівня рухової активності, здатності до самообслуговування, місця та умов проживання, наявності громадського транспорту, інших факторів, що можуть вплинути на якість соціальних послуг. Здійснює заходи щодо залучення до роботи громадських і приватних установ, отримання благодійної допомоги. Інформує керівництво про стан обслуговування отримувачів соціальних послуг. Контролює ведення обліку документації, складання та подання звітності відповідно до встановленої форми. Контролює діяльність соціальних працівників і соціальних робітників відділення, забезпечує їх навчання, належні умови праці. Забезпечує проведення моніторингу, оцінку якості соціальних послуг та їх відповідність потребам отримувачів соціальних послуг. Здійснює у відділенні добір, раціональну розстановку кадрів, організовує підвищення кваліфікації, атестацію та переміщення персоналу, посадові обов'язки, забезпечує контроль за додержанням персоналом правил охорони праці, виробничої санітарії та пожежної безпеки.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Загальний заклад охорони здоров'я – багатoproфiльний лiкарняний заклад, що надає медичну та реабiлітацiйну допомогу населенню територiальної громади або декiлькох громад та забезпечує базові напрями стацiонарної медичної допомоги вiдповiдно до перелiку, визначеного Кабiнетом Міністрiв України, стабiлізацiю стану пацiєнта та його маршрутизацiю до кластерних та надкластерних закладiв охорони здоров'я.

Основи законодавства України про охорону здоров'я вiд 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ (зi змiнами та доповненнями)

Загальні збори – зiбрання всiх чи частини жителiв села (сiл), селища, мiста для вирiшення питань мiсцевого значення.

Про мiсцеве самоврядування в Україні : Закон України вiд 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зi змiнами та доповненнями)

Загальні служби пiдтримки постраждалих осiб – до загальних служб пiдтримки постраждалих осiб належать заклади та установи, якi, у тому числi, надають допомогу постраждалим особам (центри соцiальних служб для сiм'ї, дiтей та молодi, притулки для дiтей, центри соцiально-психологiчної реабiлітацiї дiтей, соцiально-реабiлітацiйні центри (дитячi мiстечка), центри соцiально-психологiчної допомоги, територiальні центри соцiального обслуговування (надання соцiальних послуг) тощо).

Про забезпечення рiвних прав та можливостей жiнок i чоловiкiв : Закон України вiд 08.09.2005 р. № 2866-IV (зi змiнами та доповненнями)

Загальнообов'язкове державне соцiальне страхування – 1) система прав, обов'язкiв i гарантiй, яка передбачає страхові виплати та надання соцiальних послуг застрахованим особам за рахунок коштiв загальнообов'язкового державного соцiального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатностi, вiд нещасного випадку на виробництвi та професiйного захворювання, якi спричинили втрату працездатностi, коштiв державного бюджету та iнших джерел, не заборонених законодавством; 2) система прав, обов'язкiв i гарантiй, яка передбачає матерiальне забезпечення,

страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів Фонду соціального страхування України.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття – система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення на випадок безробіття з незалежних від застрахованих осіб обставин та надання соціальних послуг за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III (зі змінами та доповненнями)

Загальноосвітні санаторні школи (школи-інтернати) – загальноосвітні навчальні заклади I–III ступенів з відповідним профілем системи освіти для дітей, які потребують тривалого лікування.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Загальноосвітні школи та професійні училища соціальної реабілітації – спеціальні навчально-виховні закладами для дітей, які потребують особливих умов виховання, та підпорядковуються центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки. До цих закладів можуть направлятися особи, які вчинили кримінальне правопорушення у віці до 18 років або правопорушення до досягнення віку, з якого настає кримінальна відповідальність.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Загроза життю або здоров'ю дитини – обставини, що можуть призвести чи призвели до тяжких наслідків для життя, стану здоров'я та

розвитку дитини, зокрема тяжкої, у тому числі невиліковної хвороби, тілесних ушкоджень або заподіяння шкоди нормальному фізичному, психічному розвитку дитини, у зв'язку з чим вона потребує допомоги.

Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585

Зайнятість – не заборонена законодавством діяльність осіб, пов'язана із задоволенням їх особистих та суспільних потреб з метою одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі, а також діяльність членів однієї сім'ї, які здійснюють господарську діяльність або працюють у суб'єктів господарювання, заснованих на їх власності, у тому числі безоплатно.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Заклад соціального захисту осіб, які страждають на психічні розлади – юридична особа будь-якої форми власності, що надає соціальні послуги особам, які страждають на психічні розлади.

Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III (зі змінами та доповненнями)

Заклади для бездомних осіб і безпритульних дітей – соціальні заклади, діяльність яких спрямована на допомогу бездомним особам і безпритульним дітям, їх підтримку та реінтеграцію.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей: Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування – медичні, навчальні, виховні заклади, інші заклади та установи, в яких проживають діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Заклади допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми – центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центри соціально-психологічної реабілітації дітей та притулки.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI (зі змінами та доповненнями)

Заклади соціального захисту для бездомних осіб і безпритульних дітей – будинок нічного перебування; центр реінтеграції бездомних осіб; соціальний готель; інші заклади, що надають послуги бездомним особам.

Про затвердження Порядку здійснення соціального патрулювання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.07.2011 р. № 283

Заклади соціального захисту для безпритульних дітей – притулок для дітей служби у справах дітей; центр соціально-психологічної реабілітації дітей; соціально-реабілітаційний центр (дитяче містечко).

Про затвердження Порядку здійснення соціального патрулювання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.07.2011 р. № 283

Заклади соціальної підтримки (догляду) – стаціонарні відділення для постійного або тимчасового проживання територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) та інші установи, заклади для постійного проживання громадян похилого віку, осіб з інвалідністю.

Про затвердження Порядку влаштування бездомних осіб похилого віку та інвалідів до стаціонарних соціально-медичних установ та інших закладів соціальної підтримки (догляду) : Наказ Міністерства соціальної політики від 12.08.2011 р. № 312

Законні представники – батьки, усиновителі, батьки-вихователі, прийомні батьки, патронатні вихователі, опікуни, піклувальники,

представники закладів, які виконують функції опікунів і піклувальників.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI (зі змінами та доповненнями)

Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI (зі змінами та доповненнями)

Законодавство про соціальні послуги – ґрунтується на Конституції України і складається із Закону України «Про соціальні послуги», інших законів та нормативно-правових актів, що регулюють відносини у системі надання соціальних послуг, та міжнародних договорів України з питань надання соціальних послуг, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Якщо таким міжнародним договором України встановлено інші норми, ніж передбачені Законом України «Про соціальні послуги», застосовуються норми такого міжнародного договору.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про безоплатну правову допомогу» – визначає зміст права на безоплатну правову допомогу, порядок реалізації цього права, підстави та порядок надання безоплатної правової допомоги, державні гарантії щодо надання безоплатної правової допомоги.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про волонтерську діяльність» – регулює відносини, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності.

Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» – визначає правові засади формування та застосування державних соціальних стандартів і нормативів,

спрямованих на реалізацію закріплених Конституцією України та законами України основних соціальних гарантій.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» – встановлює гарантований державою рівень матеріальної підтримки сімей з дітьми шляхом надання державної грошової допомоги з урахуванням складу сім'ї, її доходів та віку дітей і спрямований на забезпечення пріоритету державної допомоги сім'ям з дітьми у загальній системі соціального захисту населення.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» – спрямований на реалізацію конституційних гарантій права громадян на соціальний захист - забезпечення рівня життя не нижчого від прожиткового мінімуму шляхом надання грошової допомоги найменш соціально захищеним сім'ям і сприяння їх економічній самостійності.

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» – гарантує особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю право на матеріальне забезпечення за рахунок коштів Державного бюджету України та їх соціальну захищеність шляхом встановлення державної соціальної допомоги на рівні прожиткового мінімуму.

Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» – визначає

правові засади надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю, а також надання державної соціальної допомоги на догляд.

Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про житловий фонд соціального призначення» – визначає правові, організаційні та соціальні засади державної політики щодо забезпечення конституційного права соціально незахищених верств населення України на отримання житла.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» – визначає правові, організаційні, соціальні засади та гарантії державної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, і є складовою частиною законодавства про охорону дитинства.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» – встановлює гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб, відповідно до Конституції та законів України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» – визначає статус території України, тимчасово окупованої внаслідок

збройної агресії російської федерації, встановлює особливий правовий режим на цій території, визначає особливості діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій в умовах цього режиму, додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина, а також юридичних осіб.

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» – метою цього Закону є досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані їм Конституцією і законами України.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» – розроблений відповідно до Конституції України та Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, визначає принципи, засади і механізми функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, призначення, перерахунку і виплати пенсій, надання соціальних послуг з коштів Пенсійного фонду, що формуються за рахунок страхових внесків роботодавців, бюджетних та інших джерел, передбачених цим Законом, а також регулює порядок формування Накопичувального пенсійного фонду та фінансування за рахунок його коштів видатків на оплату договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат застрахованим особам, членам їхніх сімей та іншим особам, передбаченим згаданим Законом.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» – визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у цій сфері, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» – визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина.

Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» – визначає правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку.

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про інформацію» – регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації.

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про медіацію» – визначає правові засади та порядок проведення медіації як позасудової процедури врегулювання конфлікту (спору), її принципи, статус медіатора, вимоги до його підготовки,. Дія цього Закону поширюється на суспільні відносини,

пов'язані з проведенням медіації з метою запобігання виникненню конфліктів (спорів) у майбутньому або їх врегулювання у т.ч. цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних, а також у справах про адміністративні правопорушення та у кримінальних провадженнях з метою примирення потерпілого з підозрюваним (обвинуваченим).

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» – відповідно до Конституції України визначає систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії російської федерації проти України» – спрямований на підтримку деяких категорій осіб, які стали особами з інвалідністю у зв'язку з пораненням, каліцтвом, контузією або внаслідок захворювання, пов'язаних з виконанням посадових (службових, професійних) обов'язків у період військової агресії російської федерації проти України в районах проведення воєнних (бойових) дій або в районах, що піддавалися бомбардуванням, авіаударам та іншим збройним нападам, а у разі загибелі (смерті) зазначених осіб – на підтримку членів їхніх сімей.

Закон України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії російської федерації проти України» від 20.03.2023 р. № 2980-IX (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» – визначає правові основи діяльності органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей, на які покладається здійснення соціального захисту і профілактики правопорушень серед осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» – визначає основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні і гарантує їм рівні з усіма іншими громадянами можливості для участі в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства, створення необхідних умов, які дають можливість особам з інвалідністю ефективно реалізувати права та свободи людини і громадянина та вести повноцінний спосіб життя згідно з індивідуальними можливостями, здібностями і інтересами.

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про основні засади молодіжної політики» – визначає мету, завдання, основні засади, напрями та механізми реалізації молодіжної політики в Україні, гарантії участі молоді у її формуванні та реалізації, особливості організаційних і правових засад утворення та діяльності молодіжних та дитячих громадських об'єднань.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» – визначає основні засади державної політики щодо ветеранів праці, інших громадян похилого віку і спрямований на формування в суспільстві гуманного, шанобливого ставлення до них і забезпечення їх активного довголіття. Закон гарантує ветеранам праці та

громадянам похилого віку рівні з іншими громадянами можливості в економічній, соціальній, політичній сферах, сприятливі умови для повноцінного способу життя.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про охорону дитинства» – визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет, що має важливе значення для забезпечення національної безпеки України, ефективності внутрішньої політики держави, і з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіти, соціальний захист, всебічний розвиток та виховання в сімейному оточенні встановлює основні засади державної політики у цій сфері, що ґрунтуються на забезпеченні найкращих інтересів дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-ІІІ (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» – передбачає встановлення для окремих категорій громадян за здійснення визначного героїського вчинку або визначного трудового досягнення у певний період додаткових соціальних благ у вигляді додаткових або підвищених грошових виплат, пільг або компенсацій для задоволення окремих потреб.

Про пенсії за особливі заслуги перед Україною : Закон України від 01.06.2000 р. № 1767-ІІІ (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про пенсійне забезпечення» – визначає умови, норми і порядок пенсійного забезпечення громадян України із числа осіб, які перебували на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Службі судової охорони, державній пожежній охороні, Державній службі спеціального зв'язку та захисту

інформації України, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції, Бюро економічної безпеки України чи Державній кримінально-виконавчій службі України, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом.

Про пенсійне забезпечення : Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» – визначає умови, норми і порядок пенсійного забезпечення громадян України із числа осіб, які перебували на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Службі судової охорони, державній пожежній охороні, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції, Бюро економічної безпеки України чи Державній кримінально-виконавчій службі України, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за Законом.

Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб : Закон України від 01.01.1992 р. № 2262-XII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» – визначає правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та забезпечує правове регулювання суспільних відносин, пов'язаних із набуттям правового статусу осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, з обліком, розшуком та соціальним захистом таких осіб і членів їхніх сімей. Для цілей Закону особливими обставинами вважаються збройний конфлікт, воєнні дії, тимчасова окупація частини території України, надзвичайні ситуації природного чи техногенного характеру.

Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» – спрямований на визнання учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті головними суб'єктами боротьби за відновлення державної незалежності України – борцями за незалежність України у ХХ столітті, встановлення правового статусу борців за незалежність України у ХХ столітті, визначення права такої категорії осіб на отримання державних та муніципальних соціальних гарантій. Цей Закон також спрямований на визнання нагород та військових ступенів борців за незалежність України у ХХ столітті, визначення напрямів державної політики щодо відновлення, збереження та вшанування національної пам'яті про боротьбу та борців за незалежність України у ХХ столітті та встановлення відповідальності за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у ХХ столітті.

Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті : Закон України від 09.04.2015 р. № 314-VIII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ» – відповідно до норм міжнародного права визначає порядок правового регулювання діяльності у сфері профілактики, лікування, догляду і підтримки, необхідних для забезпечення ефективної протидії поширенню хвороби, зумовленої вірусом імунодефіциту людини, та відповідні заходи щодо правового і соціального захисту людей, які живуть з ВІЛ.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про протидію торгівлі людьми» – визначає організаційно-правові засади протидії торгівлі людьми, гарантуючи гендерну рівність, основні напрями державної політики та засади міжнародного співробітництва у цій сфері, повноваження органів

виконавчої влади, порядок встановлення статусу осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та порядок надання допомоги таким особам.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» – визначає правові, організаційні та економічні засади проведення реабілітації особи з обмеженнями повсякденного функціонування у сфері охорони здоров'я з метою досягнення та підтримання оптимального рівня функціонування у її середовищі.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про соціальний захист дітей війни» – устанавлює правовий статус дітей війни і визначає основи їх соціального захисту та гарантує їх соціальну захищеність шляхом надання пільг і державної соціальної підтримки.

Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей» – визначає основи соціального і правового захисту осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, а також членів їхніх сімей.

Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей : Закон України від 26.01.2022 № 2010-IX (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про соціальні послуги» – визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг, спрямованих на профілактику складних життєвих обставин,

подолання або мінімізацію їх негативних наслідків, особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» – визначає загальні засади соціальної адаптації осіб, які відбувають чи відбули покарання у вигляді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, засади участі у їх соціальній адаптації підприємств, установ та організацій, об'єднань громадян, а також фізичних осіб, забезпечує правове регулювання відносин, спрямованих на реалізацію нимит прав і свобод.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» – визначає організаційні і правові засади соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» – визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на охорону їх життя і здоров'я та створює єдиний порядок визначення категорій зон радіоактивно забруднених територій, умов проживання і трудової діяльності на них, соціального захисту потерпілого населення. Закон спрямований на захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та розв'язання пов'язаних з нею проблем медичного і соціального характеру, що виникли внаслідок радіоактивного забруднення території; громадян, які постраждали

внаслідок інших ядерних аварій та випробувань, військових навчань із застосуванням ядерної зброї, та розв'язання пов'язаних з цим проблем медичного і соціального характеру.

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про страхування» – регулює відносини у сфері страхування, визначає загальні правові засади здійснення діяльності із страхування, надання посередницьких послуг і спрямований на посилення захисту прав та законних інтересів клієнтів, у тому числі споживачів, шляхом встановлення вимог до системи управління, платоспроможності страховиків, філій страховиків-нерезидентів на території України та розкриття ними інформації, встановлює вимоги до порядку укладання, обслуговування та виконання договорів страхування та перестраховування, врегульовує питання інформаційного забезпечення договорів страхування та перестраховування і дій, що передують їх укладанню, а також державне регулювання та нагляд у сфері страхування.,

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Закон України «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян» – забезпечує створення належних умов для життєзабезпечення деяких категорій громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, які брали безпосередню участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, та членів сімей загиблих (померлих) громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, шляхом встановлення їм щомісячної грошової виплати.

Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян : Закон України від 27.07.2022 р. № 2454-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Законні джерела існування – заробітна плата, прибуток від підприємницької діяльності або власності, пенсія, стипендія,

аліменти, соціальні виплати та допомога, власні фінансові заощадження або фінансова допомога від членів сім'ї, інших фізичних та юридичних осіб, що мають законні доходи.

Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI (зі змінами та доповненнями)

Замовник соціальних послуг – Рада АРК, місцева держадміністрація, виконавчий орган міської ради міста обласного (республіканського в Автономній Республіці Крим) значення, сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади, які є розпорядниками бюджетних коштів і на яких покладається обов'язок з організації надання соціальних послуг.

Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450

Заохочувальні та компенсаційні виплати – до них належать виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами і положеннями, виплати в рамках грантів, компенсаційні та інші грошові і матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми.

Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Запобігання бездомності і безпритульності – система заходів, спрямованих на усунення правових, соціальних та інших причин виникнення бездомності та безпритульності, запобігання їм, у тому числі заходів щодо зниження ризику втрати особою прав на жилі приміщення і запобігання втраті цих прав, а також на запобігання виникненню негативних суспільних наслідків, пов'язаних з відсутністю в особи житла.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Запобігання безпритульності дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа – держава забезпечує

дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, а також особам з їх числа, які до передачі під опіку чи піклування, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, призову на строкову військову службу в Збройні Сили України, взяття під варту або засудження до арешту, обмеження волі, позбавлення волі на певний строк мали впорядковане житло, що зберігалось за ними, невідкладне вселення їх у ці приміщення і повернення їм майна, що знаходилося в цих приміщеннях на день передачі дітей під опіку чи піклування, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, призову на строкову військову службу в Збройних Силах України, взяття під варту або засудження до арешту, обмеження волі, позбавлення волі на певний строк.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Запобігання домашньому насильству – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед до постраждалих дітей, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Запобігання насильству за ознакою статі – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, спрямованих на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо насильства за ознакою статі, його причин і наслідків, на формування нетерпимого ставлення до насильства за ознакою статі, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються. Заходи із запобігання насильству за ознакою статі здійснюються за такими напрямками: вивчення ситуації та збір даних про факти насильства за ознакою статі; проведення галузевих та міжгалузевих досліджень стану, причин і передумов поширення насильства за ознакою статі, а також ефективності законодавства у сфері запобігання та протидії такому насильству, практики його застосування; проведення інформаційних кампаній щодо проявів насильства за ознакою статі, його наслідків, зокрема для дітей; проведення у навчальних закладах інформаційно-просвітницьких заходів з питань запобігання та протидії насильству за ознакою статі, у тому числі стосовно дітей; залучення медіа до проведення просвітницьких кампаній, спрямованих на виконання завдань у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі; організація і проведення спільних та спеціалізованих тренінгів і семінарів для фахівців, які працюють у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі, а також для працівників правоохоронних органів і суддів; організація і виконання програм для осіб, які вчинили насильство за ознакою статі, зокрема сексуальне насильство, у визначеному законодавством порядку.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Зареєстрований безробітний – особа працездатного віку, яка зареєстрована в територіальному органі центрального органу

виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, як безробітна і готова та здатна приступити до роботи.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Заробітна плата – винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Застрахована особа – 1) фізична особа, визначена страхувальником у договорі страхування, життя, здоров'я, працездатність та/або пенсійне забезпечення якої є об'єктом страхування за договором страхування; 2) фізична особа, яка відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачуються чи сплачувалися у встановленому законом порядку страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та до накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; 3) фізична особа, яка відповідно до законодавства підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачується чи сплачувався у встановленому законом порядку єдиний внесок.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX (зі змінами та доповненнями)

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI (зі змінами та доповненнями)

Застраховані особи – наймані працівники; особи, які виконують роботи (надають послуги) згідно з цивільно-правовими договорами; військовослужбовці Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, внутрішніх військ, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної спеціальної служби транспорту, особи рядового і начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, органів внутрішніх справ, органів і підрозділів цивільного захисту, особи начальницького складу податкової міліції, а також особовий склад воєнізованих аварійно-рятувальних служб (формувань), створених відповідно до законодавства на постійній основі, крім військовослужбовців строкової служби, а у випадках, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», інші особи (громадяни України, іноземці, особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України), на користь яких здійснюється страхування на випадок безробіття.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III (зі змінами та доповненнями)

Захист дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів, та дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів – держава вживає всіх необхідних заходів для забезпечення захисту дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів, дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, догляду за ними та возз'єднання їх із членами сім'ї, включаючи розшук, звільнення з полону, повернення в Україну дітей, незаконно вивезених за кордон. У разі якщо вік особи не визначений і є підстави вважати, що ця особа є дитиною, їй надається захист, передбачений цією статтею, до встановлення віку. Усі дії держави стосовно захисту дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і

збройних конфліктів, дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, здійснюються відповідно до норм міжнародного гуманітарного права. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування першочергово проводять відселення дітей, які опинилися чи можуть опинитися у зоні воєнних дій чи збройних конфліктів, до безпечних районів. Відселення дітей проводиться разом з батьками, законними представниками або, за їхньою згодою, без супроводження чи з іншими особами. У разі переміщення, у тому числі за кордон з метою евакуації під час дії надзвичайного або воєнного стану в Україні, дітей, зарахованих/влаштованих на цілодобове перебування до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування, влаштованих у сім'ю патронатних вихователів, керівники відповідних закладів, уповноважені ними працівники або інші особи, призначені органом опіки та піклування чи військовою адміністрацією/військово-цивільною адміністрацією за місцем розташування закладу, зокрема у разі усунення керівника або уповноваженого ним працівника від виконання обов'язків чи відсутності керівника або уповноваженого ним працівника, патронатні вихователі є законними представниками таких дітей (крім повноважень щодо вчинення від імені та в інтересах дитини правочинів, пов'язаних із житловими та майновими правами, надання згоди на усиновлення та зміну громадянства дитини) до повернення такої дитини в Україну або до її возз'єднання з сім'єю. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань сім'ї та дітей, здійснює заходи, спрямовані на возз'єднання дитини з сім'єю. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері захисту прав і свобод людини та громадянина, здійснює заходи з встановлення місцезнаходження членів сім'ї дитини, сприяє пошукам, що здійснюються членами сім'ї, громадськими, благодійними, волонтерськими, гуманітарними організаціями та фондами, що беруть участь у возз'єднанні сімей. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань сім'ї та дітей, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну

політику у сферах освіти і науки, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, створюють умови для реабілітації у сфері охорони здоров'я, психологічної, педагогічної реабілітації та соціальної реінтеграції дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів. Статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, надається органом опіки та піклування за місцем реєстрації дитини як внутрішньо переміщеної особи. Порядок надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, визначається Кабінетом Міністрів України.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Захист дітей, які постраждали від сексуального насильства або стали його свідками (очевидцями) – держава здійснює захист дітей від сексуального насильства (у тому числі від сексуальної експлуатації та вчиненого з боку батьків або осіб, які їх замінюють), а також дітей, які постраждали від такого насильства або стали його свідками (очевидцями). Виявлення дітей, які постраждали від сексуального насильства, приймання та розгляд звернень і повідомлень про вчинення сексуального насильства стосовно дітей, організація надання таким дітям медичної, соціальної, психологічної допомоги здійснюються згідно з порядком, затвердженим Кабінетом Міністрів України. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань сім'ї та дітей, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, Міністерство внутрішніх справ України спільним актом затверджують порядок виявлення ознак сексуального насильства стосовно дітей, проведення опитування дитини, яка постраждала від сексуального насильства або стала його свідком (очевидцем), із застосуванням дружньої до дитини методики. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує

формування та реалізує державну політику з питань сім'ї та дітей, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, створюють умови та забезпечують надання медичної і психологічної допомоги та необхідних реабілітаційних заходів дітям, які постраждали від сексуального насильства або стали його свідками (очевидцями). Організація функціонування, кадрове, методичне і матеріально-технічне забезпечення спеціального приміщення, передбаченого для опитування (допиту) дитини, яка постраждала від сексуального насильства або стала його свідком (очевидцем), із застосуванням дружньої до дитини методики, здійснюється спеціалізованими службами підтримки постраждалих осіб, що утворюються місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Захист інформації – сукупність правових, адміністративних, організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують збереження, цілісність інформації та належний порядок доступу до неї.

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (зі змінами та доповненнями)

Захист осіб, які постраждали від торгівлі людьми – система заходів з відновлення прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI (зі змінами та доповненнями)

Захист прав дітей з інвалідністю та дітей з вадами розумового або фізичного розвитку – дискримінація дітей з інвалідністю та дітей з вадами розумового або фізичного розвитку забороняється. Держава сприяє створенню дітям з інвалідністю та дітям з вадами розумового або фізичного розвитку необхідних умов,

рівних з іншими громадянами можливостей для повноцінного життя та розвитку з урахуванням індивідуальних здібностей та інтересів, гарантує надання їм відповідної матеріальної допомоги, встановлення одному з батьків дитини з інвалідністю чи особі, яка його замінює, на підприємстві, в установі чи організації незалежно від форм власності, за його згодою, скороченого робочого дня, надання додаткової оплачуваної відпустки на строк до 5 днів, відпустки без збереження заробітної плати та інших пільг, передбачених законодавством України. Дітям з інвалідністю та дітям з вадами розумового або фізичного розвитку надається безоплатна спеціалізована медична, дефектологічна і психологічна допомога та здійснюється безоплатне протезування у відповідних державних і комунальних закладах охорони здоров'я, надається можливість отримати базову, професійно-технічну та вищу освіту, в тому числі в домашніх умовах. Таким дітям гарантується безоплатне забезпечення засобами індивідуальної корекції. З метою створення умов для безперешкодного доступу дітей з інвалідністю та дітей з вадами фізичного розвитку до об'єктів соціальної інфраструктури планування та забудова населених пунктів, формування жилих районів, розробка проєктних рішень, будівництво та реконструкція будинків, споруд та їх комплексів, об'єктів та засобів громадського транспорту повинні здійснюватися з дотриманням вимог Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні». Діти з інвалідністю мають право на безоплатне матеріальне, соціально-побутове і медичне забезпечення, а також забезпечення медикаментами, технічними й іншими засобами індивідуальної корекції відповідно до законодавства. Діти з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату, за наявності відповідного висновку медико-соціальної експертизи, що підтверджує їх право на забезпечення автомобілем (у разі необхідності з ручним керуванням), і яким виповнилося 5 років, забезпечуються автотранспортними засобами на пільгових умовах. Право на управління таким автотранспортним засобом, за наявності відповідного документа на право управління автомобілем, набуває один із повнолітніх членів сім'ї (або найближчих родичів) особи з інвалідністю. Діти з

інвалідністю з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які проживають у сім'ях піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, державних або комунальних дитячих закладах, після досягнення повноліття забезпечуються житлом у порядку, встановленому статтею 33 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні».

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Захист прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованій території – основними напрямками захисту прав і свобод цивільного населення на тимчасово окупованих територіях є:

- 1) захист основоположних політичних і громадянських, економічних, соціальних, культурних та інших прав і свобод людини;
- 2) вжиття заходів для звільнення всіх незаконно затриманих чи утримуваних російською федерацією або окупаційною адміністрацією російської федерації громадян України, а також іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах перебували на момент їх затримання на території України;
- 3) сприяння забезпеченню відновлення порушених матеріальних прав;
- 4) сприяння забезпеченню соціально-економічних, екологічних та культурних потреб, зокрема шляхом реалізації заходів, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих територій, на виконання відповідних рішень Кабінету Міністрів України;
- 5) надання правової та гуманітарної допомоги, у тому числі із залученням міжнародної допомоги, зокрема надання медичних та соціальних послуг на контрольованих Україною територіях;
- 6) сприяння підтриманню культурних зв'язків;
- 7) забезпечення доступу до закладів освіти та медіа України.

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII (зі змінами та доповненнями)

Захист прав та інтересів дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах – усі дії щодо дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах, спрямовуються на захист прав та інтересів дитини, усунення причин таких обставин і забезпечення безпечних умов її утримання та виховання, надання їй та її батькам комплексу необхідних послуг та соціальної допомоги. Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю в процесі своєї професійної діяльності здійснюють заходи з виявлення дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, надають їм комплекс послуг у межах повноважень, визначених законодавством, інформують інших суб'єктів, органи опіки та піклування в разі необхідності здійснення комплексних заходів щодо захисту прав та інтересів дитини та надання підтримки батькам чи притягнення їх до відповідальності. Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю забезпечують ведення обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах. У разі якщо у зв'язку із складними життєвими обставинами дитина тимчасово не проживає чи не може проживати із своїми батьками, іншими законними представниками, її утримання та виховання можуть здійснювати родичі, сім'я патронатного вихователя, центри соціально-психологічної реабілітації дітей, притулки для дітей служб у справах дітей, інші установи для дітей (незалежно від форми власності та підпорядкування), в яких створені належні умови для проживання, виховання, навчання та реабілітації дитини відповідно до її потреб. Уповноважені органи, що здійснюють соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, зобов'язані в максимально короткий термін запропонувати сім'ї дитини комплекс послуг, спрямованих на мінімізацію чи повне подолання складних життєвих обставин, та сприяти поверненню дитини до батьків, інших законних представників. У разі якщо повернення дитини до батьків, інших законних представників є неможливим чи суперечить її інтересам, органи опіки та піклування здійснюють заходи щодо надання дитині статусу дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, захисту її житлових та майнових прав, влаштування в одну із форм виховання, яка

найбільше відповідає найкращим інтересам дитини. Порядок діяльності органів опіки та піклування з питань захисту прав дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, визначається Кабінетом Міністрів України.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Захист та безпека отримувача послуг у сфері протидії торгівлі людьми – а) надавач послуг провадить свою діяльність з метою недопущення будь-якої форми насильства чи експлуатації щодо отримувачів послуг, включаючи фізичне, фінансове, психологічне, сексуальне насильство, зневагу, дискримінацію чи приниження або нелюдське ставлення; б) отримувачу послуг повинна бути надана доступна інформація про процедуру подання скарг у випадку непрофесійних дій або загрозливого ставлення з боку надавачів послуг. У випадку якщо звинувачення, інцидент чи порушення поведінки мали місце з боку працівників надавача послуг, відповідна інформація про такі порушення зазначається в особових справах працівників; в) надавач послуг вживає заходів щодо захисту персональних даних отримувача послуг, відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних», та конфіденційної інформації щодо отримувачів послуг або їх законних представників.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Збройні Сили України – військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності. Збройні Сили України забезпечують стримування та відсіч збройної агресії проти України, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України, у випадках, визначених законом, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом, посилення охорони державного кордону

України та суверенних прав України у її виключній (морській) економічній зоні.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Звернення про надання соціальних послуг – підставою для розгляду питання надання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів є подання до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчого органу міської ради міст обласного значення, ради об'єднаної територіальної громади за місцем проживання/перебування особи: 1) заяви особи або її законного представника про надання соціальних послуг; 2) звернення, повідомлення інших осіб в інтересах осіб/сімей, які потребують соціальних послуг.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Звільнені особи – особи, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільнені від подальшого відбування зазначених видів покарань на підставах, передбачених законом.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI (зі змінами та доповненнями)

Згода про застосування посередництва (медіації) – письмова згода (заява) сторін про проведення переговорів з метою врегулювання конфлікту/спору за участю посередника / медіатора.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Згода суб'єкта персональних даних – добровільне волевиявлення фізичної особи (за умови її поінформованості) щодо надання дозволу на

обробку її персональних даних відповідно до сформульованої мети їх обробки, висловлене у письмовій формі або у формі, що дає змогу зробити висновок про надання згоди.

Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI (зі змінами та доповненнями)

Здоров'я – стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII (зі змінами та доповненнями)

Зміст соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми –

1. Проведення заходів з профілактики торгівлі людьми передбачають формування розуміння і ставлення суспільства до: дотримання прав людини, поваги до її честі та гідності; відповідальності за порушення прав і законних інтересів людини, заподіяння їй шкоди; недопустимості дискримінації за ознакою статі, раси, мови, кольору шкіри, віку, національного чи соціального походження, стану здоров'я, релігії, культури, звичаїв і традицій, сімейного стану тощо; нетерпимості до експлуатації особи; негативного ставлення до осіб, які здійснюють торгівлю людьми або свідомо користуються результатами експлуатації особи, яка постраждала від торгівлі людьми; толерантного ставлення до осіб, які постраждали від торгівлі людьми; правової культури, самоповаги та відповідальності за особисте життя;
2. Зміст соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми: а) інформування населення про явище «торгівлі людьми»; б) інформування про законодавчу базу у цій сфері, можливостей для реабілітації та реінтеграції осіб, постраждалих від торгівлі людьми; в) інформування про правила безпечної поведінки та про алгоритм дій особи у випадку потрапляння у таку ситуацію; г) формування стратегічної поведінки та життєвих вмінь для можливості їх застосування в ситуаціях торгівлі людьми; г) навчання розпізнавання ситуацій торгівлі людьми, ризиків потрапляння в них та відповідному реагуванню на них; д) здійснення впливу на формування правової культури громадян; е) інформування про діяльність органів державної

влади, громадських та міжнародних організацій у сфері протидії торгівлі людьми, їхніх зобов'язань і можливостей; є) формування готовності населення звертатися за необхідними послугами у сфері протидії торгівлі людьми до органів державної влади, громадських та міжнародних організацій; ж) виявлення осіб, постраждалих чи ймовірно постраждалих від торгівлі людьми; з) формування толерантного ставлення до постраждалих від торгівлі людьми.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Зміст соціальної послуги – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, передбачають: участь отримувачів соціальної послуги та членів їхніх сімей, їхніх родичів у вирішенні конкретних соціальних проблем; забезпечення денного перебування та догляду за отримувачами соціальної послуги, що включає: створення умов для денного перебування; організацію харчування отримувачів соціальної послуги (якщо соціальна послуга надається понад 4 години на день) шляхом надання можливості вживати їжу, у тому числі принесену з собою, залучення на договірних умовах суб'єктів господарювання до постачання готової продукції, забезпечення харчування надавачем соціальної послуги; спостереження за станом здоров'я (за потреби); допомогу у самообслуговуванні; соціальну реабілітацію; психологічну допомогу; соціально-трудова адаптацію; організацію дозвілля; навчання законних представників отримувача соціальної послуги. Зміст соціальної послуги та її обсяг для кожного отримувача соціальної послуги визначаються індивідуально залежно від результатів оцінювання індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги. За потреби надавач соціальної послуги забезпечує присутність одного із законних представників отримувача соціальної послуги під час надання соціальної послуги, тривалість якої визначається в індивідуальному плані, але не довше ніж два тижні.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Зміст соціальної послуги догляду вдома – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги догляду вдома осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, орієнтовний час для їх виконання згідно з додатком 3 до Державного стандарту догляду вдома, передбачають: для отримувачів соціальної послуги III групи рухової активності: допомогу у веденні домашнього господарства; надання інформації з питань соціального захисту населення; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги (у вигляді скерування, переадресації, супроводу до фахівця з такої допомоги); допомогу в оформленні документів, внесення платежів; для отримувачів соціальної послуги IV, V групи рухової активності та дітей з інвалідністю віком від трьох до 18 років: допомогу у веденні домашнього господарства; допомогу у самообслуговуванні (дотримання особистої гігієни, рухового режиму, прийом ліків, годування тощо); допомогу при пересуванні по квартирі; допомогу в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами; навчання навичкам самообслуговування; допомогу у забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічну підтримку; надання інформації з питань соціального захисту населення; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги; допомогу в оформленні документів, внесення платежів; для отримувачів соціальної послуги з когнітивними розладами, психічними та поведінковими розладами: допомогу у веденні домашнього господарства; допомогу у самообслуговуванні); допомогу в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами; навчання навичкам самообслуговування; допомогу у забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічну підтримку; надання інформації з питань соціального захисту населення; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги (у вигляді скерування, переадресації, супроводу до фахівця з такої допомоги); допомогу в оформленні документів, внесення платежів.

Про затвердження Державного стандарту догляду вдома : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.11.2013 р. № 760 (зі змінами та доповненнями)

Зміст соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних передбачають: організацію забезпечення місця проживання та задоволення особистих потреб отримувача; формування та підтримку навичок самообслуговування та особистої гігієни, побутових навичок, необхідних для організації самостійного життя; виховання та розвиток особистості; сприяння в отриманні освітніх, медичних, реабілітаційних послуг; організацію дозвілля та відпочинку; організацію надання додаткових соціальних послуг (за потреби).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115.

Зміст соціальної послуги інтеграції – основними заходами, що становлять зміст соціальної послуги інтеграції, передбачено: відвідування отримувача соціальної послуги інтеграції за місцем його проживання (перебування); оцінка потреб отримувача соціальної послуги інтеграції та визначення рівня його готовності до самостійного життя (комплексна оцінка); психологічна підтримка (допомога у формуванні позитивної мотивації, впевненості в собі, позитивної самооцінки, навичок спілкування, розв'язання конфліктних ситуацій тощо); розвиток, формування та підтримка соціальних навичок (самостійного життя, самообслуговування, планування бюджету, прийняття та реалізація рішень, формування здорового способу життя та безпечної поведінки, комунікативні навички тощо); консультування з питань професійного самовизначення, здобуття освіти, працевлаштування; допомога отримувачу соціальної послуги інтеграції у зміцненні / відновленні родинних і суспільно корисних зв'язків (зустрічі, бесіди, спілкування телефоном із позитивно налаштованими родичами отримувача соціальної послуги соціальної інтеграції); підбір і закріплення наставника за отримувачем послуги соціальної інтеграції, надання підтримки наставнику в його діяльності; інформування з питань прав і гарантій, установлених чинним законодавством для дітей-

сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування; інформування щодо органів, організацій та закладів, які можуть надавати підтримку отримувачу соціальної послуги інтеграції після вибуття з інтернатного закладу (установи); проведення групових форм роботи з отримувачами соціальної послуги інтеграції (тренінги, практичні заняття, рольові ігри, дискусії, групи взаємодопомоги); залучення до надання соціальної послуги інтеграції інших суб'єктів соціальної роботи та ресурсів громади; направлення отримувача соціальної послуги інтеграції до інших надавачів соціальних послуг інтеграції, у тому числі для отримання спеціалізованих послуг; посередництво та представництво інтересів отримувача соціальної послуги інтеграції; листування з іншими суб'єктами надання соціальних послуг, оформлення запитів до установ та організацій.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Зміст соціальної послуги консультування – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, передбачають: допомогу в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх розв'язання; залучення отримувача соціальної послуги до вирішення власних проблем, складання плану виходу зі складної життєвої ситуації та допомогу в його реалізації; надання інформації з питань соціального захисту населення; представлення інтересів; надання психологічної допомоги; корегування психологічного стану та поведінки в повсякденному житті; сприяння навчанню, формуванню та розвитку соціальних навичок, умінь, соціальної компетенції; участь в організації та діяльності груп самодопомоги; допомогу в зміцненні / відновленні родинних і суспільно корисних зв'язків; сприяння в отриманні правової допомоги; сприяння в отриманні інших соціальних послуг відповідно до виявлених потреб; сприяння у працевлаштуванні (у тому числі у проведенні експертизи потенційних професійних здібностей, професійної орієнтації). Зміст, обсяг та особливості соціальної послуги для кожного отримувача соціальної послуги визначаються

індивідуально залежно від ступеня індивідуальної потреби отримувача соціальної послуги та зазначаються в індивідуальному плані.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Зміст соціальної послуги кризового та екстреного втручання – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги: проведення оцінки кризової ситуації; детальний аналіз та обговорення кризової ситуації, зокрема, що виникла внаслідок вчинення насильства в сім'ї; інформування про кризову ситуацію, її наслідки, права людини в кризовій ситуації, способи та процедури отримання допомоги; забезпечення термінових базових потреб (у безпеці, харчуванні, медичній допомозі, одязі тощо); організація та надання психологічної підтримки в кризовій ситуації і допомога у подоланні її наслідків, у тому числі тієї, що виникла внаслідок вчинення насильства в сім'ї (психодіагностика, психологічне консультування, психологічна підтримка); сприяння у забезпеченні безпечним місцем перебування (тимчасовим притулком); забезпечення взаємодії з іншими фахівцями та службами для усунення ознак кризової ситуації (виклик бригади швидкої допомоги, правоохоронних органів, представників державних соціальних служб, комунальних і транспортних служб тощо); допомога в оформленні документів.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Зміст соціальної послуги натуральної допомоги – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, передбачають: прання білизни та одягу; прасування; ремонт одягу (дрібний); пошиття одягу; перукарські послуги; послуги манікюрниці (педикюрниці); ремонт взуття; косметичне, вологе, генеральне прибирання житла; миття, заклеювання вікон; побілка стін вапном; чищення пічних димоходів; забезпечення паливом; рубання

(розпилювання) дров; принесення вугілля, дров; обробіток присадибної ділянки; косіння трави біля будинку / паркану; ремонтні роботи; допомога при консервуванні овочів та фруктів; організація харчування; надання продуктів харчування, предметів і засобів особистої гігієни, санітарно-гігієнічних засобів та засобів догляду, одягу, взуття та інших предметів першої необхідності.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги: Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147

Зміст соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, форми роботи та орієнтовний час для їх виконання передбачають: надання місця для проживання; навчання, розвиток та підтримку навичок самостійного проживання; допомогу в організації розпорядку дня; організацію медичного патронажу; допомогу у веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання); представництво інтересів; допомогу в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами; надання інформації з питань соціального захисту населення; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 07.06.2017 р. № 956 (зі змінами та доповненнями)

Зміст соціальної послуги посередництва (медіації) – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги посередництва (медіації), форми роботи та орієнтовний час для їх виконання, передбачають: допомогу у врегулюванні конфліктів; ведення переговорів; опрацювання шляхів та умов розв'язання конфлікту.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Зміст соціальної послуги представництва інтересів – 1. Основні заходи: а) для бездомних осіб, осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: допомогу в оформленні або відновленні документів; сприяння в реєстрації місця проживання або перебування; допомогу у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання / перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; б) для дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах та влаштовані до закладів соціального захисту, дітей, позбавлених батьківського піклування, прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів, піклувальників: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання / перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; в) для сімей, осіб з числа національних меншин: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг; допомога в оформленні або відновленні документів; сприяння в реєстрації місця проживання або перебування; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання / перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; г) для осіб, які постраждали від торгівлі людьми: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг, допомога в оформленні або відновленні документів; допомога у наданні послуг перекладача (для іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах проживають та/або перебувають в Україні); сприяння в реєстрації місця проживання або перебування; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання / перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями,

службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; г) для осіб, сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, осіб з дітьми та осіб, які постраждали від насильства у сім'ї: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг; допомога в оформленні або відновленні документів; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання / перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; д) для громадян похилого віку: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання / перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; допомога в оформленні або відновленні документів; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання / перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо.

2. Зміст і обсяг соціальної послуги для кожного її отримувача визначаються залежно від ступеня індивідуальної потреби отримувача соціальної послуги з урахуванням спеціалізації суб'єкта, що надає соціальну послугу, та зазначаються в договорі про надання соціальної послуги. Якщо отримувачем соціальної послуги є дитина, яка перебуває в складних життєвих обставинах, зміст і обсяг соціальної послуги відображаються в індивідуальному плані. 3. Соціальна послуга здійснюється: періодично один раз на тиждень протягом місяця (тривалістю мінімум 30 хв. на тиждень, але в сукупності не більше трьох годин на місяць, до першого перегляду індивідуального плану); один раз на місяць (тривалістю мінімум 30 хв.) або на інший період – після перегляду індивідуального плану; разово тривалістю не більше 3 год.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Зміст соціальної послуги соціального супроводу – основні дії та заходи, що становлять зміст соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, та орієнтовний час для їх виконання, що використовується при наданні соціальної послуги соціального супроводу, передбачають: відвідування отримувача соціальної послуги за місцем його проживання (перебування); оцінку потреб сім'ї (особи), яка перебуває у складних життєвих обставинах; складання індивідуального плану соціального супроводу; аналіз коригування плану соціального супроводу; інформування щодо питань, пов'язаних з наданням інших послуг і соціальної допомоги. Надання інформаційно-освітніх матеріалів, інструкцій, буклетів, листівок; бесіди з отримувачем соціальної послуги, членами його сім'ї, особами з найближчого оточення (очно, телефоном); психологічну підтримку згідно з професійною компетенцією (організація психотерапевтичних груп, психологічна корекція); організацію та проведення сімейних групових нарад, мережевих зустрічей; залучення отримувача послуги до участі у тренінгах, дискусіях, засіданнях за круглим столом, семінарах, лекціях та інших заходах; допомогу отримувачу соціальної послуги в оформленні документів; перенаправлення отримувача соціальної послуги до інших надавачів соціальних послуг, у тому числі для отримання спеціалізованих послуг; організацію та забезпечення діяльності груп взаємодопомоги; ведення документації.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Зміст соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці, форми роботи та орієнтовний час їх виконання, наведені у додатку 4 до Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці, передбачають: регулярні

зустрічі з отримувачем соціальної послуги; відвідування отримувача соціальної послуги на робочому місці; сприяння в адаптації отримувача соціальної послуги до виконання запропонованої роботи, пристосування робочого місця до особливих потреб отримувача соціальної послуги; сприяння в отриманні інших послуг, організацію взаємодії з іншими суб'єктами соціального супроводу; навчання отримувача соціальної послуги та розвиток трудових і соціальних навичок; психологічне консультування та підтримку. Зміст та обсяг соціальної послуги для кожного отримувача соціальної послуги визначаються залежно від індивідуальної потреби отримувача соціальної послуги та зазначаються в індивідуальному плані.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Зміст соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – основними діями та заходами, що становлять зміст соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, передбачено: відвідування отримувача соціальної послуги соціального супроводу за місцем його проживання (перебування), у тому числі без попередження заздалегідь; збір додаткової інформації стосовно отримувача соціальної послуги соціального супроводу; проведення оцінки потреб отримувача соціальної послуги соціального супроводу; складання, коригування та внесення змін до плану соціального супроводу; консультування прийомних батьків, батьків-вихователів, опікунів, піклувальників щодо їх ролі у подоланні дитиною відчуття втрати; організацію та проведення індивідуальної, групової роботи з членами сім'ї та дитиною з метою адаптації дитини до умов проживання в сім'ї, а якщо дитині встановлено інвалідність - надання допомоги в отриманні та організації виконання індивідуальної програми реабілітації, виявленні потреб у розумних пристосуваннях та їх забезпеченні (засобах комунікації, додаткових фахових

послугах, адаптації приміщення, виборі формату викладу інформації, визначенні та дотриманні індивідуального режиму тощо); психологічну підтримку прийомних батьків, батьків-вихователів, опікунів, піклувальників щодо розвитку та виховання дітей шляхом залучення їх до участі у тренінгах, лекціях, групах підтримки, інших заходах; надання допомоги з питань захисту майнових, житлових та інших прав дитини; перенаправлення отримувачів соціальної послуги соціального супроводу до інших надавачів соціальних послуг, в тому числі для отримання спеціалізованих послуг з метою всебічного розвитку дитини; консультування отримувачів соціальної послуги соціального супроводу з питань допомоги дитині в підтриманні неперервності родинних стосунків та суспільно корисних зв'язків; психологічну підтримку отримувачів соціальної послуги соціального супроводу у створенні та забезпеченні права дитини на усиновлення; розвиток вмій та навичок щодо підготовки дитини до самостійного життя; інформування щодо органів, організацій та закладів, які можуть надати підтримку дитині після вибуття із сімейних форм виховання; ведення документації.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Зміст соціальної послуги соціальної адаптації – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги соціальної адаптації, форми роботи та орієнтовний час їх виконання передбачають: допомогу в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх вирішення; залучення отримувача соціальної послуги до вирішення власних проблем, складання плану виходу із складної життєвої ситуації та допомога у його реалізації; надання інформації з питань соціального захисту населення; представництво інтересів; надання психологічної допомоги; корекцію психологічного стану та поведінки в повсякденному житті; навчання, формування та розвиток соціальних навичок, умінь, соціальної компетенції; участь в організації та діяльності груп самопомоги; допомогу в

зміцненні/відновленні родинних і суспільно корисних зв'язків; участь в клубах за інтересами, клубах активного довголіття, університетах третього віку, допомогу в організації денної зайнятості та дозвілля; сприяння зайнятості; сприяння ресоціалізації отримувача соціальної послуги, який звільнився з місця відбування покарання; забезпечення транспортом; сприяння в отриманні інших соціальних послуг і консультацій фахівців відповідно до виявлених потреб. Зміст та обсяг соціальної послуги для кожного отримувача соціальної послуги визначаються індивідуально залежно від ступеня індивідуальної потреби отримувача соціальної послуги та зазначаються в індивідуальному плані.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № 514

Зміст соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, передбачають: розвиток, формування та підтримку соціальних навичок; допомогу в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх вирішення, складання плану виходу із складної життєвої ситуації; залучення отримувача до вирішення власної складної життєвої ситуації; надання інформації з питань соціального захисту населення; представництво інтересів; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги; допомогу в оформленні документів; допомогу в отриманні реєстрації місця проживання/перебування; сприяння в отриманні житла, працевлаштуванні тощо; надання психологічної підтримки; допомогу у зміцненні/відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків; сприяння організації та діяльності груп самопомоги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Зміст соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – соціальна робота передбачає оцінювання потреб у соціальних

послугах сімей, дітей та молоді, планування, організацію, координацію та надання їм соціальних послуг, державних соціальних допомог, пільг, компенсаційних виплат та іншої соціальної підтримки, а також здійснення моніторингу надання соціальних послуг.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Зняття з реєстрації – внесення інформації про зняття з реєстрації до реєстру територіальної громади, документів, до яких вносяться відомості про місце проживання/перебування особи, із зазначенням адреси житла/місця перебування із подальшим внесенням відповідної інформації до Єдиного державного демографічного реєстру в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV (зі змінами та доповненнями)

I

Ідентифікаційні дані – сукупність даних, що дає змогу однозначно встановити особу, а саме: для фізичної особи – прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), дата народження, номер та серія паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу), відомості про громадянство, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності); для юридичної особи-резидента – повне найменування, місце перебування, ідентифікаційний код згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань; для юридичної особи-нерезидента – країна реєстрації, повне найменування, місце перебування, реєстраційний номер згідно з торговим, банківським чи судовим реєстром іноземної держави, в якій зареєстрована юридична особа; для трасту або іншого подібного правового утворення, що не є юридичною особою, – повне

найменування, країна заснування, місце перебування, ідентифікаційний номер (за наявності), який нерезидент використовує при поданні податкових декларацій та інших податкових документів до податкових органів у державі, резидентом якої він є.

Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX (зі змінами та доповненнями)

Ідентифікаційні дані особи – набір даних, які дають змогу встановити фізичну, юридичну особу або представника юридичної особи.

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX (зі змінами та доповненнями)

Ідентифікація особи – 1) встановлення особи шляхом порівняння наданих даних (параметрів), у тому числі біометричних, з наявною інформацією про особу в реєстрах, картотеках, базах даних тощо; 2) процес використання ідентифікаційних даних особи з документів, створених на матеріальних носіях, та/або електронних даних, у результаті якого забезпечується однозначне встановлення фізичної, юридичної особи або уповноваженого представника юридичної особи та перевірка належності особі таких даних.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI (зі змінами та доповненнями)

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX (зі змінами та доповненнями)

Ім'я особи – прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI (зі змінами та доповненнями)

Інвалідність – міра втрати здоров'я у зв'язку із захворюванням, травмою (її наслідками) або вродженими вадами, що при взаємодії із

зовнішнім середовищем може призводити до обмеження життєдіяльності особи, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити їй соціальний захист.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Індивідуальна програма реабілітації – комплекс оптимальних видів, форм, обсягів, термінів реабілітаційних заходів з визначенням порядку і місця їх проведення, спрямованих на відновлення та компенсацію порушених або втрачених функцій організму і здібностей конкретної особи до виконання видів діяльності, визначених у рекомендаціях медико-соціальної експертної комісії.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Індивідуальне консультування – персональне консультування отримувача соціальної послуги, спрямоване на розвиток його компетентності щодо подолання складних життєвих обставин, мобілізацію ресурсів й потенціалу для подальшого їх виникнення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Індивідуальний пенсійний рахунок – персоніфікований рахунок учасника пенсійного фонду, який ведеться в системі персоніфікованого обліку у визначеному Законом порядку з метою обліку накопичених на користь учасника пенсійних коштів.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Індивідуальні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну та/або юридичну особу.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX (зі змінами та доповненнями)

Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (зі змінами та доповненнями)

Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (зі змінами та доповненнями)

Інструктор з трудової адаптації – організовує адаптацію до трудової діяльності осіб з інвалідністю. Обирає ефективні форми, методи й засоби трудової адаптації осіб з інвалідністю. Сприяє їх повноцінній інтеграції та реінтеграції в суспільство. Виконує завдання щодо надання послуги соціальної адаптації у відповідності до вимог державних соціальних стандартів. Планує та аналізує роботу щодо професійної орієнтації осіб з інвалідністю. Спрямовує роботу на відновлення набутих або придбання нових професійних навичок і знань з подальшим працевлаштуванням. Бере участь у розробленні індивідуальних програм з трудової адаптації та забезпечує ефективність процесу трудової адаптації. Готує засоби та предмети праці, необхідні для здійснення трудової діяльності (інструменти, заготовки, матеріали). Визначає індивідуальні диференційовані завдання з урахуванням фізичного стану осіб з інвалідністю. Проводить інструктаж щодо дотримання правил і норм охорони праці, виробничої санітарії, технічної експлуатації устаткування та інструменту, контролює їх додержання під час трудового процесу. Аналізує чинники, що впливають на якість процесу трудової адаптації осіб з інвалідністю, їх підготовленість до самостійного трудового життя. Дотримується етичних норм, поважає гідність осіб з

інвалідністю. Постійно вдосконалює свій професійний рівень. Веде встановлену документацію, готує звіти.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Інструктор-методист у справах глухих – вивчає соціально-побутові проблеми осіб з порушеннями слуху. Здійснює методичну допомогу щодо розроблення та впровадження заходів зі створення сприятливих умов для задоволення матеріальних і духовних потреб осіб з порушеннями слуху. Розробляє рекомендації для осіб з порушенням слуху щодо системи добору, розміщення, використання, підвищення кваліфікації, вдосконалення організації та умов їхньої праці із залученням відповідних фахівців (психологів, соціологів, вчителів-дефектологів, юристів, економістів та інших). Надає допомогу особам з порушеннями слуху у працевлаштуванні на підприємствах, в установах та організаціях, а також в громадських організаціях, що об'єднують осіб з порушеннями слуху. Бере участь в організації професійної орієнтації молоді з вадами слуху та їхнього навчання. Допомагає батькам з порушеннями слуху з питань влаштування їхніх дітей в навчальні заклади тощо. Забезпечує можливість отримання медичних послуг, проведення культурно-масових і оздоровчих заходів, залучення осіб з порушеннями слуху до занять фізичною культурою та спортом, придбання ними путівок для санаторно-курортного лікування. Організовує лекції, доповіді, консультації та інші заходи з питань, що стосуються осіб з порушеннями слуху. Розробляє, пропагує та запроваджує в практику роботи установ, організацій та підприємств рекомендації щодо умов, порядку та етики спілкування з особами з порушеннями слуху, забезпечення умов їх оптимальної життєдіяльності, адаптації до життя, підвищення комунікабельності, встановлення належних режимів праці та відпочинку, поліпшення морально-психологічного стану умов праці та побуту. Здійснює збирання, накопичення, оброблення, аналіз, оцінювання інформації щодо напряму своєї

діяльності. Надає органам державної влади, місцевого самоврядування і керівникам підприємств, установ та організацій пропозиції щодо поліпшення побутових, соціальних та інших умов життєдіяльності осіб з порушеннями слуху. Здійснює супровід виконання підприємствами, установами та організаціями, чинного законодавства, рішень і розпоряджень органів державної влади, місцевого самоврядування стосовно забезпечення життєдіяльності осіб з порушеннями слуху.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Інформаційно-мотиваційне консультування – консультування з метою надання отримувачу інформації та підтримки, що допомагають йому прийняти усвідомлене рішення й оцінити ресурси щодо бажаних поведінкових змін.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Інформація про фізичну особу (персональні дані) – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. Не допускаються збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини. До конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан,

релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження.

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (зі змінами та доповненнями)

Інформування – надання інформації з питань соціального захисту населення, у тому числі переліку та адрес надавачів соціальних послуг, умов їх отримання, тарифів на платні соціальні послуги; надання інформації щодо отримання медичної, правової допомоги, адміністративних послуг та інших видів допомоги, робіт, послуг (*отримувачі*: вразливі групи населення; особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

К

Кваліфікаційні вимоги до працівників, що здійснюють соціальну роботу – кваліфікаційні вимоги до соціальних менеджерів, фахівців із соціальної роботи, соціальних працівників визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. Підвищення кваліфікації та проведення цих фахівців здійснюються відповідно до законодавства. До здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг можуть залучатися волонтери відповідно до законодавства.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Класифікатор соціальних послуг – містить систематизоване зведення назв соціальних послуг, їх короткий опис, строк надання, а також перелік категорій отримувачів цих послуг.

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Класифікація соціальних послуг – 1. Соціальні послуги поділяються на послуги, спрямовані на: а) соціальну профілактику; б)

соціальну підтримку; в) соціальне обслуговування; 2. Соціальні послуги за типами поділяються на: а) прості соціальні послуги; б) комплексні соціальні послуги; в) комплексні спеціалізовані соціальні послуги; г) допоміжні соціальні послуги; 3. Соціальні послуги залежно від місця надання поділяються на послуги, що надаються: а) за місцем проживання/перебування отримувача соціальних послуг (вдома); б) у приміщенні надавача соціальних послуг: стаціонарно (в умовах цілодобового перебування (проживання) отримувача соціальної послуги із забезпеченням харчуванням та умовами для проживання), напівстаціонарно (протягом визначеного часу доби з умовами для нічного або денного перебування); в) за місцем перебування отримувача соціальних послуг поза межами місця проживання та приміщення надавача соціальних послуг, у тому числі на вулиці; 4. Соціальні послуги залежно від строку надання поділяються на послуги, що надаються: екстрено/кризово (невідкладно (протягом доби) у зв'язку з обставинами, що загрожують життю та/або здоров'ю отримувача соціальних послуг), постійно (не менше одного разу на місяць протягом більше одного року), тимчасово (не менше одного разу на місяць протягом до одного року), одноразово. Перелік соціальних послуг, що надаються відповідно до Закону України «Про соціальні послуги», визначається класифікатором соціальних послуг, який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Ключові групи щодо інфікування ВІЛ – групи людей, яким з урахуванням особливостей їх поведінки та поведінки їхнього оточення загрожує підвищений ризик контакту з джерелом інфікування ВІЛ і які суттєво впливають на динаміку поширення ВІЛ. Визначення та перегляд переліку таких груп на національному рівні здійснюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, з урахуванням критеріїв та рекомендацій Всесвітньої організації

охорони здоров'я. На регіональному рівні органами місцевого самоврядування можуть бути визначені додаткові ключові групи щодо інфікування ВІЛ.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Коефіцієнт страхового стажу – величина, що визначається відповідно до Закону для обрахування страхового стажу при обчисленні розміру пенсії у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-ІV (зі змінами та доповненнями)

Компенсація – відшкодування надавачу соціальних послуг вартості наданих ним соціальних послуг шляхом соціального замовлення.

Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450

Комплексна електронна публічна послуга – електронна публічна послуга, у результаті якої суб'єкту звернення на підставі однієї заяви (звернення, запиту) на отримання декількох електронних публічних послуг одним або декількома суб'єктами надання публічних (електронних публічних) послуг або в автоматичному режимі програмними засобами інформаційно-телекомунікаційних систем (у т. ч. з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг) надаються декілька електронних публічних послуг.

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Комунікація – взаємодія осіб з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності.

Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341

Конкурс на надання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів – конкурентний спосіб визначення надавачів соціальних послуг (крім бюджетних установ) на підставі результатів рейтингового оцінювання конкурсних пропозицій.

Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450

Консультативний кризовий телефон – консультування з використанням засобів зв'язку, психологічна підтримка та кризові втручання професійних психологів, соціальних працівників та інших фахівців для допомоги у кризовій ситуації, з можливістю надання індивідуальних консультацій психолога для стабілізації психоемоційного стану отримувача послуги, поліпшення / розвитку певних навичок, здібностей, забезпечення необхідної психологічної підтримки, спрямованої на вирішення особистих проблем та сприяння комунікації, покращення та зміцнення відносин у сім'ї та за її межами (*отримувачі соціальних послуг: особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах*).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Консультування – допомога в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх вирішення, складання плану виходу зі складної життєвої ситуації; психологічне консультування; надання інформації про соціально безпечну поведінку (*отримувачі соціальних послуг: особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах*).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Консультування в стаціонарних умовах – контактне консультування отримувачів соціальної послуги, що здійснюється у спеціально обладнаному приміщенні, яке відповідає умовам, необхідним для забезпечення якісного консультаційного процесу, або

за місцем перебування/проживання отримувача соціальної послуги (за потреби).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Консультування за принципом «рівний-рівному» – консультування, яке передбачає залучення до надання послуги у якості консультанта особи, вік, особливості стану здоров'я, сексуальна орієнтація, віросповідання, соціально-економічне становище якої такі самі, як в отримувача соціальної послуги, або із досвідом подолання таких самих складних життєвих обставин.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Консультування, орієнтоване на виконання завдання – консультування, покликане допомогти отримувачу подолати визначені складні життєві обставини через постановку послідовних завдань, виконання яких забезпечує досягнення бажаної мети.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Контакт з дитиною – реалізація матір'ю, батьком, іншими членами сім'ї та родичами, у тому числі тими, з якими дитина не проживає, права на спілкування з дитиною, побачення зазначених осіб з дитиною, а також надання їм інформації про дитину або дитині про таких осіб, якщо це не суперечить інтересам дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Конфіденційні дані – відомості, які дають змогу здійснити пряму або непряму ідентифікацію респондента, таким чином розкриваючи індивідуальні дані про нього. Під час визначення можливості

ідентифікації респондента повинні враховуватися всі засоби, які може використати третя сторона для такої ідентифікації.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX

Конфлікт / спір – розбіжності, протилежність інтересів сторін, відмінна позиція двох або більше суб'єктів правовідносин, у зв'язку з якими одній зі сторін чи обом сторонам може бути завдано моральної та / або матеріальної шкоди.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей – утворюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, належить до сфери його управління та діє на основі положення, затвердженого цим органом. Кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей є державною установою, що має територіальні відділення в усіх регіонах України.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Короткотермінове консультування – консультування (вид психологічної допомоги), яке здійснюється упродовж трьох-чотирьох зустрічей, кожна з яких триває близько 60 хвилин і передбачає цілеспрямований вплив на особистісний, поведінковий та інтелектуальний рівні функціонування особи, сім'ї.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Короткотермінове проживання – забезпечення тимчасового проживання, соціальний супровід та допомога пошуку постійного

місця проживання для особи/сім'ї (отримувачі соціальних послуг: особи та сім'ї, у тому числі сім'ї з дітьми, що не мають постійного місця проживання, але отримують соціальні послуги або перебувають під соціальним супроводом).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Короткочасна кризова допомога – надається протягом 48 годин після отримання повідомлення про кризову ситуацію. Її завдання – не допустити збільшення кризової ситуації, за потреби направити отримувача соціальної послуги до безпечного місця перебування, подолання наслідків стресу, спричиненого кризовою ситуацією, забезпечення психологічної підтримки, зниження рівня напруження та стресу, забезпечення базових потреб. Ця допомога може бути частиною кризового та екстреного втручання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування – страхові внески, бюджетні надходження та кошти з інших джерел, що надходять для здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування відповідно до закону.

Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11.02.2015 р. № 183-VII (зі змінами та доповненнями)

Кривдник – особа, яка вчинила домашнє насильство у будь-якій формі.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Кризова ситуація – ситуація, в якій з'являється набір травматичних подій, обставин, з яких людина не може вийти, не змінивши їх. Кількість можливих варіантів змінювати ці обставини незначна, будь-яка спроба змін обставин традиційними чи звичайними способами може призвести

до погіршення ситуації, до зменшення можливостей та ще більшого обмеження дій.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Кризове консультивання – консультивання, що застосовується у разі необхідності надання отримувачам соціальної послуги, які перебувають у стані кризи, термінової допомоги, спрямованої на емоційну підтримку їхніх переживань, усвідомлення впливу кризової ситуації, розширення свідомості та підвищення психологічної компетентності, зміну ставлення до проблеми (від «глухого кута» до «вибору рішення»), підвищення стресової та кризової толерантності, відповідальності отримувача, засвоєння нових моделей поведінки. Може бути частиною екстреної допомоги та короткочасної кризової допомоги, а також може виступати як окремий вид кризового втручання. Кризове консультивання надається протягом 24 годин після настання кризи. Його завдання – обговорити й узгодити з отримувачем і спрямувати на формування навичок подолання стресу, визначення психологічних механізмів подолання наслідків кризової ситуації тощо. Кризове консультивання може бути: індивідуальне; групове; сімейне.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультивання : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Кризове та екстрене втручання – термінове втручання в кризову ситуацію з метою негайного усунення або мінімізації наслідків такої ситуації, надання допомоги та підтримки, спрямованої на її подолання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Культурна послуга – дії фізичних та/або юридичних осіб, які провадять культурну діяльність, спрямовані на задоволення культурних, інтелектуальних потреб людини, забезпечення творчого, духовного розвитку особистості, що мають визначену вартість та споживаються в процесі надання (виконання) цих дій.

Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI (зі змінами та доповненнями)

Л

Людина, яка живе з ВІЛ – особа, в організмі якої підтверджено наявність маркерів ВІЛ з використанням лабораторних методів.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII (зі змінами та доповненнями)

М

Малозабезпечена особа – особа, середньомісячний сукупний дохід якої за один квартал, який передує місяцю, попереднього до місяця звернення за наданням соціальних послуг, не перевищує двох прожиткових мінімумів для відповідної категорії осіб. Визначається шляхом автоматизованого обміну даними між інформаційно-телекомунікаційними системами органів влади, підприємств, установ, організацій та обчислюється шляхом ділення середньомісячного сукупного доходу її сім'ї на кількість членів сім'ї, які включаються до її складу. Методика обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Малозабезпечена сім'я – сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий, ніж прожитковий мінімум для сім'ї.

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III (зі змінами та доповненнями)

Малозабезпечена сім'я з дітьми – сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Маломобільна група населення – група осіб, що відчують труднощі при самостійному пересуванні, одержанні послуги, необхідної інформації або при орієнтуванні в просторі. До маломобільних груп населення відносяться дорослі та діти з інвалідністю, особи з тимчасовим порушенням здоров'я, люди старшого (похилого) віку, люди з тимчасовими функціональними порушеннями (фізичними, психічними або сенсорними), люди з нестандартними розмірами тіла тощо.

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Маломобільні групи населення – особи, які відчують труднощі при самостійному пересуванні, одержанні послуги, необхідної інформації або при орієнтуванні у просторі, зокрема особи з інвалідністю, особи з тимчасовим порушенням здоров'я, вагітні жінки, громадяни похилого віку, особи з дитячими візками.

Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI (зі змінами та доповненнями)

Медико-соціальна експертиза – встановлення ступеня стійкого обмеження життєдіяльності, групи інвалідності, причини і часу їх настання, а також доопрацювання та затвердження індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (дитини з інвалідністю) в рамках стратегії компенсації на основі індивідуального реабілітаційного плану та комплексного реабілітаційного обстеження особи з обмеженням життєдіяльності.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Медична реабілітація – вид медичної допомоги, що надається пацієнтам в амбулаторних або стаціонарних умовах і включає систему медичних та інших заходів, спрямованих на відновлення порушених чи втрачених функцій організму особи, на виявлення та активізацію компенсаторних можливостей організму з метою створення умов для повернення особи до нормальної життєдіяльності, на профілактику ускладнень та рецидивів захворювання.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Медичне обслуговування – діяльність закладів охорони здоров'я, реабілітаційних закладів, відділень, підрозділів та фізичних осіб - підприємців, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію у встановленому законом порядку, у сфері охорони здоров'я, що не обов'язково обмежується медичною допомогою та/або реабілітаційною допомогою, але безпосередньо пов'язана з їх наданням.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Медіаграмотність – навички та знання, які надають користувачам змогу ефективно і безпечно користуватися медіа-сервісами.

Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Медіатор – спеціально підготовлена нейтральна, незалежна, неупереджена фізична особа, яка проводить медіацію, пройшла базову підготовку в Україні або за кордоном. Має бути неупередженою особою, яка допомагає сторонам конфлікту (спору) здійснювати комунікацію, досягати порозуміння та проводити переговори. Медіатор має право надавати сторонам медіації консультації та рекомендації щодо порядку проведення медіації та фіксування її результатів. Він не може: 1) суміщати функцію медіатора з функцією іншого в одному конфлікті (спорі); 2) надавати сторонам медіації консультації та рекомендації щодо прийняття рішення по суті конфлікту (спору); 3) приймати рішення по суті конфлікту (спору) між сторонами медіації;

4) бути представником або захисником будь-якої із сторін у досудовому розслідуванні, судовому, третейському чи арбітражному провадженні у конфлікті (спорі), в якому він є чи був медіатором. Має бути неупередженою особою, яка допомагає сторонам конфлікту (спору) здійснювати комунікацію, досягати порозуміння та проводити переговори, має право надавати сторонам медіації консультації та рекомендації щодо порядку її проведення та фіксування результатів. Медіатором не може бути особа, яка має судимість, з обмеженою цивільною дієздатністю або недієздатна.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX (зі змінами та доповненнями)

Межа малозабезпеченості – величина середньодушового сукупного доходу, який забезпечує непрацездатному громадянину споживання товарів і послуг на мінімальному рівні.

Про межу малозабезпеченості : Закон України від 01.01.1995 р. № 190/94-ВР (зі змінами та доповненнями)

Менеджмент у соціальній роботі з сім'ями, дітьми та молоддю – управління системою соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, спрямоване на реалізацію її завдань.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Мережа Інтернет (Інтернет) – глобальна електронна комунікаційна мережа, що призначена для передачі даних та складається з фізично та логічно взаємоз'єднаних окремих електронних комунікаційних мереж, взаємодія яких базується на використанні єдиного адресного простору та на використанні інтернет-протоколів, визначених міжнародними стандартами.

Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 р. № 1089-IX (зі змінами та доповненнями)

Методика обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг – порядок обчислення

середньомісячного сукупного доходу сім'ї для визначення права особи на отримання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів, з установленням диференційованої плати, за рахунок отримувача соціальних послуг або третіх осіб, права фізичної особи, яка надає соціальні послуги з догляду без провадження підприємницької діяльності на непрофесійній основі, на отримання компенсації за догляд, що призначається фізичній особі, яка надає соціальні послуги, без проходження навчання та дотримання державних стандартів соціальних послуг особам із числа членів своєї сім'ї, які спільно з нею проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Про затвердження Методики обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 17.05.2022 р. № 150

Меценатська діяльність – благодійна діяльність у сферах освіти, фізичної культури і спорту, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень, яка здійснюється у порядку, визначеному Законом..

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI (зі змінами та доповненнями)

Міжперсональне функціонування – спілкування, продуктивна взаємодія однієї особи з іншими на різних рівнях.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Мінімальна заробітна плата – встановлений законом мінімальний розмір оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці. Встановлюється одночасно в місячному та погодинному розмірах, є державною соціальною гарантією, обов'язковою на всій території України для підприємств усіх форм власності і господарювання та фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників.

Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Мінімальна пенсія – державна соціальна гарантія, розмір якої визначається Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Мінімальний бюджет місцевого самоврядування – розрахунковий обсяг місцевого бюджету, необхідний для здійснення повноважень місцевого самоврядування на рівні мінімальних соціальних потреб, який гарантується державою.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Мінімальний рівень соціальних потреб – гарантований державою мінімальний рівень соціальних послуг на душу населення в межах усієї території України.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Мінімальний страховий внесок – 1) сума коштів, що визначається розрахунково як добуток розміру мінімальної заробітної плати і розміру єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, встановлених законом, на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід); 2) сума єдиного внеску, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір внеску, встановлений законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), та підлягає сплаті щомісяця.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI (зі змінами та доповненнями)

Міністерство внутрішніх справ України – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах: 1) забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання громадської безпеки і правопорядку, а також надання поліцейських послуг; 2) захисту державного кордону України та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні; 3) цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності; 4) міграції (імміграції та еміграції), зокрема протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, зокрема біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (Мінреінтеграції) – є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Мінреінтеграції є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованої російською федерацією території України, а також прилеглих до неї територій, дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України (крім повноважень з координації розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та вирішення інших пов'язаних з цим питань відповідно до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин»), інформаційного суверенітету України (крім здійснення повноважень з управління цілісними майновими комплексами державного підприємства «Мультимедійна платформа іномовлення України» та Українського національного інформаційного агентства

«Укрінформ»), у сфері захисту прав примусово переміщених (депортованих) осіб, зокрема захисту прав осіб, депортованих за національною ознакою.

Деякі питання Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 р. № 376.

Місце перебування – житло або спеціалізована соціальна установа для бездомних осіб, інший надавач соціальних послуг з проживанням, у якому особа, яка отримала довідку про звернення за захистом в Україні, проживає строком менше шести місяців на рік або отримує соціальні послуги.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV (зі змінами та доповненнями)

Місце проживання – а) житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, в якому особа проживає, а також спеціалізовані соціальні установи, заклади соціального обслуговування та соціального захисту, військові частини; б) житло з присвоєною у встановленому законом порядку адресою, в якому особа проживає, а також апартаменти (крім апартаментів у готелях), кімнати та інші придатні для проживання об'єкти нерухомого майна, заклад для бездомних осіб, інший надавач соціальних послуг з проживанням, стаціонарна соціально-медична установа та інші заклади соціальної підтримки (догляду), в яких особа отримує соціальні послуги.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV (зі змінами та доповненнями)

Місце проживання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування – місцезнаходження закладу для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, жиле приміщення дитячого будинку сімейного типу, прийомної сім'ї, опікунів або піклувальників, житло, в якому дитина проживає, і т. ін.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Місцева державна адміністрація – місцевий орган виконавчої влади і входить до системи органів виконавчої влади.

Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV (зі змінами та доповненнями)

Місцеве самоврядування в Україні – гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення у межах Конституції і законів.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Місце перебування – житло або спеціалізована соціальна установа для бездомних осіб, інший надавач таких послуг, де особа, яка отримала довідку про звернення за захистом в Україні, проживає строком менше шести місяців на рік або отримує соціальні послуги.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV (зі змінами та доповненнями)

Місце проживання – житло з присвоєною у встановленому законом порядку адресою, в якому особа проживає, а також апартамент, кімнати та інші придатні для проживання об'єкти нерухомого майна, заклад для бездомних осіб, інший надавач соціальних послуг з проживанням, стаціонарна соціально-медична установа та інші заклади соціальної підтримки (догляду), в яких особа отримує соціальні послуги.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV (зі змінами та доповненнями)

Мобільний зв'язок – електронні комунікації із застосуванням радіотехнологій, під час яких кінцеве обладнання хоча б одного із споживачів може вільно переміщатися в межах усіх пунктів закінчення електронної комунікаційної мережі.

Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 р. № 1089-IX (зі змінами та доповненнями)

Молода сім'я – сім'я у значенні, наведеному в Сімейному кодексі України, вік кожного члена якої не перевищує 35 років.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX (зі змінами та доповненнями)

Молодий працівник – громадянин України віком до 35 років, випускник закладу професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти, який у шестимісячний строк після закінчення навчання працевлаштувався самостійно або за направленням закладу освіти чи територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, та продовжує працювати протягом трьох років за кваліфікацією, яку він набув під час навчання, в тому числі незалежно від місця першого працевлаштування.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Молодіжна громадська організація – громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи віком від 14 до 35 років, крім випадків, визначених Законом України «Про основні засади молодіжної політики».

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX (зі змінами та доповненнями)

Молодіжна політика – напрям державної політики, спрямований на створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов і гарантій для соціалізації та інтеграції дітей та молоді в суспільні процеси, що здійснюються в інтересах дітей та молоді та за їх участю.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX (зі змінами та доповненнями)

Молодіжний працівник – особа, яка здійснює молодіжну роботу, пройшла спеціалізовану підготовку в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування

та реалізує молодіжну політику, та отримала свідоцтво встановленого зразка.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX (зі змінами та доповненнями)

Молодіжний центр – установа, підприємство, організація, що здійснює молодіжну роботу.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX (зі змінами та доповненнями)

Молодь – молоді особи – особи віком від 14 до 35 років, які є громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX (зі змінами та доповненнями)

Моніторинг та оцінка якості надання соціальної послуги денного догляду – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, що має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Моніторинг та оцінювання якості надання соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – постійний або періодичний збір та оброблення інформації про надання соціальної послуги, внутрішнє та зовнішнє оцінювання на відповідність соціальної послуги, що ним надається, законодавству України, у тому числі положенням цього Державного стандарту.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Моніторинг якості надання соціальної послуги з паліативного догляду – постійний чи періодичний перегляд діяльності суб'єкта, що надає соціальну послугу, з метою оцінювання поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення, покращення чи удосконалення соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58

Моніторинг якості надання соціальної послуги консультування – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, з метою оцінювання поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Моніторинг якості надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання – постійний чи періодичний перегляд діяльності персоналу соціальної служби, де надається соціальна послуга, що має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій щодо їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Моніторинг якості надання соціальної послуги надання притулку бездомним особам – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, що має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Моніторинг якості надання соціальної послуги представництва інтересів – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, метою якого є оцінка поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем і надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Моніторинг якості надання соціальної послуги профілактики – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, з метою оцінювання поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Моніторинг якості надання соціальної послуги соціального супроводу – постійний чи періодичний перегляд діяльності суб'єкта, що надає соціальну послугу соціального супроводу, який має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення..

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Моніторинг якості надання соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – постійний чи періодичний перегляд діяльності суб'єкта, що надає соціальну послугу, який має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем,

надання рекомендацій для їх усунення, покращення та/або удосконалення надання соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318 (зі змінами та доповненнями)

Моніторинг якості надання соціальної послуги стаціонарного догляду – постійний чи періодичний перегляд діяльності суб'єкта, що надає соціальну послугу, який має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення, покращення та/або удосконалення надання соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198 (зі змінами та доповненнями)

Моніторинг якості надання соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, з метою оцінки поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Мультидисциплінарна команда – 1) команда у складі не менше трьох осіб з числа таких працівників: соціальний працівник, соціальний робітник, фахівець із соціальної роботи, медичний працівник, юрисконсульт, психолог, лікар (гінеколог, дерматолог, венеролог, нарколог, інфекціоніст, реабілітолог тощо), фельдшер, сестра медична та інші, які працюють у штаті суб'єкта або залучаються з інших установ, організацій, закладів (*Державний стандарт соціальної послуги профілактики*); 2) команда, до складу якої включається не менше трьох

осіб з числа таких працівників: соціальний працівник, медичний працівник, юрисконсульт, психолог, сестра медична з лікувальної фізкультури тощо (Державний стандарту денного догляду); 3) команда фахівців, які є працівниками суб'єктів для захисту прав отримувачів.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Н

Надавач соціальної послуги – фахівець у сфері надання соціальних послуг, соціальний працівник або мультидисциплінарна команда, які (яка) безпосередньо виконують(є) заходи, що складають зміст соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Надавач соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю – юридична особа або фізична особа-підприємець, яку внесено до розділу «Надавачі соціальних послуг» Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Надавач соціальної послуги денного догляду (працівник) – фахівці у сфері надання соціальних послуг, соціальні робітники або мультидисциплінарна команда, які (яка) безпосередньо виконують(є) заходи, що складають зміст соціальної послуги денного догляду.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Надавач соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – юридична та фізична особа, фізична особа-підприємець, включена до розділу «Надавачі соціальних послуг» Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, яка відповідає критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2020 року № 185.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Надавач соціальної послуги з паліативного догляду (працівник суб'єкта, що надає соціальну послугу з паліативного догляду) – фахівець у сфері надання соціальних послуг, соціальний робітник або мультидисциплінарна команда, що безпосередньо здійснює заходи, які становлять зміст соціальної послуги з паліативного догляду.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58 (зі змінами та доповненнями)

Надавач соціальної послуги консультування – фахівець/група фахівців у сфері надання соціальних послуг, психолог, педагогічний(і) працівник(и), який (які) безпосередньо проводить(ять) заходи, що становлять зміст соціальної послуги, використовуючи методики психологічних напрямів, шкіл і концепцій за вибором.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Надавач соціальної послуги кризового та екстреного втручання – особа чи група осіб, які безпосередньо виконують відносно отримувача соціальної послуги або спільно з ним заходи, що становлять зміст соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Надавач соціальної послуги натуральної допомоги – юридична або фізична особа, або фізична особа-підприємець, яку внесено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги : Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147

Надавач соціальної послуги підтриманого, соціальний працівник або мультидисциплінарна команда, який (яка) безпосередньо виконує заходи, що становлять зміст соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Надавач соціальної послуги посередництва (медіації) – посередник (фахівець із соціальної роботи, соціальний працівник, психолог), медіатор, які безпосередньо реалізують заходи соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Надавач соціальної послуги профілактики – фахівець / група фахівців у сфері надання соціальних послуг (мультидисциплінарна команда), який (які) виконує(ють) заходи соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Надавач соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – фахівець із соціальної роботи, соціальний працівник або мультидисциплінарна команда, який (яка) безпосередньо проводить заходи соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318

Надавач соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – фахівець із соціальної роботи, соціальний працівник.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Надавач соціальної послуги соціальної адаптації (працівник) – фахівці у сфері надання соціальних послуг (мультидисциплінарна команда), які (яка) безпосередньо виконують(є) заходи, що становлять зміст соціальної послуги соціальної адаптації.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № з0665-15

Надавач соціальної послуги соціальної інтеграції – фахівець із соціальної роботи (соціальний працівник, соціальний педагог, інший фахівець або мультидисциплінарна команда), який (яка) безпосередньо проводить заходи, що становлять зміст соціальної послуги інтеграції.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Надавач соціальної послуги стаціонарного догляду – фахівець у сфері надання соціальних послуг, медичний працівник або мультидисциплінарна команда, який (яка) безпосередньо виконує заходи, що складають зміст соціальної послуги стаціонарного догляду.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198 (зі змінами та доповненнями)

Надавач соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – фахівець у сфері надання соціальної

послуги, соціальний працівник або мультидисциплінарна команда, які (яка) безпосередньо виконують(є) заходи, що складають зміст соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Надавачі медичних послуг – заклади охорони здоров'я всіх форм власності та фізичні особи-підприємці, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та уклали договір про медичне обслуговування населення з Уповноваженим органом.

Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII (зі змінами та доповненнями)

Надавачі соціальних послуг – провадять свою діяльність відповідно до законодавства про соціальні послуги, на підставі установчих та інших документів, якими визначено перелік соціальних послуг та категорії осіб, яким надаються такі послуги, за умови забезпечення їх відповідності критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, встановленим Кабінетом Міністрів України. Надавачі соціальних послуг можуть належати до державного, комунального або недержавного секторів. Надавачі соціальних послуг мають право: а) запитувати та отримувати в органах державної влади та органах місцевого самоврядування інформацію, необхідну для організації надання соціальних послуг; б) залучати на договірній основі підприємства, установи, організації до надання соціальних послуг; в) залучати грошові кошти та інші ресурси (людські, матеріальні, інформаційні тощо), необхідні для надання соціальних послуг. Надавачі соціальних послуг за рахунок власних коштів гарантують працівникам, які надають соціальні послуги: а) створення належних умов для професійної діяльності; б) проведення профілактичного медичного огляду; в) захист професійної честі,

гідності та ділової репутації, у тому числі в судовому порядку; г) підвищення кваліфікації у встановленому порядку; г) забезпечення спеціальним одягом, взуттям, інвентарем, велосипедами, проїзними квитками або виплату грошової компенсації за їх придбання; д) створення безпечних умов праці; е) забезпечення супервізії.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Надавачі соціальних послуг державного / комунального сектору – до надавачів соціальних послуг державного/комунального сектору належать: а) установи / заклади надання соціальних послуг (стаціонарні, реабілітаційні, тимчасового перебування); б) інші установи/заклади соціальної підтримки (обслуговування), у тому числі спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Надавачі соціальних послуг недержавного сектору – до надавачів соціальних послуг недержавного сектору належать підприємства, установи, організації, крім визначених частиною другою статті 13 Закону України «Про соціальні послуги», громадські об'єднання, благодійні, релігійні організації, фізичні особи-підприємці та фізичні особи, які надають соціальні послуги з догляду відповідно до цього Закону без здійснення підприємницької діяльності.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Надання допомоги та захисту постраждалим особам – здійснюється за такими напрямками: а) надання постраждалим особам інформації про їхні права та можливості реалізації таких прав зрозумілою їм мовою або через перекладача чи залучену третю особу, яка володіє мовою, зрозумілою постраждалим особам; б) забезпечення доступу до загальних та спеціалізованих служб

підтримки постраждалих осіб для отримання соціальних послуг медичної, соціальної, психологічної допомоги; в) надання у разі потреби тимчасового притулку для безпечного розміщення постраждалих осіб; г) забезпечення постраждалим особам доступу до правосуддя та інших механізмів юридичного захисту, у тому числі шляхом надання безоплатної правової допомоги у порядку, встановленому Законом України «Про безоплатну правову допомогу»; г) утворення цілодобового безоплатного кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей для забезпечення невідкладного реагування на випадки домашнього насильства, надання консультацій щодо всіх форм домашнього насильства, визначених статтею 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», абонентам анонімно або з належним дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Надання послуг бездомним особам – суб'єктами, які забезпечують реінтеграцію бездомних осіб, можуть надаватися такі послуги: тимчасовий притулок, соціальні, медичні, юридичні, освітні, реабілітаційні. Бездомним особам надаються послуги за місцем їх проживання або місцем перебування, а саме в закладах для цієї категорії осіб, а також поза межами таких закладів із застосуванням мобільної форми надання соціальних послуг – соціального патрулювання.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Надання притулку – надання ліжко-місця з комунально-побутовими послугами; забезпечення твердим, м'яким інвентарем, одягом, взуттям, харчуванням; створення умов для здійснення санітарно-гігієнічних заходів, дотримання особистої гігієни; організація збереження особистих речей; допомога в організації

взаємодії з іншими фахівцями, службами (отримувачі соціальних послуг: бездомні особи; особи, постраждалі домашнього насильства; особи / сім'ї, яким завдано шкоду через пожежу, стихійне лихо, катастрофу, бойові дії, терористичний акт, тимчасову окупацію, збройний конфлікт та які залишились без житла або проживання у їхньому житлі є неможливим).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Надання профілактичних послуг у сфері протидії торгівлі людьми – передбачає комплекс послуг, спрямованих на роботу з особами, які знаходяться в уразливому стані, для зниження ступеня їх вразливості потрапляння в ситуацію торгівлі людьми та створення безпечних умов для підвищення рівня їх життєдіяльності. Надання соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми не потребує складання індивідуального плану, оскільки спрямовано насамперед на інформування широких верств населення з питань протидії торгівлі людьми.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення – проводиться в обсязі та з дотриманням вимог, визначених державними стандартами соціальних послуг з урахуванням потреб вразливих груп населення.

Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450

Накопичувальний пенсійний рахунок – частина персональної облікової картки в системі персоніфікованого обліку, яка відображає стан пенсійних активів застрахованої особи в накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Накопичувальний пенсійний фонд – цільовий позабюджетний фонд, який створюється відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», акумулює страхові внески застрахованих осіб, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках та інвестуються з метою отримання інвестиційного доходу на користь застрахованих осіб, пенсійні активи якого використовуються для оплати договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат застрахованим особам, а у випадках, передбачених цим Законом, членам їхніх сімей чи спадкоємцям та на інші цілі, передбачені цим Законом.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Наставник – повнолітня дієздатна особа, яка здійснює діяльність з надання дитині, яка проживає у закладі для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, іншому закладі для дітей, індивідуальної підтримки та допомоги, насамперед у підготовці до самостійного життя.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Наставництво – добровільна безоплатна діяльність наставника з надання дитині, яка проживає у закладі для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, іншому закладі для дітей, індивідуальної підтримки та допомоги, насамперед у підготовці до самостійного життя.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Натуральна допомога – надання продуктів харчування, предметів і засобів особистої гігієни, санітарно-гігієнічних засобів та засобів догляду, одягу, взуття та інших предметів першої необхідності; організація харчування; забезпечення паливом;

пошиття одягу, ремонт одягу та/або взуття; перукарські послуги; прання білизни та одягу; ремонтні роботи; обробіток присадибної ділянки, косіння трави біля будинку, рубання та розпилування дров; косметичне, вологе, генеральне прибирання тощо (*отримувачі соціальної послуги*: малозабезпечені особи; громадяни похилого віку; особи з інвалідністю особи, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування / паліативної допомоги; особи, яким завдана шкода пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією; бездомні особи; особи, звільнені від відбування покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк; біженці / шукачі притулку).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Національна гвардія України – є військовим формуванням з правоохоронними функціями, призначеним для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з іншими органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону України, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань, організованих злочинних груп та організацій.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Національна поліція України – є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує громадську безпеку і порядок, охорону прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидію злочинності, а також надає визначені законом послуги з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями)

Національна соціальна сервісна служба України (Нацсоцслужба) – центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики і який реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, захисту прав дітей, здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей.

Основними завданнями Національної соціальної сервісної служби є:

- а) реалізація державної політики у сфері соціального захисту населення з питань: надання соціальних послуг та провадження соціальної роботи; соціальної підтримки сім'ї, соціального захисту бездомних осіб; соціальної адаптації осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільнених від подальшого відбування зазначених видів покарання; запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, торгівлі людьми; забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; соціального захисту осіб з інвалідністю, осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів праці, ветеранів військової служби, жертв нацистських переслідувань, дітей війни, жертв політичних репресій; соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, які звільняються, осіб, звільнених з військової служби; волонтерської діяльності; активного та здорового довголіття, подолання негативних наслідків старіння; моніторингу даних щодо гуманітарної допомоги;
- б) реалізація державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, усиновлення та захисту прав дітей;
- в) реалізація державної політики у сфері здійснення державного контролю: за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки (державна допомога, пільги, житлові субсидії та інші виплати, що здійснюються за рахунок коштів державного бюджету, соціальні послуги); за використанням коштів державного бюджету, виділених для надання соціальної підтримки, зокрема під час проведення перерахунку її розмірів у разі встановлення фактів надмірної виплати коштів або надання її з порушенням законодавства; за дотриманням прав дітей;
- г) в межах повноважень, визначених законом,

методичне забезпечення та координація діяльності органів місцевого самоврядування, центрів надання адміністративних послуг у частині надання адміністративних послуг соціального характеру, організації соціальної роботи та надання базових соціальних послуг з урахуванням потреб жителів територіальної громади.

Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 р. № 783

Національне військове меморіальне кладовище – розміщений на спеціально відведеній земельній ділянці об'ємно-просторовий об'єкт загальнодержавного значення, що включає військове кладовище, музейний комплекс, ритуальну будівлю та інші необхідні споруди для організації почесних поховань загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

Про поховання на похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV (зі змінами та доповненнями)

Небезпечний фактор – будь-який хімічний, фізичний, біологічний чинник, речовина, матеріал або продукт, що впливає або за певних умов може негативно впливати на здоров'я людини.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX (зі змінами та доповненнями)

Недержавний пенсійний фонд – 1) недержавний пенсійний фонд, який створений та діє відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення; 2) юридична особа, створена відповідно до Закону, яка має статус неприбуткової організації), функціонує та провадить діяльність з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Неповна зайнятість – зайнятість працівника на умовах робочого часу, що менший від норми часу, передбаченої законодавством, і може встановлюватися за договором між працівником і роботодавцем з оплатою праці пропорційно відпрацьованому часу або від виробітку.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Неповна сім'я – сім'я, що складається з матері або батька і дитини (дітей).

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Непрацездатні громадяни – особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку або визнані інвалідами, , а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Непрацююча працездатна особа – особа працездатного віку з числа членів малозабезпеченої сім'ї, яка за станом здоров'я здатна до активної праці і не працює, не проходить військову службу, не займається підприємницькою діяльністю чи професійною незалежною діяльністю, не здобуває освіту за денною формою у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти.

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III (зі змінами та доповненнями)

Неформальне професійне навчання працівників – набуття працівниками професійних знань, умінь і навичок, не регламентоване місцем набуття, строком та формою навчання.

Про професійний розвиток працівників : Закон України від 12.01.2012 р. № 4312-VI (зі змінами та доповненнями)

Нещасний випадок – обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю працівника або настала його смерть.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Нічний притулок – забезпечення проживання в нічний час доби, одноразовим харчуванням, засобами особистої гігієни та створення умов для здійснення санітарно-гігієнічних заходів, дотримання особистої гігієни (отримувачі соціальних послуг: бездомні особи або особи, які перебувають у кризовій ситуації).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Нове робоче місце – робоче місце, яке створене у зв'язку із створенням нового суб'єкта господарювання (крім того, що створений шляхом припинення) або збільшенням штатної чисельності працівників за умови відсутності скорочення (зменшення) середньомісячної чисельності за попередні 12 місяців, а також створене шляхом модернізації або зміни технології виробництва, що потребують нових знань, навичок та вмінь працівника.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Нормативи забезпечення – визначена кількість наявних в особистому споживанні предметів довгострокового користування, доступних послуг, а також забезпечення мережею закладів охорони здоров'я, освіти, культури, освіти сфери культури, соціального захисту, підприємств, установ, організацій соціального захисту, побутового, транспортного обслуговування та житлово-комунальних послуг.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III (зі змінами та доповненнями)

Нормативи мінімального споживання – соціально прийнятний рівень споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг виходячи з соціальних або фізіологічних потреб.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III (зі змінами та доповненнями)

Нормативи питного водопостачання – розрахункова кількість питної води, яка необхідна для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб однієї людини протягом доби у конкретному населеному пункті, на окремому об'єкті або транспортному засобі при нормальному функціонуванні систем питного водопостачання, при їх порушенні та при надзвичайних ситуаціях техногенного або природного характеру.

Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення : Закон України від 10.01.2002 р. № 2918-III

Нормативи раціонального споживання – рівень, що гарантує оптимальне задоволення потреб.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III (зі змінами та доповненнями)

Нормативи споживання – розміри споживання в натуральному виразі за певний проміжок часу (за рік, за місяць, за день) продуктів харчування, непродовольчих товарів поточного споживання та деяких видів послуг.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III (зі змінами та доповненнями)

О

Об'єкт соціального страхування – страховий ризик та страховий випадок, із настанням яких у застрахованих осіб (членів їхніх сімей, інших осіб) виникає право на страхові виплати та соціальні послуги відповідно до Закону України.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Об'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – сім'ї, діти, молодь; професійні та інші колективи; вразливі групи населення, з якими здійснюється соціальна робота.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Обласний бюджет – план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення спільних інтересів територіальних громад, виконання місцевих програм, здійснення бюджетного вирівнювання.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Обмеження життєдіяльності – втрата особою внаслідок хвороби, травми (її наслідків), вроджених порушень або інших станів здоров'я здатності до участі у життєдіяльності / заняттєвої участі у спосіб і в межах, звичайних для людини.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII (зі змінами та доповненнями)

Обмежувальний припис стосовно кривдника – встановлений у судовому порядку захід тимчасового обмеження прав чи покладення обов'язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Обов'язки надавачів соціальних послуг – а) забезпечувати найкращі інтереси отримувачів соціальних послуг під час надання таких послуг; б) забезпечувати навчання та підвищення кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги; в) проводити оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах; г) взаємодіяти з іншими суб'єктами системи надання соціальних послуг, а також з органами, установами, закладами, фізичними особами-підприємцями, які в межах своєї компетенції надають на території відповідної

адміністративно-територіальної одиниці або територіальної громади допомогу вразливим групам населення та особам / сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, та/або здійснюють їх захист; г) інформувати населення та кожного отримувача соціальних послуг про перелік соціальних послуг, які вони надають, зміст та обсяги таких послуг, умови і порядок їх отримання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я; д) надавати допомогу отримувачам соціальних послуг у вирішенні соціально-побутових питань, у т. ч. шляхом представлення їхніх інтересів; е) вносити відомості про отримувачів соціальних послуг до Реєстру; є) дотримуватися принципів надання соціальних послуг; ж) надавати соціальні послуги відповідно до державних стандартів соціальних послуг; з) не розголошувати інформацію особистого характеру, що стала їм відома під час надання отримувачам соціальних послуг; и) сприяти здійсненню моніторингу надання соціальних послуг та оцінки їх якості уповноваженими органами у системі надання соціальних послуг; і) додержуватися інших вимог законодавства про соціальні послуги.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Обов'язки отримувачів соціальних послуг, їхніх законних представників – а) надавати повну і достовірну інформацію, необхідну для визначення потреб у соціальних послугах, права на отримання соціальних послуг та визначення умов договору про їх надання; б) виконувати умови договору; в) дотримуватися правил внутрішнього розпорядку роботи надавачів соціальних послуг; г) своєчасно інформувати надавачів соціальних послуг про всі обставини, що впливають на надання або припинення надання соціальних послуг; г) ставитися з повагою до надавачів соціальних послуг та їх працівників; д) не перешкоджати наданню соціальних послуг; е) дбайливо ставитися до майна надавачів соціальних послуг.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Обробка персональних даних – будь-яка дія або сукупність дій, таких як збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання і поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення персональних даних, у тому числі з використанням інформаційних (автоматизованих) систем.

Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI (зі змінами та доповненням)

Одинока особа – особа, яка не має працездатних родичів, зобов'язаних за законом її утримувати.

Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV (зі змінами та доповненнями)

Одноразова виплата – пенсійна виплата, що здійснюється в разі досягнення застрахованою особою пенсійного віку та в інших випадках на умовах та в порядку, визначених Законом, за рахунок коштів Накопичувального фонду.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві – гарантована державою виплата, що здійснюється особам, які згідно з цим Законом мають право на її отримання.

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР (зі змінами та доповненнями)

Одноразова натуральна допомога «пакунок малюка» – одноразова натуральна допомога, що надається при народженні дитини.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII (зі змінами та доповненнями)

Оплата соціальних послуг – соціальні послуги надаються отримувачам: 1) за рахунок бюджетних коштів; 2) з установленням диференційованої плати залежно від доходу отримувача; 3) за рахунок отримувача або третіх осіб.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Орган реєстрації – виконавчий орган сільської, селищної або міської ради на території територіальної громади, на яку поширюються повноваження відповідної ради, забезпечує формування та ведення реєстру, облік задекларованого місця проживання / або його зміну.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX (зі змінами та доповненнями)

Органи самоорганізації населення – представницькі органи, що створюються частиною жителів, які тимчасово або постійно проживають на відповідній території в межах села, селища, міста.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання).

Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145 (зі змінами та доповненнями)

Основна заробітна плата – винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки). Вона встановлюється у вигляді тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок для робітників та посадових окладів для службовців.

Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Основне місце роботи – місце роботи, де працівник працює на підставі укладеного трудового договору, та визначене ним як основне згідно з поданою заявою (до відкликання) та відомостями, що обліковуються в реєстрі застрахованих осіб.

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI (зі змінами та доповненнями)

Основні засади функціонування системи надання соціальних послуг – а) профілактичний характер; б) відповідність соціальних послуг потребам осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах; в) безперервність, послідовність надання соціальних послуг та їх різноманітність, що забезпечуються шляхом взаємодії суб'єктів системи надання соціальних послуг; г) забезпечення державних гарантій у сфері надання соціальних послуг та демонополізації на ринку соціальних послуг; г) рівність прав, обов'язків та відповідальності надавачів соціальних послуг державного та недержавного секторів.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги надання притулку бездомним особам – передбачають: а) для організації надання притулку у нічний період часу: надання ліжко-місця з комунально-побутовими послугами; забезпечення твердим та м'яким інвентарем, за можливості одягом, взуттям, харчуванням; створення умов для здійснення санітарно-гігієнічних заходів, дотримання особистої гігієни; організацію отримання медичних послуг, медичного обстеження; надання інформації з питань соціального захисту населення; організацію збереження особистих речей отримувача; представництво інтересів отримувача; б) для організації надання цілодобового притулку: надання ліжко-місця з комунально-побутовими послугами; забезпечення твердим та м'яким інвентарем, за можливості одягом, взуттям, харчуванням; створення

умов для здійснення санітарно-гігієнічних заходів, дотримання особистої гігієни; організацію отримання медичних послуг, медичного обстеження; надання інформації з питань соціального захисту населення; розвиток, формування та підтримку соціальних навичок; допомогу в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх вирішення; залучення отримувача соціальної послуги до вирішення власної складної життєвої обставини; допомогу в організації вирішення складної життєвої обставини отримувача соціальної послуги підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності (за потреби); організацію збереження особистих речей отримувача соціальної послуги; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги; представництво інтересів отримувача соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Основні напрями державної політики у сфері надання соціальних послуг – а) визначення правових засад профілактики потрапляння осіб/сімей у складні життєві обставини, подолання або мінімізації негативних наслідків таких обставин; б) управління системою надання соціальних послуг; в) створення умов для формування та розвитку ринку соціальних послуг; г) розроблення та виконання державних та місцевих цільових програм; г) визначення переліку соціальних послуг; д) організація надання соціальних послуг; е) здійснення науково-методичного, інформаційного, кадрового забезпечення системи надання соціальних послуг; є) забезпечення дотримання державних стандартів соціальних послуг; ж) залучення громадських об'єднань, благодійних та релігійних організацій до участі в реалізації Закону України «Про соціальні послуги».

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Основні напрями державної політики у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – визначення правових засад соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; розроблення та реалізація загальнодержавних, регіональних програм соціальної підтримки сімей, дітей та молоді, соціального становлення молоді та інших програм стосовно сімей, дітей та молоді; здійснення менеджменту у соціальній роботі з сім'ями, дітьми та молоддю; забезпечення дотримання державних стандартів соціальних послуг; створення сприятливих умов для функціонування і зміцнення сім'ї; сприяння відповідальному ставленню батьків до створення умов, необхідних для всебічного розвитку та виховання дітей; розвиток різних форм сімейного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; утвердження здорового способу життя в сімейному, дитячому та молодіжному середовищі; здійснення соціально-профілактичної роботи, реабілітаційних заходів щодо відновлення соціальних функцій, психологічного і фізичного стану дітей та молоді, які зазнали жорстокості, насильства, зокрема домашнього, постраждали від торгівлі людьми, залучалися до найгірших форм дитячої праці, соціальна підтримка ВІЛ-інфікованих дітей, молоді та членів їхніх сімей; інтеграція в суспільство дітей та молоді з інвалідністю; сприяння громадським організаціям, іншим об'єднанням громадян, фізичним особам у реалізації ними власних соціально значущих ініціатив і проєктів у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю в порядку, визначеному законодавством; розвиток та підтримка волонтерського руху у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; здійснення кадрового, науково-методичного, фінансового, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; встановлення та зміцнення зв'язків з соціальними службами за кордоном, інтеграція в міжнародну систему соціальної роботи.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Основні принципи здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю ґрунтується на загально визнаних гуманістичних, демократичних та правових засадах. Основними принципами здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю є: додержання і захист прав людини; адресність та індивідуальний підхід; доступність та відкритість; добровільність вибору в отриманні чи відмові від отримання соціальних послуг; гуманність; комплексність; максимальна ефективність використання бюджетних та позабюджетних коштів суб'єктами соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; законність; соціальна справедливість; забезпечення конфіденційності суб'єктами соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, дотримання ними стандартів якості, відповідальності за дотримання етичних і правових норм.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Основні принципи надання соціальних послуг – надання соціальних послуг здійснюється на принципах: а) дотримання прав людини, прав дитини та прав осіб з інвалідністю; б) гуманізму; в) забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; г) поваги до честі та гідності; ґ) толерантності; д) законності; е) соціальної справедливості; є) доступності та відкритості; ж) неупередженості та безпечності; з) добровільності; и) індивідуального підходу; і) комплексності; ї) конфіденційності; й) максимальної ефективності та прозорості використання надавачами соціальних послуг бюджетних та інших коштів; к) забезпечення високого рівня якості соціальних послуг.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Основні соціальні послуги, що надаються при здійсненні соціальної роботи сім'ям, дітям та молоді – належать соціальна профілактика, соціальна реабілітація, соціальний супровід, консультування.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Основні форми роботи при наданні послуги з профілактики торгівлі людьми – консультації, бесіди, лекції, тренінги, відеолекторії, масові заходи, акції тощо; співпраця із засобами масової інформації; замовлення, тиражування та розповсюдження соціальної реклами, видань з тематики запобігання торгівлі людьми.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Основні цілі надання соціальних послуг – соціальні послуги надаються для досягнення таких цілей: а) профілактика складних життєвих обставин; б) подолання складних життєвих обставин; в) мінімізація негативних наслідків складних життєвих обставин.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Особа без громадянства – особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином.

Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI (зі змінами та доповненнями)

Особа, зникла безвісти за особливих обставин – особа, зникла безвісти у зв'язку із збройним конфліктом, воєнними діями, тимчасовою окупацією частини території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру.

Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII (зі змінами та доповненнями)

Особа з інвалідністю – 1) особа зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які при взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати їхній повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими; 2) особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею

прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити їй соціальний захист;
3) повнолітня особа зі стійким обмеженням життєдіяльності, якій у порядку, визначеному законодавством, встановлено інвалідність.

Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. № 995_g71 (зі змінами та доповненнями)

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII (зі змінами та доповненнями)

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Особа з обмеженнями повсякденного функціонування – особа, яка через стан здоров'я або старіння втратила або може втратити здатність до участі у заняттєвій активності у звичні спосіб і межі.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX (зі змінами та доповненнями)

Особа з особливими освітніми потребами – особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VII (зі змінами та доповненнями)

Особа, яка здійснює фізичний супровід осіб з інвалідністю з порушенням зору – професійно підготовлений соціальний робітник, який безпосередньо виконує заходи, що становлять зміст соціальної послуги, виходячи з індивідуальних потреб отримувача такої послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.05.2022 р. № 145

Особа, яка не має права на пенсію – дитина померлого годувальника (у тому числі народжена до спливу 10 місяців з дня смерті годувальника), який на день смерті не мав страхового стажу, необхідного для призначення пенсії для особи з інвалідністю III

групи (далі – дитина померлого годувальника), особа, яка досягла 65 років та не має права на пенсію відповідно до закону.

Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV (зі змінами та доповненнями)

Особа, яка постраждала від домашнього насильства – особа, яка зазнала домашнього насильства у будь-якій формі.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Особа, яка постраждала від торгівлі людьми – будь-яка фізична особа, яка стала об'єктом торгівлі людьми і визнана такою відповідно до положень відповідного Закону.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI (зі змінами та доповненнями)

Особа, яка потребує додаткового захисту – особа, яка не є біженцем відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року та цього Закону, але потребує захисту, оскільки така особа змушена була прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок загрози її життю, безпеці чи свободі в країні походження через побоювання застосування щодо неї смертної кари або виконання вироку про смертну кару чи тортур, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання або загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту чи систематичного порушення прав людини і не може чи не бажає повернутися до такої країни внаслідок зазначених побоювань.

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI (зі змінами та доповненнями)

Особи із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – особи віком від 18 до 23 років, у яких у

віці до 18 років померли або загинули батьки, та особи, які були віднесені до дітей, позбавлених батьківського піклування.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Особи з інвалідністю – особи зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які при взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати їхній повній та ефективній участі в житті суспільства.

Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. ДБН В. 2.2-40:2018

Особи з інвалідністю внаслідок війни – особи з числа військовослужбовців діючої армії та флоту, партизанів, підпільників, працівників, стали інвалідами через поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержані під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби чи пов'язаних з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах та інших формуваннях, визнаних такими законодавством України. *Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-ХІІ (зі змінами та доповненнями)*

Особи із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – особи віком від 18 до 23 років, у яких у віці до 18 років померли або загинули батьки, та особи, які були віднесені до дітей, позбавлених батьківського піклування.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Особи працездатного віку – особи віком від 16 років, які не досягли встановленого Законом України пенсійного віку.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Особи, які визнаються громадянами похилого віку – громадянами похилого віку визнаються особи, які досягли пенсійного віку, встановленого ст. 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», а також особи, яким до його досягнення залишилося не більш як півтора року.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Особи, які належать до осіб з інвалідністю внаслідок війни – належать особи з числа військовослужбовців діючої армії та флоту, партизанів, підпільників, працівників, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержаних під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) чи пов'язаних з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах та інших формуваннях, визнаних такими законодавством України, в районі воєнних дій, на прифронтових ділянках залізниць, на спорудженні оборонних рубежів, військово-морських баз та аеродромів у період Другої світової воєн або з участю в бойових діях у мирний час.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС – громадяни, які брали безпосередню участь у ліквідації аварії та її наслідків; ті, що потерпіли від Чорнобильської катастрофи, включаючи дітей, які зазнали впливу радіоактивного опромінення.

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Особливий період – період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, сил оборони і сил безпеки, підприємств,

установ і організацій, а також виконання громадянами України конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в країні або в окремих місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і час демобілізації по закінченні воєнних дій.

Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Особова справа – упорядкована сукупність відомостей про предмет конфлікту / спору, його сторони, процедури посередництва (медіації) та результати досягнутих домовленостей при її проведенні.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Отримувач соціальної послуги – 1) особа, яка через складні життєві обставини, спричинені бездомністю, потребує надання соціальної послуги або отримує її; 2) особа, сім'я, у т. ч. прийомна, дитячий будинок сімейного типу, сім'я опікунів, піклувальників, окрема соціальна група, які перебувають у складних життєвих обставинах, спричинених інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, життєвими звичками і способом життя, особа, яка постраждала від торгівлі людьми, насильства у сім'ї, та потребує надання соціальної послуги або отримує її.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Отримувач соціальної послуги денного догляду – особа, яка через складні життєві обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, потребує надання соціальної послуги денного догляду.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Отримувач соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю – дитина віком від 3 до 18 років з інвалідністю, тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами, зокрема, якій не встановлено інвалідність.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Отримувач соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – дитина-сирота / дитина, позбавлена батьківського піклування, особи з їх числа, дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах, у т. ч. з інвалідністю або має тяжкі захворювання, розлади, травми, стани, що дають право на одержання державної допомоги на дитину, якій не встановлено інвалідність, надання їй соціальних послуг (згідно з переліком, затвердженим Постановою КМУ від 27 грудня 2018 року № 1161).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Отримувач соціальної послуги з паліативного догляду – особа з обмеженим прогнозом життя, яка має невиліковні прогресуючі захворювання, що супроводжуються вираженим больовим синдромом, тяжкими розладами життєдіяльності, потребує догляду, психологічної, соціальної, духовної підтримки, користується заходами, які становлять зміст соціальної послуги з паліативного догляду.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58 (зі змінами та доповненнями)

Отримувач соціальної послуги консультування – особа, сім'я, група осіб, яка через складні життєві обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, бездомністю, відбуванням покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк тощо, потребує соціальної послуги консультування або отримує її.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Отримувач соціальної послуги кризового та екстреного втручання – особа, у тому числі постраждала від насильства в сім'ї, яка в силу кризової ситуації користується заходами, що становлять зміст соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Отримувач соціальної послуги натуральної допомоги – особа / сім'я, яка належить до вразливих груп населення та/або перебуває у складних життєвих обставинах, спричинених інвалідністю, віком, станом здоров'я тощо, та отримує цю соціальну послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги : Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147

Отримувач соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – особа похилого віку та/або повнолітня особа з інвалідністю, яка потребує надання соціальної послуги підтриманого проживання або отримує таку послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Отримувач соціальної послуги посередництва (медіації) – особа, сім'я, у тому числі прийомна, дитячий будинок сімейного

типу, сім'я опікунів, піклувальників, окрема соціальна група, у тому числі з урахуванням етнічної ознаки, стану здоров'я, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують надання соціальної послуги або отримують таку послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Отримувач соціальної послуги профілактики – особа, сім'я, група осіб, яка (які) через складні життєві обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, бездомністю, відбуванням покарання тощо, користується(ються) заходами, що становлять зміст соціальної послуги. Замовник соціальної послуги (на рівнях громади, групи) – представник підприємства, установи, організації, закладу, де потенційний отримувач навчається, працює, перебуває, проживає, отримує інші соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Отримувач соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці – особа, яка перебуває у складних життєвих обставинах, не здатна на рівних умовах конкурувати на ринку праці та потребує соціальної послуги або отримує її.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Отримувач соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – сім'я (особа), яка перебуває у складних життєвих обставинах і не може самостійно подолати або мінімізувати їх негативний вплив.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ

Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318 (зі змінами та доповненнями)

Отримувач соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – прийомні діти, діти-вихованці, діти, які перебувають на вихованні в сім'ях опікунів, піклувальників, прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни, піклувальники, біологічні діти прийомних батьків, батьків-вихователів, опікунів, піклувальників, інші члени сім'ї, які спільно з ними проживають.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Отримувач соціальної послуги соціальної адаптації – особа, яка через складні життєві обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, відбуванням покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк та іншими причинами, отримує соціальну послугу соціальної адаптації або потребує її.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № з0665-15

Отримувач соціальної послуги соціальної інтеграції – вихованець інтернатного закладу (установи) із числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, який у поточному навчальному році році здобуває базову або повну загальну середню освіту; особа із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, яка виховувалась в інтернатному закладі (установі).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Отримувач соціальної послуги стаціонарного догляду – особа, яка через потребу у постійному сторонньому догляді, спричинену

інвалідністю, віком, станом здоров'я, потребує надання соціальної послуги стаціонарного догляду або отримує таку послугу.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198 (зі змінами та доповненнями)

Отримувач соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору – особа з інвалідністю з порушенням зору, для якої фізичний супровід є основним або одним із основних засобів забезпечення його життєдіяльності.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.05.2022 р. № 145

Отримувач соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – особа, яка через складні життєві обставини, спричинені соціальним становищем бездомності, потребує надання соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб або отримує таку послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Отримувачі волонтерської допомоги – фізичні та юридичні особи, що є неприбутковими організаціями, які отримують таку допомогу.

Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI (зі змінами та доповненнями)

Отримувачі гуманітарної допомоги – юридичні особи, а також акредитовані представництва іноземних держав, міжнародних та іноземних гуманітарних організацій в Україні визначені у встановленому КМУ порядку отримувачами гуманітарної допомоги:
а) громадські об'єднання, у тому числі громадські об'єднання

ветеранів війни, громадські об'єднання осіб з інвалідністю, підприємства та організації, засновані ними та створені у порядку, визначеному Законом України «Про громадські об'єднання», - для здійснення їхньої статутної діяльності без мети одержання прибутку; б) неприбуткові державні та комунальні підприємства, установи, організації та органи місцевого самоврядування; в) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, та/або інший уповноважений центральний орган виконавчої влади - для забезпечення сил цивільного захисту, що підпорядковані таким органам; г) Товариство Червоного Хреста України та його обласні і місцеві організації із статусом юридичної особи, через які це товариство здійснює свою діяльність відповідно до Статуту Товариства Червоного Хреста України та Закону України «Про Товариство Червоного Хреста України»; г) благодійні організації, утворені у порядку, визначеному Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»; д) релігійні організації, зареєстровані у порядку, визначеному Законом України «Про свободу совісті та релігійні організації»; е) установи, підприємства, заклади незалежно від форми власності, що здійснюють реабілітацію осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації, надавачі соціальних послуг, внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг; є) надавачі медичних та/або реабілітаційних послуг незалежно від форми власності, що уклали договір про медичне обслуговування населення з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, заклади охорони здоров'я, що належать до сфери управління суб'єктів сектору безпеки і оборони; ж) відокремлені підрозділи іноземних неурядових організацій, акредитовані в Україні; з) представництва міжнародних міжурядових організацій в Україні (без створення юридичної особи); и) дипломатичні представництва, консульські установи іноземних держав в Україні.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV (зі змінами та доповненнями)

Отримувачі соціальних послуг – отримувач соціальних послуг має право на: а) отримання соціальних послуг, визначених відповідними законодавством і договором; б) повагу до честі і гідності, уважне та гуманне ставлення з боку суб'єктів системи надання соціальних послуг; в) отримання від суб'єктів системи надання соціальних послуг повної та вичерпної інформації про свої права, обов'язки, порядок і умови надання соціальних послуг у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я; г) індивідуальний підхід, що враховує потреби кожної особи / сім'ї; ґ) вільний вибір надавачів соціальних послуг; д) відмову від соціальних послуг, крім випадків обов'язкового надання, визначених законом; е) конфіденційність інформації особистого характеру, що стала відома суб'єктам системи надання соціальних послуг під час реалізації Закону України «Про соціальні послуги»; є) доступ до інформації, що міститься в особовій отримувача соціальних послуг; ж) повагу до приватного життя, на свободу думки та висловлювань; з) захист своїх прав і законних інтересів, у тому числі в судовому порядку; и) отримання від надавачів соціальних послуг у письмовому вигляді обґрунтування відмови у їх наданні; і) участь в оцінюванні його потреб у соціальних послугах; ї) спілкування з рідними, близькими та іншими особами; й) одночасне одержання кількох соціальних послуг; к) інші права, передбачені законодавством.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Офіційна державна статистична інформація – задокументована кількісна та якісна, агрегована та репрезентативна інформація, отримана за результатами державних статистичних спостережень або сформована на основі адміністративних даних, що характеризує масові явища і процеси, які відбуваються в економічній, соціальній, демографічній, екологічній, культурній та інших сферах життя суспільства в Україні та її регіонах.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX (зі змінами та доповненнями)

Офіційна статистика – централізована система збирання, збереження, оброблення, аналізу, захисту та поширення офіційної державної статистичної інформації.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX (зі змінами та доповненнями)

Охорона дитинства – система державних та громадських заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного життя, всебічного виховання і розвитку дитини та захисту її прав.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Охорона здоров'я – система заходів, спрямованих на збереження та відновлення фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості її життя. Здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, заклади охорони здоров'я; фізичні особи-підприємці, які зареєстровані у встановленому законом порядку та одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики; медичні та фармацевтичні працівники, фахівці з реабілітації, громадські об'єднання і громадяни.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII (зі змінами та доповненнями)

Охорона праці – система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII (зі змінами та доповненнями)

Оцінка кризової ситуації – аналіз надавачем соціальної послуги інформації щодо життєвих обставин отримувача соціальної послуги для визначення змісту й обсягу надання йому соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Оцінка потреб – процес збору, узагальнення та аналізу надавачем послуги інформації про індивідуальні потреби отримувача послуги та рівень оволодіння ним життєвими навичками з метою розроблення індивідуального плану надання соціальної послуги соціальної інтеграції випускника інтернатного закладу (установи).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Оцінка ризиків – оцінювання вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Оцінювання індивідуальних потреб – збір та аналіз надавачем соціальної послуги інформації щодо життєвих обставин отримувача соціальної послуги для визначення змісту й обсягу надання соціальної послуги представництва інтересів.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Оцінювання потреб особи / сім'ї у соціальних послугах – здійснюється шляхом аналізу документів, фактів та інформації, зібраних під час спілкування з особою/сім'єю та їхнім найближчим оточенням, а також отриманих від юридичних та фізичних осіб у

встановленому порядку. Оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах здійснюють фахівець із соціальної роботи, соціальний працівник, соціальний менеджер. У разі необхідності до оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах залучаються медичні, педагогічні працівники, психологи, реабілітологи, ерготерапевти та інші фахівці. Оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах здійснюється протягом п'яти робочих днів з дня одержання заяви, звернення, повідомлення про надання соціальних послуг. Порядок оцінювання потреб особи / сім'ї у соціальних послугах затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Оцінювання потреб у соціальних послугах сімей, дітей та молоді – аналіз належності сімей, дітей та молоді до вразливих груп населення, перебування у складних життєвих обставинах та визначення індивідуальних потреб сімей, дітей та молоді, переліку та обсягу необхідних соціальних послуг, інших видів соціальної підтримки, соціальної допомоги.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

II

Паліативний догляд – допомога у вирішенні питань отримання знеболювання (наркотичних речовин), налагодження контактів із релігійними установами; сприяння розміщення у хоспісах; створення умов для проживання / перебування; догляд; спостереження за станом здоров'я; сприяння наданню медичних послуг; допомога у забезпеченні засобами реабілітації, навчання навичкок користування ними; навчання членів сім'ї догляду; допомога у веденні домашнього господарства; представництво інтересів; психологічна підтримка особи та членів сім'ї;

інформування та/або консультування; організація та підтримка груп самодопомоги.

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Паліативний / хоспісний догляд – допомога у самообслуговуванні, спостереження за станом здоров'я, сприяння наданню медичних послуг, допомога в забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними, навчання членів сім'ї догляду, представництво інтересів, психологічна підтримка особи та членів її сім'ї, надання інформації з питань соціального захисту населення, допомога в отриманні безоплатної правової допомоги, організація та підтримка груп самодопомоги.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58 (зі змінами та доповненнями)

Паспорт громадянина України – документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI (зі змінами та доповненнями)

Паспортний документ особи – паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX (зі змінами та доповненнями)

Патронат над дитиною – тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III (зі змінами та доповненнями)

Патронатний вихователь – особа, яка за участю членів сім'ї надає послуги з догляду, виховання та реабілітації дитини у сім'ї.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III (зі змінами та доповненнями)

Пенсійний контракт – договір між пенсійним фондом та його вкладником, згідно з яким здійснюється недержавне пенсійне забезпечення учасника (учасників) фонду за визначеною пенсійною схемою.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Пенсійний фонд – орган, який здійснює керівництво та управління солідарною системою, загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням, забезпечує збирання, акумуляцію та облік страхових внесків, призначає пенсії та готує документи для її виплати, забезпечує своєчасне і в повному обсязі фінансування виплати пенсій, допомоги на поховання, виплат за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, здійснює контроль за цільовим використанням коштів Пенсійного фонду, вирішує питання, пов'язані з веденням обліку пенсійних активів застрахованих осіб на накопичувальних пенсійних рахунках, здійснює адміністративне управління Накопичувальним фондом, соціальні та інші виплати, передбачені законодавством України, та інші функції.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Пенсійний фонд України – самостійна фінансово-банківською система, не входить до складу державного бюджету України, формується за рахунок коштів, що відраховуються підприємствами і організаціями (в тому числі й тими, що використовують працю громадян за угодами цивільно-правового характеру) на заходи соціального страхування за тарифами, диференційованими залежно від небезпечності, шкідливості, тяжкості робіт та стану інших умов праці, страхових внесків громадян, які займаються підприємницькою діяльністю, обов'язкових страхових внесків громадян, а також коштів державного бюджету України.

Про пенсійне забезпечення : Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII (зі змінами та доповненнями)

Пенсійні активи – активи пенсійного фонду, страховика, банківської установи, сформовані відповідно до цього Закону, за рахунок яких здійснюються пенсійні виплати.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Пенсійні виплати – грошові виплати в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що здійснюються у вигляді пенсії, довічної пенсії або одноразової виплати.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Пенсійні депозитні рахунки – вкладні (депозитні) рахунки фізичних осіб, що відкриваються банківськими установами з урахуванням умов, установлених законодавством, для накопичення заощаджень на виплату пенсії.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Пенсійні кошти – сума грошових зобов'язань пенсійного фонду перед його учасниками, страховика перед застрахованими особами

згідно з договорами страхування довічної пенсії або банківської установи перед вкладниками, які відкрили пенсійні депозитні рахунки.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.

Пенсіонер – особа, яка відповідно до цього Закону отримує пенсію, довічну пенсію, або члени її сім'ї, які отримують пенсію в разі смерті цієї особи у випадках, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Пенсія – щомісячна пенсійна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яку отримує застрахована особа в разі досягнення нею передбаченого Законом пенсійного віку чи визнання її інвалідом, або отримують члени її сім'ї у випадках, визначених цим Законом.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Пенсія на визначений строк – пенсійні виплати, що здійснюються періодично протягом визначеного строку у порядку та у випадках, визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Первинна медична допомога – медична допомога, що передбачає надання консультації, проведення діагностики та лікування найбільш поширених хвороб, травм, отруєнь, патологічних, фізіологічних (під час вагітності) станів, здійснення профілактичних заходів; направлення відповідно до медичних показань пацієнта, який не потребує екстреної медичної допомоги, для надання йому вторинної (спеціалізованої) або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги; надання невідкладної медичної допомоги у разі розладу

фізичного чи психічного здоров'я пацієнта, який не потребує екстреної, вторинної (спеціалізованої) або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги.

Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII (зі змінами та доповненнями)

Передача до прийомної сім'ї – добровільне прийняття за плату сім'єю або окремою особою, яка не перебуває у шлюбі, із закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, від одного до чотирьох дітей на виховання та для спільного проживання.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Передача до дитячого будинку сімейного типу – прийняття в окрему сім'ю, яка створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, на виховання та для спільного проживання не менш як п'яти дітей-сиріт та/або дітей, позбавлених батьківського піклування. Загальна кількість дітей, включаючи рідних, у такій сім'ї не може перевищувати десяти осіб.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Передача до прийомної сім'ї – добровільне прийняття за плату сім'єю або окремою особою, яка не перебуває у шлюбі, із закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, від одного до чотирьох дітей на виховання та для спільного проживання.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією – затверджується Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій

за формою згідно з додатком за погодженням з Міністерством оборони з урахуванням пропозицій відповідних обласних, Київської міської військових адміністрацій. До територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, включаються території можливих бойових дій, території активних бойових дій та території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси. До територій можливих бойових дій можуть бути віднесені території, які відповідають одному з таких критеріїв: 1) межують з територіями активних бойових дій або з тимчасово окупованими російською федерацією територіями; 2) межують з державним кордоном держави-агресора.

Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.12.2022 № 1364

Персональний асистент – допомога та догляд, фізичний супровід для забезпечення самостійності та інтеграції у суспільство; сприяння реалізації прав у сферах соціального захисту, зайнятості, охорони здоров'я, освіти і науки, доступність інфраструктури та інші (*отримувачі соціальної послуги*: діти з інвалідністю (виражена та значна ступінь обмеження життєдіяльності); особи з інвалідністю (виражена та значна ступінь обмеження життєдіяльності)).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована.

Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI (зі змінами та доповненнями)

Підстави для припинення надання соціальної послуги – відмова отримувача соціальної послуги та/або його законного представника від отримання соціальної послуги; зміна місця проживання отримувача соціальної послуги; надана соціальна

послуга досягла поставленої мети; закінчення строку дії договору про надання соціальної послуги та/або порушення умов такого договору, за винятком, коли отримувачем послуги є дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах, влаштована до закладу соціального захисту дітей; грубе, принизливе ставлення отримувача соціальної послуги до надавача соціальної послуги або інших отримувачів послуги, за винятком, коли отримувачем послуги є дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах, влаштована до закладу соціального захисту дітей; порушення громадського порядку (сварки, бійки тощо); систематичне перебування в стані алкогольного, наркотичного сп'яніння; наявність медичних протипоказань для надання соціальної послуги; смерть отримувача соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Підтримане проживання бездомних осіб – забезпечення проживання особи або групи осіб, консультування, навчання, розвиток та підтримка навичок самостійного проживання; допомога в організації розпорядку дня; організація медичного патронажу; допомога у веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання); представництво інтересів; допомога в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами (отримувачі соціальних послуг: бездомні особи).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Підтримане проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – забезпечення проживання особи або групи осіб; консультування; навчання, розвиток та підтримка навичок самообслуговування та інших, необхідних для самостійного проживання; допомога в організації розпорядку дня; організація медичного патронажу; допомога у веденні домашнього господарства

представництво інтересів; допомога в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами (*отримувачі соціальних послуг*: громадяни похилого віку; особи з інвалідністю).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

План соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – документ, складений на підставі комплексного визначення й оцінки індивідуальних потреб отримувача послуги соціального супроводу, де зазначено заходи, що проводитимуться для надання такої послуги, відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки виконання, відповідальних за виконання, дані щодо моніторингу результатів та інформацію щодо перегляду плану соціального супроводу.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Повна зайнятість – зайнятість працівника за нормою робочого часу, передбаченою згідно із законодавством, колективним або трудовим договором.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Повноваження загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб – 1. Загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб у межах своїх повноважень здійснюють: а) прийом і розгляд заяв від постраждалих осіб або їхніх представників про отримання допомоги, зокрема соціальних послуг для осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; б) інформування місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, уповноважених підрозділів органів Нацполіції України про виявлення фактів домашнього насильства за наявності добровільної поінформованої згоди постраждалих осіб, крім випадків вчинення насильства стосовно дітей та недієздатних осіб або виявлення актів насильства

кримінального характеру, коли така згода не вимагається; у разі виявлення факту домашнього насильства стосовно дитини – інформування не пізніше однієї доби служби у справах дітей та уповноважених підрозділів органів Національної поліції України; в) оцінку потреб постраждалих осіб; г) надання постраждалим особам повної та вичерпної інформації про їхні права і можливості отримання дієвої допомоги; ґ) надання відповідно до компетенції постраждалим особам соціальних послуг, медичної, соціальної, психологічної допомоги на безоплатній основі, сприяння наданню правової допомоги, а також забезпечення тимчасового притулку для таких осіб та їхніх дітей у порядку, передбаченому законодавством; д) інформування місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування про осіб, яким надавалася допомога, та про результати її надання.

2. Спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб (крім кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей) утворюються місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства та діють на основі типових положень про спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб, затверджених Кабінетом Міністрів України.

3. Спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб функціонують в установленому законодавством порядку за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ, організацій, професійних спілок, добровільних внесків юридичних і фізичних осіб, інших джерел, не заборонених законодавством.

4. Питання щодо перебування постраждалих осіб у спеціалізованих службах підтримки таких осіб та надання їм соціальних послуг регулюються установчими документами зазначених служб відповідно до стандартів надання соціальних послуг постраждалим особам, які затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, з урахуванням вимог міжнародних правових актів.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Повноваження соціального працівника – а) надання соціальних послуг згідно з результатами оцінювання потреб сімей, дітей та молоді; б) формування знань, умінь, навичок їх отримувача згідно з індивідуальним планом; в) здійснення інших повноважень щодо соціальної роботи та надання соціальних послуг відповідно до закону.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Попередження торгівлі людьми – система заходів, спрямованих на виявлення та усунення причин і умов, що призводять до торгівлі людьми. Попередження торгівлі людьми здійснюється за такими напрямками: 1) вивчення ситуації; 2) підвищення рівня обізнаності; 3) зниження рівня вразливості населення; 4) подолання попиту шляхом реалізації організаційних, дослідницьких, інформаційних, освітніх, правових, соціально-економічних та інших заходів.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI (зі змінами та доповненнями)

Порядок визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах –установлює процедуру визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах шляхом збирання, узагальнення та аналізу кількісних та якісних даних щодо наявності на відповідних територіях вразливих груп населення, осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати, щодо їхніх потреб у соціальних послугах.

Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах : проєкт Наказу Міністерства соціальної політики

Порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах – визначає механізм взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів освіти, охорони здоров'я, соціального

захисту населення, інших закладів та установ під час забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, під час виявлення, розгляду звернень та повідомлень про таких дітей, забезпечення їх безпеки, а також надання необхідної допомоги з урахуванням потреб.

Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585

Порядок надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади – визначає механізм надання соціальних послуг, зокрема з догляду, особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади та потребують соціальних послуг.

Про затвердження Порядку надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Порядок організації надання соціальних послуг – визначає механізм виявлення осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах або мають найвищий ризик потрапляння в такі обставини, та організації надання їм соціальних послуг відповідно до індивідуальних потреб. Організація перебування та надання соціальних послуг особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, у спеціалізованих службах підтримки здійснюється відповідно до стандартів

Про організацію надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 587

Порядок проведення медіації та підстави її припинення – медіація проводиться медіатором (медіаторами) з дотриманням вимог закону, договору про її проведення, правил проведення та норм професійної угоди за результатами медіації; б) із закінченням строку та/або дії договору про її проведення; в) у разі відмови хоча б однієї із

сторін медіації або медіатора (медіаторів); г) у разі визнання сторони медіації або медіатора (медіаторів) недієздатною особою або особою, цивільна дієздатність якої обмежена; г) у разі смерті фізичної особи, яка є стороною медіації, або ліквідації юридичної особи, яка є стороною медіації; д) в інших випадках відповідно до договору.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX (зі змінами та доповненнями)

Посадова особа місцевого самоврядування – особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження і отримує заробітну плату з місцевого бюджету.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Посвідка на постійне проживання – документом, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує право на постійне проживання в Україні.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI (зі змінами та доповненнями)

Посвідка на тимчасове проживання – документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує законні підстави для тимчасового проживання в Україні.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI (зі змінами та доповненнями)

Посвідчення біженця – паспортний документ, що посвідчує особу його власника та підтверджує факт визнання його біженцем в Україні і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство

України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» та іншими законами України.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI (зі змінами та доповненнями)

Посвідчення застрахованої особи в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування – спеціальний документ у вигляді електронної смарт-картки з візуальними персоніфікованими ознаками, який забезпечує документування, збереження і використання індивідуальної інформації про набуті застрахованою особою права у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, на якому може зберігатися інша інформація для забезпечення захисту прав застрахованих осіб на отримання коштів та послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI (зі змінами та доповненнями)

Посередництво – допомога у врегулюванні конфліктів; ведення переговорів; опрацювання шляхів та умов розв'язання конфлікту (отримувачі соціальних послуг: особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Посередництво (медіація) – метод розв'язання конфліктів / спорів, за допомогою якого дві або більше сторін намагаються в межах структурованого процесу за участю посередника / медіатора досягти згоди для його врегулювання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № z1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Послуга – діяльність виконавця з надання (передачі) споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага, що здійснюється за індивідуальним замовленням споживача для задоволення його особистих потреб.

Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Послуга доступу до мережі Інтернет – електронна комунікаційна послуга, що забезпечує доступ до мережі Інтернет і можливість логічного з'єднання з кінцевими точками мережі Інтернет незалежно від технології, що застосовується в електронній комунікаційній мережі, і кінцевого (термінального) обладнання, що використовується.

Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 р. № 1089-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Послуга з медичного обслуговування населення (медична послуга) – послуга, у тому числі реабілітаційна, що надається пацієнту закладом охорони здоров'я, реабілітаційним закладом або фізичною особою-підприємцем, яка зареєстрована та одержала в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та оплачується її замовником. Замовником послуги з медичного обслуговування населення можуть бути держава, відповідні органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи, у тому числі пацієнт.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Послуга раннього втручання – міждисциплінарна, сімейно-центрована комплексна послуга, яка поєднує медичну, психологічну, соціальну та освітню складові, спрямовується на раннє виявлення та профілактику порушень у дітей, покращення їхнього розвитку, підвищення якості їхнього життя, супровід і підтримку сімей з дітьми, у яких виявлено порушення розвитку. Послуга раннього втручання надається дітям у віці до трьох років одинадцяти місяців

двадцяти дев'яти днів, які мають порушення розвитку або в яких є ризик виникнення таких порушень, і їхнім сім'ям. До команди раннього втручання рекомендовано включати фахівців різних галузей (не менше ніж чотири особи із числа таких працівників: психолог, логопед (спеціальний педагог), фізичний терапевт, лікар-педіатр, лікар-невролог (за потреби), ерготерапевт (за потреби), лікар фізичної та реабілітаційної медицини (за потреби), фахівець із соціальної роботи/соціальний працівник).

Про підготовку фахівців з раннього втручання : Лист Міністерства і освіти України від 23.06.2023 р. № 1/9144-23

Послуга соціальної профілактики – комплекс заходів, що здійснюються суб'єктом, який надає соціальні послуги, спрямований на попередження, обмеження та зупинення негативних соціальних і особистісних (поведінкових) явищ та їх наслідків у соціальному середовищі та реалізується за допомогою різних інструментів впливу соціального, юридичного, педагогічного, психологічного характеру. Соціальна послуга надається особам, сім'ям, групам осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах, спричинених інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, бездомністю, відбуванням покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк тощо.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Послуга телефонного консультування («гаряча лінія») – полягає у наданні отримувачам соціальної послуги можливості швидко сповістити про кризову ситуацію, отримати необхідну інформацію та консультативну допомогу. Основні завдання – попередити розвиток кризової ситуації, залагодити її, запобігти підвищенню ризику, надати конкретні інструкції отримувачу соціальної послуги щодо зменшення ризику, вирішення проблем, які спровокували кризову ситуацію. Послуга телефонного консультування («гаряча

лінія», телефон довіри) здійснюється в таких формах: цілодобова «гаряча лінія» (за наявності); «гаряча лінія» з визначеними годинами роботи. Під час телефонного консультування (через «гарячу лінію») акт з надання соціальної послуги не складається.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Послуги, що надаються екстрено (кризово) – соціальні послуги надаються екстрено (кризово) (консультування, надання притулку, догляд, підтримане проживання, короткотермінове проживання, натуральна допомога, транспортні послуги тощо) у разі наявності загрози життю чи здоров'ю особи та у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях. Підтвердженням надання соціальних послуг екстрено (кризово) повнолітній особі є акт про надання соціальних послуг, що містить відомості про отримувача та надавача таких послуг, надані соціальні послуги, строки, дати їх надання. Форма акта про надання соціальних послуг затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. Підтвердженням надання соціальних послуг екстрено (кризово) дитині є акт проведення оцінки рівня безпеки дитини, форма якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Постійне робоче місце – місце, де працівник перебуває більше 50 % робочого часу або більше 2 годин безперервно. Якщо при цьому робота виконується на різних ділянках робочої зони, постійним робочим місцем вважається вся зона.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Пошук роботи / підготовка до роботи – визначення та контакт із потенційними роботодавцями, підготовка отримувачів соціальної послуги до виконання конкретної роботи та/або до співбесіди, надання порад та допомоги отримувачу соціальної послуги та роботодавцю щодо планування роботи, пристосування робочих умов та робочого місця.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Право дітей на захист від усіх форм насильства – кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності. Дисципліна і порядок у сім'ї, освітніх, інших дитячих закладах мають забезпечуватися на принципах взаємоповаги, справедливості і виключають приниження честі та гідності дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Право сімей з дітьми на державну допомогу – громадяни України, в сім'ях яких виховуються та проживають неповнолітні діти, мають право на державну допомогу у випадках та на умовах, передбачених відповідним Законом.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII (зі змінами та доповненнями)

Правові послуги – надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру; здійснення представництва інтересів особи в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; забезпечення захисту особи від обвинувачення; надання особі допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI (зі змінами та доповненнями)

Практичний психолог – проводить професійну діяльність, спрямовану на забезпечення здорового та безпечного психологічного, соматичного та соціального стану дітей, підлітків, молоді у процесі виховання та навчання. Сприяє охороні прав особистості відповідно до Конвенції з охорони прав дитини, проводить превентивні заходи щодо профілактики виникнення соціальної дезадаптації. Визначає фактори, які перешкоджають розвитку особистості вихованців (учнів), вживає заходів щодо надання різного виду психологічної допомоги. Надає допомогу учням (вихованцям), батькам (особам, які їх замінюють), колективу закладу / установи у розв'язанні конкретних проблем. Проводить психологічну діагностику різних профілів і призначення. Складає психолого-педагогічні висновки за матеріалами досліджень з метою спрямування роботи педагогічного колективу, а також батьків з проблем особистісного та соціального розвитку вихованців (учнів). Зберігає професійну таємницю, не розповсюджує відомості, отримані в результаті діагностичної та консультативної роботи. Використовує нові розробки та методики діагностики, психокорекційної та психолого-профілактичної роботи. Веде документацію за встановленою формою і використовує її за призначенням. Бере участь у плануванні та розробленні розвиткових і корекційних програм освітньої, виховної діяльності з урахуванням індивідуальних, статевих і вікових особистісних особливостей вихованців (учнів), сприяє розвитку в них готовності до орієнтації в різних ситуаціях життєвого та професійного самовизначення. Здійснює психологічну підтримку творчо обдарованих вихованців (учнів), сприяє їхньому творчому визначенню та розвитку. Проводить психолого-педагогічну корекцію порушень соціалізації особистості вихованців (учнів). Формує психологічну культуру вихованців (учнів), працівників закладу / установи та батьків (осіб, які їх замінюють). Консультує працівників освітнього, соціального закладу з питань практичного застосування психології, орієнтованої на підвищення соціально-психологічної компетентності вихованців (учнів), працівників закладу / установи, батьків (осіб, які їх замінюють). Бере участь в роботі педагогічної ради, методичної ради, підготовці та проведенні атестації педагогічних працівників, семінарів і засідань

методичних об'єднань, у розробленні навчальних планів, програм, посібників, методичних рекомендацій.

Про затвердження Випуску 80 "Соціальні послуги" Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Працездатні особи – особи віком від 16 років, які проживають на території України і за станом здоров'я здатні до трудової діяльності.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Працездатність – стан людини, за якого сукупність фізичних, розумових та емоційних можливостей дає змогу працівнику виконувати роботу визначеного змісту, обсягу та якості.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Працеспроможність – стан людини, обумовлений можливістю фізіологічних і психічних функцій організму, що визначають її здатність виконувати певну роботу заданої якості за визначений час.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Працівник – 1) особа, яка працює на підставі трудового договору на підприємстві, в установі, організації чи у фізичної особи, яка використовує найману працю; 2) особа, яка працює на підприємстві, в організації, установі та виконує обов'язки або функції згідно з трудовим договором.

Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV (зі змінами та доповненнями)

Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII (зі змінами та доповненнями)

Працюючий пенсіонер – особа, якій призначено пенсію та яка є застрахованою відповідно до пунктів 1-7, 11-13 частини першої статті 11 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Представництво інтересів – ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг за його дорученням; допомога в оформленні або відновленні документів; сприяння в реєстрації місця проживання або перебування; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання / перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службамитощо; допомога в забезпеченні технічними засобами реабілітації.

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Представницький орган місцевого самоврядування – виборний орган (рада), який складається з депутатів і відповідно до закону наділяється правом представляти інтереси територіальної громади і приймати від її імені рішення.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Приймальники-розподільники для дітей – спеціальні установи органів Національної поліції, призначені для тимчасового тримання дітей віком від 11 років. Приймальники-розподільники для дітей створюються в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі та діють згідно з положенням, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України. Права та обов'язки посадових осіб приймальників-розподільників визначаються положенням про приймальники-розподільники для дітей.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Прийомна сім'я – сім'я, яка добровільно взяла із закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, від 1 до 4 дітей на виховання та спільне проживання.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Прийомні батьки – подружжя або особа, яка не перебуває у шлюбі, які взяли для спільного проживання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III (зі змінами та доповненнями)

Прийомні діти – діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, влаштовані на виховання та спільне проживання до прийомної сім'ї.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III (зі змінами та доповненнями)

Приміщення надавача соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю – мають відповідати санітарним та протипожежним вимогам, бути забезпечені гарячим та холодним водопостачанням і водовідведенням, освітленням, опаленням, обладнані системами каналізації, припливно-витяжної вентиляції, засобами безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю відповідно до державних будівельних норм ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення».

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Припинення надання соціальних послуг – підставою для припинення надання соціальних послуг є: а) відсутність потреби у соціальних послугах за результатами оцінювання потреб особи / сім'ї; б) закінчення строку дії договору про надання соціальних послуг, крім

випадків, передбачених частиною шостою статті 22 Закону України «Про соціальні послуги»; в) зміна місця проживання / перебування отримувача соціальних послуг, що унеможлиблює надання соціальних послуг; г) невиконання без поважних причин отримувачем соціальних послуг вимог, визначених договором про надання соціальних послуг; г) виявлення / встановлення недостовірності поданих отримувачем соціальних послуг інформації/документів при зверненні за їх наданням, що унеможлиблює подальше надання таких соціальних послуг; д) смерть отримувача соціальних послуг; е) дострокове розірвання договору про надання соціальних послуг за ініціативи отримувача соціальних послуг; є) ліквідація (припинення діяльності) надавача соціальних послуг або припинення надання ним відповідних соціальних послуг. У разі виявлення в отримувача соціальних послуг відповідно до медичного висновку медичних протипоказань, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, надання соціальних послуг тимчасово припиняється на строк до усунення таких протипоказань без розірвання договору про надання соціальних послуг. Не може бути припинено надання соціальних послуг у разі наявної загрози життю чи здоров'ю особи, домашнього насильства, насильства за ознакою статі або жорстокого поводження з дітьми.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Притулки для дітей служб у справах дітей – утворюються, реорганізуються та ліквідуються відповідно до соціальних потреб відповідного регіону Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, виконавчими органами міських, районних у містах рад і підпорядковуються відповідній службі у справах дітей.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Притулок для дітей служби у справах дітей – заклад соціального захисту, створений для тимчасового перебування в ньому дітей віком від 3 до 18 років.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Програма державних гарантій медичного обслуговування населення (програма медичних гарантій) – програма, що визначає перелік та обсяг медичних послуг, медичних виробів та лікарських засобів, повну оплату надання яких пацієнтам держава гарантує за рахунок коштів Державного бюджету України згідно з тарифом, для профілактики, діагностики, лікування та реабілітації у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами.

Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII (зі змінами та доповненнями)

Програма для кривдника – комплекс заходів, що формується на основі результатів оцінки ризиків та спрямований на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до своїх вчинків та їх наслідків, у тому числі до виховання дітей, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Програма для постраждалої особи – комплекс заходів, спрямованих на позбавлення емоційної залежності, невпевненості у собі та формування у постраждалої особи здатності відстоювати власну гідність, захищати свої права у приватних стосунках, у тому числі за допомогою уповноважених органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Продуктивна зайнятість – зайнятість, що дає змогу забезпечити ефективне суспільне виробництво та задовольнити потреби працівника на рівні не менше встановлених законодавством гарантій.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Проживання на території України на законних підставах – проживання в Україні іноземця чи особи без громадянства, які мають у паспорті громадянина колишнього СРСР зразка 1974 р. відмітку про постійну чи тимчасову прописку на території України або зареєстрували тут свій національний паспорт, або мають посвідку на постійне чи тимчасове проживання на території України, або мають військовий квиток, виданий іноземцю чи особі без громадянства, які в установленому порядку уклали контракт про проходження військової служби у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, або мають посвідчення біженця чи документ, що підтверджує надання притулку в Україні.

Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI (зі змінами та доповненнями)

Проживання у гуртожитку протягом тривалого часу – проживання у гуртожитку постійно сукупно п'ять і більше років. Ця вимога не поширюється на членів сім'ї громадянина, якому видано ордер на жилу площу в гуртожитку та який є основним наймачем жилого приміщення в гуртожитку, а також на мешканців гуртожитків, які на правових підставах були вселені у гуртожиток, фактично проживали тут усукупно не менше одного року та стали учасниками антитерористичної операції у складі ЗСУ, Нацгвардії, органів внутрішніх справ України та інших військових формувань, створених відповідно до закону, та добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 р. № 500-VI (зі змінами та доповненнями)

Прожитковий мінімум – 1) вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості; 2) вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III (зі змінами та доповненнями)

Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999 р. № 966-XIV (зі змінами та доповненнями)

Прожитковий мінімум для сім'ї – визначена для кожної сім'ї залежно від її складу сума прожиткових мінімумів, розрахованих і затверджених відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII (зі змінами та доповненнями)

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Протидія домашньому насильству – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на припинення домашнього насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, відшкодування їй завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків домашнього

насильства, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Протидія насильству за ознакою статі – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, спрямованих на припинення насильства за ознакою статі, надання допомоги та забезпечення захисту постраждалої особи та отримання нею відшкодування завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків насильства за ознакою статі, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Протидія торгівлі людьми – система заходів, спрямованих на подолання торгівлі людьми шляхом її попередження і боротьби з нею та надання допомоги і захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI (зі змінами та доповненнями)

Професійна адаптація – система заходів, спрямованих на забезпечення успішного професійного становлення працюючої особи, формування в неї професійних якостей, установок, потреби активно і творчо працювати.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Професійна компетентність – здатність особи у межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного

виконання встановлених обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку.

Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 02.05.2023 р. № 3077-IX (зі змінами та доповненнями)

Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII (зі змінами та доповненнями)

Професійна орієнтація – науково обґрунтована система форм, методів, засобів впливу на особу для сприяння її професійному самовизначенню на основі врахування стану здоров'я, освітнього і професійно-кваліфікаційного рівнів, інтересів, здібностей, індивідуальних, психофізіологічних особливостей та потреб економіки.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Професійна орієнтація населення – комплекс взаємопов'язаних економічних, соціальних, медичних, психологічних і педагогічних заходів, спрямованих на активізацію процесу професійного самовизначення та реалізацію здатності до праці особи, виявлення її здібностей, інтересів, можливостей та інших чинників, що впливають на вибір або зміну професії та виду трудової діяльності.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Професійна реабілітація – система заходів, спрямованих на підготовку особи до професійної діяльності, відновлення чи здобуття професійної працездатності шляхом адаптації, реадaptaції, навчання, перенавчання чи перекваліфікації з можливим подальшим працевлаштуванням та необхідним соціальним супроводженням з урахуванням особистих схильностей та побажань особи.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Професійна спілка (профспілка) – добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання).

Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV

Професійне захворювання – 1) захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності працівника та зумовлюється виключно або переважно впливом шкідливих факторів виробничого середовища і трудового процесу; 2) захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності застрахованого та зумовлено виключно або переважно впливом шкідливих речовин і певних видів робіт та інших факторів, пов'язаних з роботою.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Професійне навчання – набуття та удосконалення професійних знань, умінь та навичок особи відповідно до її здібностей, що забезпечує відповідний рівень професійної кваліфікації для професійної діяльності та конкурентоспроможності на ринку праці.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Професійне навчання зареєстрованих безробітних – професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації, спрямовані на здобуття та удосконалення професійних знань, умінь та навичок, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці, що здійснюються за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Професійне навчання працівників – процес цілеспрямованого формування у працівників спеціальних знань, розвиток необхідних навичок та вмій, що дають змогу підвищувати продуктивність праці, максимально якісно виконувати функціональні обов'язки, освоювати нові види професійної діяльності, що включає їхню первинну професійну підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації.

Про професійний розвиток працівників : Закон України від 12.01.2012 р. № 4312-VI (зі змінами та доповненнями)

Професійний відбір – науково обґрунтована система визначення ступеня придатності особи до конкретної професії, спеціальності (робочого місця, посади) відповідно до нормативних вимог.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Професійний пенсійний фонд – пенсійний фонд, засновником (засновниками) якого можуть бути організації роботодавців, їх об'єднання, об'єднання громадян, професійні спілки, їх об'єднання або фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять), визначеної у статуті фонду. Його учасниками можуть бути фізичні особи, пов'язані професійною діяльністю, визначеною у статуті, і фізичні особи, які є працівниками організацій роботодавців, їх об'єднань, членами або працівниками професійних спілок.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Професійний ризик – величина ймовірності порушення (ушкодження) здоров'я працівника з урахуванням тяжкості наслідків внаслідок несприятливого впливу факторів виробничого середовища і трудового процесу. Гігієнічна оцінка професійного ризику проводиться з урахуванням величини їх експозиції цих факторів, показників стану здоров'я працівника та втрати ним працездатності.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів

*виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» :
Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248*

Професійний розвиток – безперервний, свідомий, цілеспрямований процес особистісного та професійного зростання, що базується на інтеграції знань, умінь і компетентностей.

Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII (зі змінами та доповненнями)

Профілактична програма – спеціально розроблений комплекс (система) профілактичних заходів, спрямованих на попередження конкретної соціальної проблеми негативного явища, складних життєвих обставин. Профілактичні програми дозволяють у повному обсязі та комплексно здійснювати надання соціальної послуги на рівні громадян, груп осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах, спричинених інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, бездомністю, відбуванням покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк тощо.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Профілактичний захід – спеціально організована взаємодія надавачів та отримувачів соціальної послуги, спрямована на попередження соціальної проблеми, негативного явища, складних життєвих обставин чи подолання окремих її чинників.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Процес надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення – складається з трьох етапів: а) на першому етапі (формування соціального замовлення) передбачається визначення: потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади в соціальних послугах відповідно до Порядку

визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади в соціальних послугах, затвердженого Мінсоцполітики; предмета соціального замовлення, що охоплює: перелік соціальних послуг, сформований за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади в соціальних послугах; перелік категорій та орієнтовну чисельність отримувачів соціальних послуг; обсяг бюджетних коштів, необхідних для виплати компенсації. За рішенням замовника соціальних послуг соціальне замовлення може формуватися щороку або на період до трьох років у межах стратегічного середньострокового планування; б) *на другому етапі* (виконання соціального замовлення) передбачається: розроблення завдання на виконання соціального замовлення; організація та проведення конкурсу; укладення договору про надання соціальних послуг та його виконання; в) *на третьому етапі* передбачається проведення моніторингу надання соціальних послуг та оцінки їх якості, здійснення контролю за дотриманням вимог, установлених законодавством про соціальні послуги, подання звітності.

Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450

Пряма дискримінація – ситуація, за якої з особою та/або групою осіб за їх певними ознаками поводяться менш прихильно, ніж з іншою особою та/або групою осіб в аналогічній ситуації, крім випадків, коли таке поводження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI (зі змінами та доповненнями

Психолог установи соціального захисту – вивчає, аналізує та проводить психологічну експертизу та психологічну корекцію поведінки отримувачів соціальних послуг. Надає, за необхідності, психологічну допомогу працівникам установи соціального захисту. Проводить

психологічну діагностику особистості отримувача соціальних послуг, визначає форми, методи, засоби, терміни та процедури психологічної корекції. Бере участь у визначенні індивідуальних потреб отримувача соціальних послуг та складанні плану надання йому соціальних послуг. Розробляє проекти програм психологічної адаптації та духовної, моральної, освітньої реабілітації отримувачів соціальних послуг. Навчає отримувачів соціальних послуг прийомам та методам саморегуляції, самовиховання, самонавчання, формування мотивації до праці. Планує та розробляє розвиваючі, корекційні, адаптаційні програми з урахуванням індивідуальних, вікових особливостей отримувачів соціальних послуг. Проводить індивідуальну психокорекційну роботу з отримувачами соціальних послуг. Формує психологічну культуру отримувачів соціальних послуг та членів їхніх родин. Проводить психопрофілактичну та психокорекційну роботу з родиною отримувача соціальних послуг. Надає отримувачам соціальних послуг психологічну підтримку, інформаційні і консультативні послуги. Проводить аналіз щодо соціально-побутової та трудової адаптації отримувачів соціальних послуг. Готує, на основі вивчення психофізіологічних особливостей отримувачів соціальних послуг, рекомендації і пропозиції щодо впровадження результатів цих досліджень. Дотримується педагогічної етики, поважає гідність отримувача соціальних послуг. Бере участь у підготовці та проведенні науково-практичних семінарів та інших освітніх заходів щодо специфіки своєї діяльності. Постійно вдосконалює свій професійний рівень.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Психологічна адаптація – система заходів, спрямованих на формування в особи здатності пристосовуватися до існуючих у суспільстві вимог та критеріїв за рахунок присвоєння їй норм і цінностей даного суспільства.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Психологічна допомога в реабілітації – діяльність, спрямована на відновлення та підтримку функціонування особи у фізичній, емоційній, інтелектуальній, соціальній та духовній сферах із застосуванням методів психологічної та психотерапевтичної допомоги у формах психотерапії, психологічного консультування або першої психологічної допомоги. Здійснює клінічний психолог (психолог, психотерапевт) у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX (зі змінами та доповненнями)

Психологічна підтримка – система соціально-психологічних, психолого-педагогічних способів і методів допомоги особі з метою оптимізації її психоемоційного стану в процесі формування здібностей і самосвідомості, сприяння соціально-професійному самовизначенню, підвищенню конкурентоспроможності на ринку праці та спрямуванню зусиль особи на реалізацію власної професійної кар'єри.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Психологічна реабілітація – система заходів, спрямованих на відновлення, корекцію психологічних функцій, якостей, властивостей особи, створення сприятливих умов для розвитку та утвердження особистості.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Психологічне насильство – форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у т. ч. щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування тощо спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо це викликало у постраждалої особи побоювання за безпеку свою чи третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Психолого-педагогічна реабілітація – система психологічних та педагогічних заходів, спрямованих на формування способів оволодіння знаннями, уміннями і навичками, надання психологічної допомоги, зокрема щодо формування самоутвердження і належної самооцінки особою своїх можливостей, засвоєння правил суспільної поведінки шляхом здійснення системної навчально-виховної роботи.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Психолого-педагогічний супровід – системна діяльність практичного психолога та корекційного педагога, спрямована на створення комплексної системи клініко-психологічних, психолого-педагогічних і психотерапевтичних умов, що сприяють засвоєнню знань, умінь і навичок, успішній адаптації, реабілітації, особистісному становленню особи, нормалізації сімейних стосунків.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Психолого-педагогічні послуги – комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку особи з особливими освітніми потребами, передбачені індивідуальною програмою розвитку та надаються педагогічними працівниками закладів освіти, інклюзивно-ресурсних центрів, іншими фахівцями.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (зі змінами та доповненнями)

Публічна інформація – відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених Законом України «Про доступ до публічної інформації».

Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI (зі змінами та доповненнями)

Публічна послуга – юридично або соціально значуща дія суб'єкта надання публічної (електронної публічної) послуги, у тому числі адміністративна послуга, за заявою (зверненням, запитом) суб'єкта звернення або без такого звернення, у результаті якої набуваються, переходять, припиняються права та/або здійснюються обов'язки суб'єктом звернення, надаються відповідні матеріальні та/або нематеріальні блага суб'єкту звернення.

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX (зі змінами та доповненнями)

Публічні кошти – кошти державного бюджету (крім таємних видатків), бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, кредитні ресурси, надані під державні та місцеві гарантії, кошти Нацбанку України, державних банків, державних цільових фондів, Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також кошти суб'єктів господарювання державної і комунальної власності, отримані ними від їхньої господарської діяльності.

Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11.02.2015 р. № 183-VII (зі змінами та доповненнями)

Р

Разове консультування – консультування, яке проводиться у випадках, коли більш тривала робота з особою, сім'єю з якихось причин виявляється недоцільною або неможливою. Тривалість консультації – 45–60 хвилин.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Районний бюджет – план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення спільних інтересів територіальних громад сіл, селищ, міст районного значення, виконання місцевих програм, здійснення бюджетного вирівнювання.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Районні та обласні ради – органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Реабілітаційна допомога у сфері охорони здоров'я – діяльність фахівців з реабілітації у сфері охорони здоров'я, що передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію функціонування осіб, які зазнають або можуть зазнати обмеження повсякденного функціонування у їхньому середовищі.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Реабілітаційна послуга – послуга, що надається пацієнту реабілітаційним закладом, реабілітаційною установою, закладом охорони здоров'я, соціального захисту або іншим суб'єктом господарювання, які мають право надавати реабілітаційну допомогу згідно із законодавством, та оплачується її замовником. Замовником можуть бути держава, орган місцевого самоврядування, юридична або фізична особа, у т. ч. пацієнт.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Реабілітаційний заклад – установа, підприємство, заклад, у т. ч. їх відділення, структурні підрозділи, незалежно від форми власності, що здійснює реабілітацію осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-ІІІ (зі змінами та доповненнями)

Реабілітаційні заходи – комплекс заходів, якими здійснюється реабілітація осіб з інвалідністю.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-ІІІ (зі змінами та доповненнями)

Реабілітація – комплекс заходів, яких потребує особа, яка зазнає або може зазнати обмеження повсякденного функціонування внаслідок стану здоров'я або старіння у взаємодії з її середовищем.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX (зі змінами та доповненнями)

Реабілітація осіб з інвалідністю – система медичних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, трудових, фізкультурно-спортивних, соціально-побутових заходів, спрямованих на надання особам допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності, трудової адаптації та інтеграції в суспільство, а також забезпечення осіб з інвалідністю допоміжними засобами реабілітації і медичними виробами.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Реабілітація особи, яка постраждала від торгівлі людьми – комплекс медичних, психологічних, соціальних, юридичних та інших заходів, спрямованих на відновлення фізичного і психологічного стану та соціальних функцій особи, яка постраждала від торгівлі людьми.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI (зі змінами та доповненнями)

Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг – створюється для забезпечення: а) реалізації права особи/сім'ї на соціальні послуги; б) профілактики складних життєвих обставин; 3) подолання складних життєвих обставин; 4) мінімізації негативних наслідків складних життєвих обставин; 5) обліку надавачів, отримувачів соціальних послуг та послуг, що їм надаються; б) координації діяльності у системі надання соціальних послуг. Реєстр складається з розділів про надавачів соціальних послуг, окремо - про фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» без здійснення

підприємницької діяльності та про отримувачів соціальних послуг. Сукупність відомостей про фізичних осіб (персональні дані), що містяться в Реєстрі, є інформацією з обмеженим доступом. Оброблення таких відомостей здійснюється з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних». Інформація з Реєстру використовується з додержанням вимог законів України «Про інформацію» та «Про захист персональних даних» виключно для потреб, визначених законодавством про соціальні послуги.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Реєстр територіальної громади – інформаційно-комунікаційна система, призначена для обробки визначеної Законом інформації, що створюється, ведеться та адмініструється органом реєстрації у порядку, визначеному цим Законом.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX (зі змінами та доповненнями)

Реєстраційна дія – внесення органом реєстрації до реєстру територіальної громади відомостей про зареєстроване місце проживання (перебування), зняте з реєстрації місце проживання, задеклароване місце проживання / виключення з реєстру територіальної громади інформації про задеклароване місце проживання, скасування реєстрації місця проживання / зняття з реєстрації / задекларованого місця проживання / зміненого місця проживання (перебування) з подальшою передачею таких відомостей до відомчої інформаційної системи.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX (зі змінами та доповненнями)

Реєстрація – внесення інформації до реєстру територіальної громади, документів, до яких вносяться відомості про місце проживання / перебування особи, із зазначенням адреси житла / місця

перебування із подальшим внесенням відповідної інформації до Єдиного державного демографічного реєстру.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV (зі змінами та доповненнями)

Реєстрація місця проживання (перебування) особи – внесення за заявою про реєстрацію місця проживання (перебування), поданою особою в паперовій формі, до реєстру територіальної громади інформації про місце проживання (перебування) особи.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX (зі змінами та доповненнями)

Реімбурсація – повне або часткове відшкодування суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлі лікарськими засобами, вартості тих, що були відпущені пацієнту на підставі рецепта, за рахунок коштів Державного бюджету України.

Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII

Реінтеграція бездомних осіб і безпритульних дітей – процес повернення бездомних осіб і безпритульних дітей до життя в суспільстві як повноправних його членів.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Реципієнти – фізичні особи, яким призначено, нараховано та/або здійснено державні виплати, а також фізичні особи, які звернулися за призначенням державних виплат.

Про верифікацію та моніторинг державних виплат : Закон України від 03.12.2019 р. № 324-IX (зі змінами та доповненнями)

Ринок праці – система правових, соціально-трудова, економічних та організаційних відносин, що виникають між особами, які шукають роботу, працівниками, професійними спілками,

роботодавцями та їх організаціями, органами державної влади у сфері задоволення потреби працівників у зайнятості, а роботодавців – у найманні працівників відповідно до законодавства.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Ритуальні послуги – послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.

Про поховання на похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV

Ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим Законом України «Про поховання на похоронну справу».

Про поховання на похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV (зі змінами та доповненнями)

Рівні можливості жінок і чоловіків – рівні умови для реалізації рівних прав жінок і чоловіків.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Рівні права жінок і чоловіків – відсутність обмежень чи привілеїв за ознакою статі.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Рівні системи пенсійного забезпечення в Україні – складається з трьох рівнів: *перший рівень* – солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в

порядку, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»; *другий рівень* – накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах – суб'єктах другого рівня системи пенсійного забезпечення та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законом; *третій рівень* – система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Рішення про надання соціальної послуги профілактики чи відмову у її наданні – приймається суб'єктом, що надає соціальну послугу, протягом 14 календарних днів з дати звернення отримувача соціальної послуги. У випадку надання соціальної послуги дитині, яка перебуває у складних життєвих обставинах, рішення про надання соціальної послуги приймається невідкладно на підставі попереднього визначення індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги або попередньої оцінки ситуації.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Робота з отримувачем послуг у сфері протидії торгівлі людьми – профілактична робота з питань протидії торгівлі людьми потребує ґрунтовного підходу з боку надавачів послуг у сфері протидії торгівлі людьми та передбачає дослідження проблем адміністративно-територіальної одиниці за такими ключовими

напрямами: а) аналіз загальної ситуації в адміністративно-територіальній одиниці (основні показники соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальної одиниці, її інфраструктура, аналіз історичного та культурного підґрунтя цієї адміністративно-територіальної одиниці); б) аналіз статистичних даних щодо проблеми у цій адміністративно-територіальній одиниці (кількість населення, молоді, безробітних, кількість шкіл, вузів, громадських організацій за напрямами відповідної діяльності, кількість попередніх заходів та акцій з певної проблематики); в) оцінка обізнаності населення із проблемою на основі проведених досліджень адміністративно-територіальної одиниці.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Роботодавець – 1) юридична особа (підприємство, установа, організація) або фізична особа-підприємець, яка в межах трудових відносин використовує працю фізичних осіб; 2) власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган, незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання, і фізична особа, яка використовує найману працю; 3) власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання та фізичні особи, які використовують найману працю; військові частини Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, внутрішніх військ, інші військові формування, утворені відповідно до законів України, які виплачують грошове забезпечення, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Державна спеціальна служба транспорту, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, органи внутрішніх справ та податкової міліції, органи і підрозділи цивільного захисту, а також воєнізовані аварійно-рятувальні служби (формування), створені відповідно до законодавства на постійній основі; власник розташованого в Україні іноземного підприємства,

установи, організації, філії або представництва, який використовує працю найманих працівників.

Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22.06.2012 р. № 5026-VI (зі змінами та доповненнями)

Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III (зі змінами та доповненнями)

Робоче місце – 1) місце (приміщення), де працівник постійно чи тимчасово перебуває під трудової діяльності і яке визначене, зокрема на підставі трудового договору (контракту); 2) місце постійного чи тимчасового перебування працівників під час трудової діяльності.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Робоче місце особи з інвалідністю – місце або виробнича ділянка постійного або тимчасового перебування особи у процесі трудової діяльності на підприємствах, в установах і організаціях.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Родич особи, зниклої безвісти – батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, брати та сестри, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач, усиновлений, опікун, піклувальник, особа, яка перебуває під опікою чи піклуванням, а також для цілей цього Закону, чоловік, дружина та особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII (зі змінами та доповненнями)

Розлучення дитини з сім'єю – діти та батьки не повинні розлучатися всупереч їх волі, за винятком випадків, коли це в інтересах дитини і цього вимагає суд. Під час вчинення таких дій одним або обома батьками, а також інших щодо дитини, в порядку, встановленому законом, судом заслуховується її думка і побажання.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Розпорядники адміністративних даних – державні органи (крім органів державної статистики), органи місцевого самоврядування та інші юридичні особи, які володіють адміністративними даними.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX (зі змінами та доповненнями)

С

Санітарне та епідемічне благополуччя населення – стан здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини, при якому показники захворюваності перебувають на усталеному рівні для території, умови проживання сприятливі для населення, а параметри факторів середовища життєдіяльності перебувають у межах, визначених санітарними нормами.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX

Свобода пересування – право громадянина України, а також іноземця та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, вільно та безперешкодно переміщатися по території України за винятком обмежень, встановлених законом.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV (зі змінами та доповненнями)

Сексуальне насильство – форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно неї незалежно від її згоди, або в її присутності, примушування до акту сексуального

характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Середовище життєдіяльності людини – сукупність об'єктів, явищ і факторів навколишнього середовища (природного і штучно створеного), що безпосередньо оточують людину і визначають умови її проживання, харчування, праці, відпочинку, навчання, виховання.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX (зі змінами та доповненнями)

Середньомісячний сукупний дохід сім'ї – обчислений у середньому за місяць дохід усіх членів сім'ї, одержаний ними протягом шести місяців, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII (зі змінами та доповненнями)

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III (зі змінами та доповненнями)

Середньотривале консультування – консультування (вид психологічної допомоги), яке здійснюється протягом 10–15 зустрічей та передбачає психокорекційну роботу з отримувачем соціальної послуги для усунення недоліків у розвитку особистості та створення умов для повноцінного її становлення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Синдром набутого імунodefіциту (СНІД) – стадія розвитку хвороби, зумовленої ВІЛ (ВІЛ-інфекція), що характеризується ураженням імунної системи людини під впливом ВІЛ.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунodefіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII (зі змінами та доповненнями)

Система надання соціальних послуг – правова основа, принципи, способи і форми надання соціальних послуг, сукупність суб'єктів, що взаємодіють на всіх етапах організації надання соціальних послуг.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Система недержавного пенсійного забезпечення – складова частина системи накопичувального пенсійного забезпечення, яка ґрунтується на засадах добровільної участі фізичних та юридичних осіб, крім випадків, передбачених законами, у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання учасниками недержавного пенсійного забезпечення додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Система раннього втручання – комплексний механізм, спрямований на збереження сім'ї для дитини та запобігання негативним наслідкам інституційного догляду та виховання для дитини і суспільства в цілому, що полягає у поєднанні зусиль декількох систем – соціального захисту, охорони здоров'я та освіти.

Про підготовку фахівців з раннього втручання : Лист Міністерства і освіти України від 23.06.2023 р. № 1/9144-23

Система реінтеграції бездомних осіб – комплекс заходів для здійснення процесу повернення бездомних осіб до життя в суспільстві як повноправних його членів.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Система соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України – сукупність органів державної влади, підприємств, установ,

організацій, які взаємодіють між собою та іншими системами державного управління з метою формування та реалізації державної політики у сфері соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Сімейне консультування – консультування отримувачів соціальної послуги, що перебувають у родинних стосунках або проживають однією сім'єю.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Сім'я – 1) первинний та основний осередок суспільства. Сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Подружжя вважається сім'єю і тоді, коли дружина та чоловік у зв'язку з навчанням, роботою, лікуванням, необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин не проживають спільно. Дитина належить до сім'ї своїх батьків і тоді, коли спільно з ними не проживає; 2) особи, які разом проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Права члена сім'ї має одинока особа. До складу сім'ї включаються чоловік, дружина; рідні та усиновлені діти зазначених осіб віком до 18 років, а також діти, які навчаються за денною формою навчання у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти (у тому числі у період між завершенням навчання в одному із зазначених навчальних закладів та вступом до іншого навчального закладу або у період між завершенням навчання за одним освітньо-кваліфікаційним рівнем та продовженням навчання за іншим, за умови що такий період не перевищує чотири місяці) до досягнення 23 років і не мають власних сімей; неодружені повнолітні діти, які визнані

особами з інвалідністю з дитинства I та II групи або особами з інвалідністю I групи і проживають разом із батьками; непрацездатні батьки чоловіка та дружини, які проживають разом з ними і перебувають на їхньому утриманні у зв'язку з відсутністю власних доходів; особа, яка проживає разом з одинокою особою з інвалідністю I групи і доглядає за нею; жінка та чоловік, які проживають однією сім'єю та не перебувають у шлюбі, але мають спільних дітей. При цьому до складу сім'ї включаються незалежно від місця проживання (перебування) або реєстрації діти, які навчаються за денною формою навчання у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти до досягнення 23 років і не мають власних сімей. До складу сім'ї не включаються особи, які перебувають на повному державному утриманні.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III (зі змінами та доповненнями)

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Сім'я з дітьми – поєднане родинними зв'язками та зобов'язаннями щодо утримання коло осіб, у якому виховуються рідні, усиновлені діти, а також діти, над якими встановлено опіку чи піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII (зі змінами та доповненнями)

Сім'я патронатного вихователя – сім'я, в якій за згоди всіх її членів повнолітня особа, яка пройшла спеціальний курс підготовки, виконує обов'язки патронатного вихователя на професійній основі.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III (зі змінами та доповненнями)

Склад сім'ї отримувача соціальних послуг – до складу сім'ї отримувача соціальних послуг включаються особи, які спільно з ним проживають, ведуть з ним спільний побут, мають взаємні права та

обов'язки і поєднані з ним на підставі шлюбу / кривного споріднення / усиновлення / на інших підставах, які не заборонено законом і не суперечать моральним засадам суспільства. При цьому особи, яких включають до складу сім'ї отримувача соціальних послуг, можуть бути як працездатними, так і непрацездатними (особи, які досягли встановленого Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» віку, що дає право на призначення пенсії за віком, у тому числі на пільгових умовах, та дострокової пенсії, або особи з інвалідністю, у тому числі діти з інвалідністю, а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника, у тому числі діти, яким не встановлено інвалідність, але які є хворими на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, діти, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органа, потребують паліативної допомоги). Дохід усіх осіб, включених до складу сім'ї отримувача соціальних послуг, враховується до середньомісячного сукупного доходу його сім'ї.

До складу сім'ї отримувача соціальних послуг не включаються особи, які перебувають на повному державному утриманні; діти, щодо яких отримувача соціальних послуг було позбавлено батьківських прав; батьки отримувача соціальних послуг, яких позбавлено батьківських прав щодо отримувача соціальних послуг; особи, правовий статус яких визначено законами України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти», «Про боротьбу з тероризмом».

Про затвердження Методики обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 17.05.2022 р. № 150

Складні життєві обставини – обставини, що негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток особи, функціонування сім'ї, які особа / сім'я не може подолати самотійно.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Складні життєві обставини, в яких перебуває дитина – умови, що негативно впливають на життя дитини, стан її здоров'я та розвиток (інвалідність, тяжка хвороба, безпритульність, перебування у конфлікті із законом, залучення до найгірших форм дитячої праці, залежність від психотропних речовин, інші види залежності, жорстоке поводження, зокрема домашнє насильство, у тому числі у разі, коли кривдником є дитина, ухилення батьків, осіб, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків, обставини стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф, воєнних дій чи збройних конфліктів тощо), установлені за результатами оцінювання потреб дитини та її сім'ї у соціальних послугах.

Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585

Служба військового капеланства – окрема структура у складі Збройних Сил України, Національної гвардії України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та Державної прикордонної служби України, що складається з органів управління Служби військового капеланства, військових капеланів і утворена з метою організації заходів щодо задоволення духовно-релігійних потреб військовослужбовців, працівників та членів їх сімей у мирний і воєнний час.

Про Службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-IX (зі змінами та доповненнями)

Службовець місцевого самоврядування – громадянин України, який займає посаду в органі місцевого самоврядування, одержує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету та виконує

встановлені для цієї посади обов'язки, пов'язані з виконанням завдань і функцій місцевого самоврядування щодо: а) підготовки проєктів актів органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, організації виконання таких актів та контролю за їх виконанням; б) надання адміністративних послуг; в) управління комунальним майном, майном спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст; г) управління персоналом в органах місцевого самоврядування; г) здійснення інших завдань і функцій місцевого самоврядування, визначених законом.

Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 02.05.2023 р. № 3077-IX (зі змінами та доповненнями)

Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування – базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Соціальна адаптація – навчання, формування та розвиток соціальних навичок, умінь, соціальної компетенції; представництво інтересів; корекція психологічного стану та поведінки в повсякденному житті; надання психологічної підтримки; посередництво та консультування; допомога в оформленні документів; сприяння працевлаштуванню; допомога у зміцненні / відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків; організація клубів за інтересами, клубів активного довголіття, університетів третього віку; допомога в організації денної зайнятості та дозвілля; сприяння організації та діяльності груп самопомоги (*отримувачі*: особи похилого віку; діти та дорослі з інвалідністю, в тому числі з психічними та поведінковими порушеннями, моторними та комплексними порушеннями; особи, які перебувають / перебували в спеціалізованих або інтернатних закладах;

учасники бойових дій; особи, які відбули покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальна адаптація звільнених осіб – процес засвоєння звільненими особами соціального досвіду з метою повернення їх до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI (зі змінами та доповненнями)

Соціальна допомога – система заходів, спрямованих на повернення особи до активного життя та праці, відновлення соціального статусу і формування в особи якостей, установок щодо пристосування до умов нормальної життєдіяльності шляхом правового і матеріального захисту її існування, підготовки до самообслуговування з формуванням здатності до пересування і спілкування, повсякденних життєвих потреб.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Соціальна інтеграція та реінтеграція – допомога в оформленні документів; в отриманні реєстрації місця проживання / перебування; сприяння в отриманні житла, працевлаштуванні тощо; корекція психологічного стану та поведінки в повсякденному житті; надання психологічної підтримки; допомога у зміцненні / відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків; сприяння організації та діяльності груп самопомоги; сприяння в отриманні послуги перекладу, вивчення державної мови; сприяння у встановленні зв'язків із національно-культурними організаціями співвітчизників

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальна послуга денного догляду – комплекс заходів, що здійснюється протягом робочого дня суб'єкта, що надає таку соціальну послугу і спрямований на створення умов забезпечення життєдіяльності осіб, які частково або повністю втратили здатність / не набули здатності до самообслуговування, без надання їм місця постійного проживання.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Соціальна послуга денного догляду дітей з інвалідністю – комплекс заходів, спрямованих на створення умов для забезпечення життєдіяльності отримувача соціальної послуги, що передбачають: соціальну реабілітацію; соціально-трудова адаптацію та організацію дозвілля; участь у вирішенні конкретних соціальних проблем; догляд; навчання законних представників отримувача соціальної послуги не менше ніж 4 годин на день, без надання місця проживання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Соціальна послуга догляду вдома – заходи, що проводяться вдома отримувача соціальної послуги протягом робочого дня надавача соціальної послуги і полягають у наданні допомоги в самообслуговуванні особам, які частково або повністю втратили / не набули здатності до самообслуговування.

Про затвердження Державного стандарту догляду вдома : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.11.2013 р. № 760 (зі змінами та доповненнями)

Соціальна послуга догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – комплексна соціальна послуга, що передбачає організацію забезпечення умов для проживання, наближених до сімейних, формування та підтримку навичок самообслуговування, побутових навичок, необхідних для організації самостійного життя;

виховання та розвиток індивідуальних здібностей; сприяння в отриманні освітніх, медичних, реабілітаційних і соціальних послуг.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Соціальна послуга з паліативного догляду – комплекс заходів, що здійснюються протягом робочого дня суб'єкта, який надає соціальну послугу, спрямованих на створення умов забезпечення життєдіяльності осіб, які частково або повністю втратили здатність до самообслуговування, є паліативними хворими.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58 (зі змінами та доповненнями)

Соціальна послуга консультивання – комплекс заходів, що здійснюються протягом строку, необхідного для виходу зі складної життєвої ситуації та адаптації особи, сім'ї до нових умов соціального середовища, спрямованих на усунення / пристосування обмежень життєдіяльності, підтримку соціальної незалежності, збереження та продовження соціальної активності особи, сім'ї.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультивання : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Соціальна послуга кризового та екстреного втручання – психологічна допомога (консультивання, підтримка, діагностика, корекція, психотерапія, реабілітація), надання інформації з питань соціального захисту населення, допомога в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами, представництво інтересів, корекція сімейних стосунків, допомога особам, які постраждали від насильства в сім'ї, допомога в отриманні безоплатної правової допомоги, організація надання невідкладної медичної допомоги, організація надання притулку. Соціальна послуга полягає у забезпеченні якісної, оперативної, короткотривалої допомоги, захисту і підтримки особам, які переживають кризову ситуацію, у тому числі насильство в сім'ї,

не можуть самостійно сформувати ефективні способи реагування та адаптації до кризової ситуації, а також в організації і застосуванні заходів щодо її усунення, мінімізації або подолання. За наявності загрози життю чи здоров'ю особи надавач соціальної послуги негайно в телефонному режимі повідомляє службу у справах дітей (у разі загрози життю чи здоров'ю дитини), орган Національної поліції та здійснює негайно, але не пізніше ніж протягом 24 годин екстрене втручання. Після здійснення екстреного втручання надавач соціальної послуги аналізує обставини, що призвели до виникнення кризової ситуації, для планування та проведення подальшої роботи з отримувачем соціальної послуги. Соціальна послуга спрямована на допомогу особам, постраждалим від кризової ситуації, у тому числі насильства в сім'ї, у відновленні оптимального рівня персонального і міжперсонального функціонування, на зменшення ознак кризової ситуації та усунення прямої загрози життю і здоров'ю отримувачів соціальної послуги, активізацію та наснаження осіб, які потрапили в кризову ситуацію, у тому числі постраждали від насильства в сім'ї, підвищення їхньої особистої спроможності на подальше самостійне вирішення проблем, що спричинили кризову ситуацію або стали її наслідком. У процесі кризового втручання вирішуються першочергові проблеми отримувача соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Соціальна послуга надання притулку бездомним особам – комплекс заходів з надання допомоги бездомним особам, що здійснюється протягом строку, необхідного для надання їм притулку, та спрямований на зменшення чисельності таких осіб шляхом організації для них нічлігу (розміщення на ніч) та/або тимчасового перебування / проживання.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Соціальна послуга натуральної допомоги – заходи, що проводяться протягом робочого дня надавача соціальної послуги і полягають у наданні допомоги в самообслуговуванні особам, які належать до вразливих груп населення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги: Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147

Соціальна послуга підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – комплекс заходів з надання місця для проживання, навчання, розвитку та підтримки навичок самостійного проживання, допомоги в організації розпорядку дня, організації медичного патронажу, допомоги у веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання), з представництва інтересів, надання допомоги в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами, інформації з питань соціального захисту населення, допомоги в отриманні безоплатної правової допомоги, спрямований на створення для отримувачів соціальної послуги соціально-побутових умов для самостійного проживання, захист їхніх прав та інтересів і залучення їх до життєдіяльності територіальної громади.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації): Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Соціальна послуга представництва інтересів – надання допомоги особам, сім'ям, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах, шляхом здійснення заходів, спрямованих на подолання / пом'якшення складних життєвих обставин, згідно з визначеними потребами.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів: Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Соціальна послуга соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці – комплекс заходів на регулярній основі протягом визначеного строку з метою підтримки отримувача соціальних послуг в процесі подолання життєвих труднощів, відновлення та підвищення соціального статусу, що передбачає надання соціальної послуги безпосередньо методами індивідуальної роботи тощо.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Соціальна послуга соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – комплекс заходів, що передбачає оцінку потреб, визначення шляхів вирішення проблем, зустрічі чи відвідування отримувача послуги з метою моніторингу виконання поставлених завдань, сприяння в отриманні інших послуг, допомогу в усвідомленні значення дій та/або розвиток вміння керувати ними, навчання та розвиток навичок, спрямованих на подолання чи мінімізацію складних життєвих обставин.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318 (зі змінами та доповненнями)

Соціальна послуга соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – комплекс заходів, що передбачає допомогу у створенні та підтримці позитивного соціально-психологічного клімату в сім'ї, адаптацію дитини в нових умовах, створення належних умов для забезпечення її індивідуальних потреб у розвитку та вихованні, захист майнових, житлових та інших прав, сприяння навчанню та розвитку, допомогу у зміцненні / відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків, у створенні та забезпеченні умов для пріоритетного права на усиновлення, підготовку до виходу із сім'ї

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Соціальна послуга соціальної адаптації – комплекс заходів, що здійснюються протягом строку, необхідного для процесу активного гармонійного пристосування осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, осіб, які перебували у спеціалізованих або інтернатних закладах, осіб, які відбули покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк, до змінених умов соціального середовища, спрямованих на усунення/пристосування обмежень життєдіяльності для підтримки соціальної незалежності, збереження та продовження їхньої соціальної активності.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № з0665-15

Соціальна послуга соціальної інтеграції – заходи із надання допомоги випускникам інтернатних закладів (установ), спрямований на розвиток соціальної компетентності, сприяння реалізації особистісного потенціалу при переході до самостійного життя.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Соціальна послуга стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності – комплекс соціальних та реабілітаційних заходів, що здійснюється згідно з індивідуальним планом протягом робочого дня суб'єкта, що надає соціальну послугу, і спрямований на створення умов забезпечення життєдіяльності осіб, які втратили/не набули здатність до самообслуговування, з наданням їм місця проживання.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198 (зі змінами та доповненнями)

Соціальна послуга фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору – заходи, що проводяться протягом робочого дня

надавача соціальної послуги і полягають у здійсненні фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.05.2022 р. № 145

Соціальна послуга щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – комплекс заходів з надання допомоги бездомним особам, що здійснюється протягом строку, необхідного для надання їм допомоги, і спрямований на поступове повернення бездомної особи до самостійного повноцінного життя в суспільстві з урахуванням індивідуальних потреб та наданням притулку.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Соціальна профілактика – організація навчання та просвіти (лекції, бесіди, вистави, акції, створення та розповсюдження рекламно-інформаційних та просвітницьких матеріалів тощо); організація простору безпеки та розвитку; консультування; представництво інтересів; посередництво; інформування з питань соціальних послуг, стосовно здорового способу життя, профілактики суспільно небезпечних хвороб, протиправної поведінки, інституалізації дітей та дорослих з інвалідністю, дітей з групи ризику та громадян похилого віку, дискримінації, а також з питань толерантного ставлення до вразливих груп населення (*отримувачі*: вразливі групи населення; особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальна профілактика серед сімей, дітей та молоді – соціальна профілактика в сімейному, дитячому та молодіжному середовищі передбачає здійснення: 1) комплексних заходів, спрямованих на запобігання сімейному неблагополуччю, соціальному

сирітству, домашньому насильству та жорстокому поводженню з дітьми, торгівлі людьми, найгіршим формам дитячої праці; 2) системного обліку і догляду за дітьми та молоддю, які виявили схильність до асоціальної поведінки; 3) інформаційно-просвітницької, пропагандистської роботи в сім'ях, серед дітей та молоді за місцем проживання, навчання або роботи, спрямованої на формування в особистості стандартів позитивної поведінки, здорового способу життя.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Соціальна реабілітація – система заходів, спрямованих на створення і забезпечення умов для повернення особи до активної участі у житті, відновлення її соціального статусу та здатності до самостійної суспільної і родинно-побутової діяльності шляхом соціально-середовищної орієнтації та соціально-побутової адаптації, задоволення потреби у забезпеченні допоміжними засобами реабілітації.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Соціальна реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями – навчання, формування, розвиток та підтримка соціально-побутових навичокдопомога у забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічна підтримка; організація дозвілля, спортивно-оздоровчої, технічної та художньої діяльності, трудової адаптації, працетерапії; арт-терапія (*отримувачі соціальної послуги: особи з інтелектуальними та психічними порушеннями*).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальна реабілітація сімей, дітей та молоді – соціальна реабілітація сімей, дітей та молоді передбачає здійснення: а) заходів із оптимізації і коригування ставлення сімей, дітей та молоді до відповідального батьківства, формування у них навичок до

самообслуговування, самостійного проживання та інтеграції в суспільство; б) соціального патронажу дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі, та молодих людей, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю – професійна діяльність, спрямована на запобігання, мінімізацію негативних наслідків та подолання складних життєвих обставин сімей, дітей та молоді, посилення їхньої здатності до реалізації власного життєвого потенціалу.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Соціальний діалог – процес визначення та зближення позицій, досягнення спільних домовленостей та прийняття узгоджених рішень сторонами соціального діалогу, які представляють інтереси працівників, роботодавців та органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, з питань формування та реалізації державної соціальної та економічної політики, регулювання трудових, соціальних, економічних відносин.

Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23.12.2010 р. № 2862-VI (зі змінами та доповненнями)

Соціально-доброчинна діяльність – напрям військової капеланської діяльності, спрямований на турботу про соціальні потреби військовослужбовців і налагодження партнерських відносин із представниками релігійних, благодійних (волонтерських), громадських організацій з метою надання всебічної підтримки, забезпечення турботливого ставлення до військовослужбовців, працівників та членів їх сімей.

Про Службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-IX (зі змінами та доповненнями)

Соціальне житло – 1) житло всіх форм власності (крім соціальних гуртожитків) із житлового фонду соціального призначення, що безоплатно надається громадянам України, які потребують соціального захисту, на підставі договору найму на певний строк; 2) жила площа, яка надається за нормами державних соціальних стандартів відповідно до законодавства за рахунок державного та/або комунального житлового фонду.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV (зі змінами та доповненнями)

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Соціальне замовлення – засіб регулювання діяльності у системі надання соціальних послуг шляхом залучення на договірній основі надавачів соціальних послуг для задоволення потреб осіб/сімей у соціальних послугах відповідно до результатів визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Соціальне обслуговування сімей, дітей та молоді – здійснюється шляхом надання комплексу соціальних послуг відповідно до законодавства.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Соціальне патрулювання – 1) мобільна форма надання соціальних послуг відповідними фахівцями (далі - група) поза межами закладів. Соціальне патрулювання може здійснюватись працівниками закладів для бездомних осіб, соціального захисту дітей представниками громадських і благодійних організацій; 2) мобільна форма надання соціальних послуг відповідними фахівцями поза межами закладів для бездомних осіб і безпритульних дітей.

Основними завданнями здійснення соціального патрулювання є: виявлення бездомних осіб; вивчення стану бездомності в регіоні; з'ясування чисельності бездомних осіб, які проживають на вулиці, та місць їх скупчення; встановлення причин і умов, що спричинюють поширення бездомності в даному регіоні; зменшення чисельності бездомних осіб, які проживають або перебувають на вулиці, шляхом організації тимчасового притулку; надання або організація надання допомоги та соціальних послуг бездомним особам, які проживають або перебувають на вулиці, у тому числі із залученням відповідних служб, закладів, організацій (медичні заклади, виїзні бригади швидкої медичної допомоги, органи внутрішніх справ тощо) за згодою або за угодою; сприяння у здійсненні заходів з профілактики правопорушень у регіоні. *Для вирішення поставлених завдань група:* визначає та відвідує найвірогідніші місця скупчень бездомних осіб у регіоні; співпрацює з органами місцевого самоврядування, місцевими органами виконавчої влади, органами праці та соціального захисту населення, охорони здоров'я, внутрішніх справ, центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, об'єднаннями громадян, волонтерами, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності в частині організації надання невідкладної (екстреної) медичної та соціальної допомоги бездомним особам; направляє інформацію про виявлених бездомних осіб до центрів обліку; інформує у разі виявлення безпритульних дітей служби у справах дітей обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій; здійснює моніторинг наявності вільних місць у закладах соціального захисту для бездомних, що діють на території регіону (району, міста), для мотивування та направлення до них бездомних осіб; проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу з особами, які перебувають на вулиці, щодо: можливості отримання допомоги; недопущення поширення соціально небезпечних хвороб тощо; проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу серед населення щодо недопущення дискримінації бездомних осіб та можливості надання допомоги цій категорії населення;

розповсюджує рекламну продукцію з адресами закладів, установ, організацій, пунктів тощо, де бездомні особи можуть отримати послуги; надає бездомним особам соціальні послуги, зокрема: роздачу їжі; видачу гуманітарної допомоги (одяг, взуття тощо); надання першої медичної допомоги; забезпечення санітарно-гігієнічними засобами; направлення бездомних осіб до центрів обліку для взяття їх на облік; направлення відповідно до потреби до медичних закладів, установ та організацій.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Про затвердження Порядку здійснення соціального патрулювання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.07.2011 р. № 283

Соціальний готель – заклад соціального захисту для проживання бездомних осіб, який має у своєму складі окремі номери (кімнати). До соціального готелю приймаються бездомні особи, які працюють або мають інше постійне легальне джерело доходу, недостатнє для оренди (наймання), купівлі житла.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Соціальний гуртожиток – соціальне житло, яке надається громадянам України на час їх перебування на соціальному квартирному обліку за умови, що таке житло є єдиним місцем їх проживання.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV (зі змінами та доповненнями)

Соціальний захист військовослужбовців – діяльність (функція) держави, спрямована на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб військовослужбовців

відповідно до особливого виду їх службової діяльності, статусу в суспільстві, підтримання соціальної стабільності у військовому середовищі. Це право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, у старості, а також в інших випадках, передбачених законом.

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР (зі змінами та доповненнями)

Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – діти, які внаслідок смерті батьків, позбавлення батьків батьківських прав, хвороби батьків чи з інших причин залишилися без батьківського піклування, мають право на особливий захист і допомогу з боку держави. Відсутність одного або обох з батьків та батьківського піклування підтверджується відповідними документами, які є підставою для надання цим дітям матеріального забезпечення і пільг, передбачених законодавством України. У разі передачі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, під опіку чи піклування, влаштування в будинки дитини, дитячі будинки, школи-інтернати, дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї жиле приміщення, в якому вони проживали, зберігається за дітьми протягом усього часу перебування їх в цих закладах, у опікунів чи піклувальників, дитячому будинку сімейного типу, прийомній сім'ї незалежно від того, чи проживають у жиллому приміщенні, з якого вибули діти, інші члени сім'ї. Жиле приміщення, яке зберігається за дітьми, може бути передано в оренду іншим громадянам на строк до повернення дітей із зазначених закладів, від опікунів чи піклувальників, з прийомної сім'ї чи дитячого будинку сімейного типу. Порядок збереження і передачі в оренду жилого приміщення та іншого майна дитини затверджується Кабінетом Міністрів України. Держава забезпечує дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, а також особам з їх числа, які до передачі під опіку чи піклування, влаштування в дитячі

будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, мали впорядковане житло, що зберігалось за ними, вселення їх у ці приміщення і повернення їм майна, що знаходилося в цих приміщеннях на день передачі дітей під опіку чи піклування, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, а також особи з їх числа, які до передачі під опіку чи піклування, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, не мали впорядкованого житла або вселення яких у приміщення, що зберігалось за ними, неможливе внаслідок його знищення чи пошкодження або з інших поважних причин, що унеможливають проживання в них таких дітей, забезпечуються позачергово впорядкованим житлом за місцем їх перебування на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, або, за їхнім бажанням, - грошовою компенсацією за належне їм для отримання жиле приміщення в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, або забезпечуються позачергово соціальним житлом за місцем їх перебування на соціальному квартирному обліку. Особи з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, після досягнення 23 років не втрачають право на позачергове отримання жилого приміщення або, за їхнім бажанням, - грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення, на позачергове отримання соціального житла за умови їх перебування у встановленому порядку на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, на момент досягнення 23-річного віку. Держава гарантує матеріальну допомогу на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням, у дитячих будинках сімейного типу і прийомних сім'ях у порядку, встановленому законодавством України. Дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, після досягнення ними 18-річного віку надається одноразова допомога у розмірах і порядку, визначених Кабінетом Міністрів України. Держава гарантує

працевлаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, після повернення їх з дитячих закладів, від опікунів чи піклувальників, з дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей, закінчення навчання в державних та комунальних навчальних закладах.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III (зі змінами та доповненнями)

Соціальний захист дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах – з метою створення належних умов для забезпечення реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї, підтримки сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, і захисту прав дітей у таких сім'ях органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, інші заклади та установи, зокрема структурні підрозділи районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад, сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад з питань освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі тощо, служби у справах дітей, центри соціальних служб, фахівці із соціальної роботи або інші надавачі соціальних послуг, органи Національної поліції, територіальні органи ДСНС та підпорядковані підрозділи, спеціалізовані установи з надання безоплатної первинної правової допомоги, регіональні та місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, бюро правової допомоги, суди, органи прокуратури, уповноважені органи з питань пробації, інші загальні та спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» забезпечують виявлення дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, за місцем їх проживання (перебування), надання їм послуг у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, інформують інших уповноважених суб'єктів у разі

необхідності здійснення комплексних заходів щодо захисту прав та інтересів таких дітей і надання підтримки їх сім'ям (у разі наявності) відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження.

Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866

Соціальний захист осіб з інвалідністю – складова діяльності держави щодо забезпечення прав і можливостей осіб з інвалідністю нарівні з іншими громадянами та полягає у наданні пенсії, державної допомоги, компенсаційних та інших виплат, пільг, соціальних послуг, здійсненні реабілітаційних заходів, встановленні опіки (піклування) або забезпеченні стороннього догляду.

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII (зі змінами та доповненнями)

Соціальний захист у разі настання безробіття – комплекс заходів, що передбачений загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття та законодавством про зайнятість населення.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Соціальний квартирний облік – облік громадян України, які користуються правом на соціальне житло і перебувають у черзі на його отримання.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV (зі змінами та доповненнями)

Соціальний патолог – виявляє й аналізує у межах своїх повноважень причини і наслідки проявів девіантної поведінки осіб (хуліганство, алкоголізм, наркоманія, проституція, сектантство, схильність до суїциду, жебракування і т.п.). Проводить роботу із

надання соціальних послуг сім'ям та окремим особам, спосіб життя яких загрожує правопорядку, суспільній моралі, здоров'ю їхніх близьких та навколишніх. Проводить бесіди з отримувачами соціальних послуг, з'ясовує причини, що призвели до їхньої девіантної поведінки, попереджає про її ймовірні негативні наслідки. Роз'яснює отримувачам соціальних послуг їхні права та відповідальність за антисуспільний спосіб життя та загрози навколишнім, передбачені законодавством. Розробляє відповідні програми соціалізації. Співпрацює з органами правопорядку. Допомагає отримувачам соціальних послуг та членам їхніх родин у вирішенні проблем трудоустрою, отримання освіти, медичної допомоги, розміщенні у дошкільних закладах та таборах відпочинку для дітей, облаштуванні елементарних житлових умов тощо. Залучає до вирішення проблем отримувачів соціальних послуг фахівців різних профілів. Підтримує зв'язки із закладами соціальної сфери, благодійними фондами та організаціями, органами правопорядку, установами, що здійснюють соціальний захист, школами та інтернатами.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Соціальний патронаж звільнених осіб – допомога звільненим особам шляхом здійснення комплексу правових, економічних, організаційних, психологічних, соціальних та інших заходів, зокрема надання послуг, спрямованих на їх соціальну адаптацію.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI (зі змінами та доповненнями)

Соціальний патруль – команда, до складу якої включаються не менше трьох осіб із числа таких працівників: соціальний працівник, медичний працівник, юрисконсульт, психолог, реабілітолог та інші, які працюють у штаті установи.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Соціальний педагог – вивчає, узагальнює та впроваджує в роботу нові методи навчання та виховання; веде документацію щодо дітей, які потребують соціальної реабілітації: особові справи, листування з органами виконавчої влади, суб'єктами профілактично-виховної та лікувальної реабілітації, батьками (та особами, які їх замінюють). Складає плани виховної та реабілітаційної роботи; здійснює посередництво між навчальними закладами, соціальними установами, сім'єю, трудовими колективами, громадськістю, органами опіки та піклування, організовує їх взаємодію; об'єднує зусилля з метою створення в соціальному середовищі умов для всебічного розвитку дітей та підлітків; проводить соціальну роботу щодо організації спілкування дітей, молоді, дорослих у громаді за місцем їхнього проживання. Сприяє участі дітей та молоді у науковій, технічній, спортивній, художній творчості, суспільно корисній діяльності; впливає на подолання міжособистісних, внутрішньосімейних конфліктів; надає необхідну консультативну психолого-педагогічну допомогу дитячим, молодіжним, громадським об'єднанням, групам соціального ризику, дітям і підліткам, які потребують допомоги; стверджує настановами та особистим прикладом повагу до принципів загальнолюдської моралі: справедливості, гуманізму, доброти, працелюбства, інших добродійностей. Виховує повагу до батьків, жінки, культурно-національних, духовних, історичних цінностей України, дбайливого ставлення до навколишнього середовища; готує дітей та підлітків до життя в суспільстві на принципах взаєморозуміння, миру, злагоди, поваги; дотримується педагогічної етики, підвищує свій фаховий рівень, педагогічну майстерність та кваліфікацію.

Про затвердження Випуску 80 "Соціальні послуги" Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Соціальний працівник – організовує процес виявлення осіб, сімей, які потрапили у складні життєві обставини та потребують соціальної допомоги чи послуг. Розробляє та контролює заходи із

захисту та безпеки отримувачів соціальних послуг. Бере участь у розробленні профілактичних програм для вирішення актуальних соціальних проблем у межах адміністративно-територіальної одиниці. Координує та організовує роботу мультидисциплінарної команди при реалізації індивідуального плану надання соціальних послуг. Працює з особами та сім'ями (отримувачами соціальних послуг), які потребують соціальних послуг. Проводить комплексне визначення стану та оцінює індивідуальні потреби отримувачів соціальних послуг, які потрапили у складні життєві обставини. Разом з отримувачем соціальних послуг, або особою, що представляє його інтереси, розробляє, переглядає, за необхідності коригує та координує виконання індивідуального плану надання соціальних послуг. Виявляє та залучає ресурси, наявні в адміністративно-територіальній одиниці, для реалізації індивідуального плану надання соціальних послуг. Готує для укладання із отримувачем соціальних послуг договір про надання соціальних послуг. Оформляє необхідні документи для отримання соціальних послуг. Представляє, за необхідності, інтереси отримувача соціальних послуг з метою захисту його прав та вирішення проблем в установах, організаціях, закладах та на підприємствах, а також перед фізичними особами, та надає допомогу щодо оформлення скарг, документів (заяв, довідок тощо) необхідних для отримання пільг, матеріальної та інших видів допомоги. Співпрацює та підтримує зв'язки з іншими організаціями, підприємствами, установами та закладами, а також фахівцями для реалізації індивідуального плану надання соціальних послуг, сприяє, за необхідності, перенаправленню до інших суб'єктів надання послуг. Надає послуги з: соціального супроводу / патронажу; соціальної адаптації, соціальної інтеграції / реінтеграції; соціальної та психологічної реабілітації; представництва інтересів, посередництва з метою вирішення конфліктних ситуацій, консультування, соціальної профілактики та інші. Здійснює організаційні заходи з влаштування потенційних отримувачів соціальних послуг, які потребують сторонньої допомоги, у спеціалізовані заклади (лікувальні, освітні, соціальні, реабілітаційні, кризові тощо). Контролює процес та якість надання послуг соціальними працівниками-фахівцями, соціальними робітниками та проводить моніторинг якості та оцінку

послуг при реалізації індивідуальної програми надання соціальних послуг. Бере участь у плануванні діяльності установи (закладу), організації. Здійснює заходи з керівництва діяльністю соціальних робітників і соціальних працівників-фахівців установи (закладу), організації. Навчає соціальних робітників на робочому місці та координує процес їхнього стажування. Бере участь у розв'язанні конфліктів, які виникають у процесі надання соціальних послуг, між отримувачем і надавачем соціальних послуг. Забезпечує професійний рівень роботи персоналу установи (закладу), організації та організовує підвищення їхньої кваліфікації. Бере участь у міжвідомчих зустрічах, нарадах, засіданнях, зборах. Надає інформацію про діяльність установи (закладу), організації, зацікавленим сторонам, засобам масової інформації відповідно до вимог чинного законодавства України. Підвищує свій професійний рівень та кваліфікацію.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Соціальний працівник (допоміжний персонал) – застосовує на практиці нормативно-правові акти з питань надання соціальних послуг особам, що потрапили в складні життєві обставини (інвалідність, самотність, сирітство, безпритульність, відсутність житла, роботи, зневажливе ставлення та негативні стосунки в сім'ї, стихійне лихо тощо). Реєструє та веде облік осіб, які мешкають у зоні соціального обслуговування. Організовує та контролює надання соціальних послуг, необхідних окремим особам для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності. Використовує наявні фінансові, матеріальні та інші можливості для задоволення потреб осіб та розв'язання їх проблем. Організовує заходи щодо реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації осіб, улаштування їх на перебування в будинках-інтернат, санаторій, будинків відпочинку тощо. Представляє та захищає їх інтереси на підприємствах, в установах і організаціях, що можуть допомогти у вирішенні проблем. Надає консультації,

методичну допомогу з питань організації та надання соціальних послуг за запитами та зверненнями громадян і посадових осіб підприємств, установ та організацій. Розглядає листи, заяви, скарги та у встановленому порядку надає відповіді. Веде первинну документацію з організації соціального обслуговування та допомоги, обліку та звітності.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Соціальний робітник – виконує під керівництвом соціального працівника, фахівця із соціальної роботи або фахівця із соціальної допомоги вдома комплекс заходів щодо надання соціальних послуг отримувачам соціальних послуг з урахуванням їхніх індивідуальних потреб та відповідно до державних стандартів соціальних послуг. Надає допомогу у веденні домашнього господарства, самообслуговуванні, пересуванні по квартирі, оформленні документів, здійсненні комунальних платежів та інших послуг, написанні та відправленні поштової кореспонденції, оброблюванні присадибних ділянок (для сільської місцевості), забезпеченні технічними засобами реабілітації та навчанні навичкам користування ними, організації взаємодії з іншими фахівцями та службами. Надає інформацію з питань соціального захисту населення.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Соціальний супровід – робота, спрямована на здійснення соціальних опіки, допомоги та патронажу соціально незахищених категорій дітей та молоді з метою подолання життєвих труднощів, збереження, підвищення їх соціального статусу.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці – регулярні зустрічі з отримувачем послуги; сприяння працевлаштуванню через допомогу у пошуку роботи / підготовці до роботи; відвідування на робочому місці; сприяння в адаптації особи до виконання робочих функцій, пристосуванні робочого місця для осіб з інвалідністю; сприяння в отриманні інших послуг, організації взаємодії з іншими суб'єктами соціального супроводу; навчання та розвиток трудових і соціальних навичок; психологічне консультування; психологічна підтримка (*отримувачі соціальних послуг*: особи, які не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці, перебувають у складних життєвих обставинах, бажають працевлаштуватися).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах – консультування, регулярні зустрічі чи відвідування отримувача соціальної послуги з метою моніторингу виконання завдань, спрямованих на розв'язання його складної життєвої ситуації; допомога в усвідомленні значення дій та/або розвиток вміння керувати ними; навчання та розвиток соціальних навичок, навичок виховання та догляду за дітьми, управління домогосподарством; консультування, психологічна підтримка.

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – допомога у створенні та підтримці позитивного соціально-психологічного клімату в сім'ї; адаптація дитини в нових умовах; створення належних умов для забезпечення індивідуальних потреб дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, у розвитку та вихованні; захист їх майнових, житлових та інших прав; сприяння навчанню та розвитку дитини; допомога у зміцненні / відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків; допомога у створенні та забезпеченні

умов для пріоритетного права дитини на усиновлення; підготовка дитини до виходу із сім'ї, у тому числі і до самотійного життя.

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальні відпустки – а) відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами; б) відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку; в) відпустка у зв'язку з усиновленням дитини; г) додаткова відпустка працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину – особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи; г) відпустка при народженні дитини.

Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР (зі змінами та доповненнями)

Соціальні норми і нормативи – показники необхідного споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг та забезпечення освітніми, медичними, житлово-комунальними, соціально-культурними послугами.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III (зі змінами та доповненнями)

Соціальні норми і нормативи із запобігання торгівлі людьми – сукупність прийомів та способів діяльності, що використовуються для запобігання потраплянню населення в ситуації торгівлі людьми, формування уявлення про поведінку та відповідальне ставлення до життя з метою уникнення ситуацій, що можуть бути пов'язані з торгівлею людьми, а також виходу з таких ситуацій.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Соціальні послуги – 1) дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них перебувають. Особі / сім'ї можуть надаватися одна або декілька соціальних послуг. Порядок

затверджується КМУ; 2) послуги, що надаються особам за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, визначених Законом.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Соціальні послуги громадянам похилого віку – громадянам похилого віку надаються соціальні послуги згідно з відповідним Законом.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII (зі змінами та доповненнями)

Соціальні послуги з профілактики торгівлі людьми – надаються з урахуванням реального поширення торгівлі людьми та пов'язаних з нею кримінальних правопорушень як у цілому по Україні, так і по адміністративно-територіальних одиницях, а також серед окремих категорій населення, насамперед молоді; передбачають доведення до населення достатньої, аргументованої, прийнятної, з урахуванням культурного рівня та етичних стандартів інформації, яка повинна сприяти виробленню у широких верств населення негативного ставлення до явища торгівлі людьми та пов'язаних з нею кримінальних правопорушень.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Соціально-психологічна реабілітація – короткотермінове проживання, проведення психологічного консультування та психолого-педагогічної корекції; сприяння в отриманні освітніх послуг; здійснення трудової адаптації; інформування та/або консультування; представництво інтересів; розвиток, формування та підтримка соціальних навичок; надання допомоги в отриманні медичних послуг; повернення дитини до біологічної родини (*отримувачі*: діти-сироти та

діти, позбавлені батьківського піклування; особи з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; діти з поведінковими порушеннями через розлучення батьків; діти та дорослі, які зазнали жорстокого поводження; діти та дорослі, які постраждали від домашнього насильства; діти та дорослі, які перебувають/перебували в спеціалізованих або інтернатних закладах тощо).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин – короткотермінове проживання, надання допомоги в отриманні безоплатної правової допомоги; представництво інтересів; розвиток, формування та підтримка соціальних навичок; консультування; соціальна профілактика повторів; надання психологічної допомоги членам сім'ї; соціальний супровід після програм реабілітації; організація отримання медичних послуг, медичного обстеження тощо (*отримувачі соціальної послуги*: особи з поведінковими порушеннями через вживання психоактивних речовин).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю – консультування; психологічна допомога (консультування, підтримка, діагностика, консультування, корекція, психотерапія, реабілітація); надання допомоги в отриманні безоплатної правової допомоги; представництво інтересів (*отримувачі соціальної послуги*: особи з поведінковими порушеннями через ігрову залежність).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціально-психологічне консультування – консультування (вид психологічної допомоги), що полягає у визначенні психологом-консультантом разом з отримувачем його особистісних психологічних проблем з подальшою корекцією поведінки в особистому житті,

професійній діяльності, навчанні та інших життєвих сферах для виходу зі складної життєвої ситуації.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Соціально-реабілітаційний центр (дитяче містечко) – заклад соціального захисту для проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, безпритульних дітей віком від 3 до 18 років, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги і подальшого влаштування дітей.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка) – заклади соціального захисту для проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, безпритульних дітей віком від 3 до 18 років, дітей, розлучених із сім'єю, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової, інших видів допомоги та подальшого їх влаштування.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Соціально-трудова адаптація – навчання, формування та розвиток соціальних, комунікативних, фізичних, когнітивних, трудових навичок, умінь, у тому числі самообслуговування, соціальної компетенції; організація денної зайнятості, консультування, визначення готовності до працевлаштування (*отримувачі соціальної послуги*: особи з інвалідністю; особи з інтелектуальними або психічними порушеннями (комбіновані порушення)).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Спеціалізований будинок для бідних та безпритульних – установа соціального обслуговування, яка створюється з метою повного забезпечення бідних та безпритульних громадян приміщеннями для проживання, їжею, передбаченою законодавством медичною, правовою, соціальною, психологічною та побутовою допомогою, допомогою щодо працевлаштування.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV (зі змінами та доповненнями)

Спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб – до спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб належать: притулки для постраждалих осіб; центри медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб; кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей; мобільні бригади соціально-психологічної допомоги для постраждалих осіб та осіб, які постраждали від домашнього насильства, а також заклади та установи, призначені виключно для постраждалих осіб та осіб, які постраждали від домашнього насильства.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Спеціалізовані установи для звільнених осіб – установи, діяльність яких спрямована на надання допомоги звільненим особам, їх підтримку та соціальну адаптацію. Спеціалізованими установами для звільнених осіб є: центр соціальної адаптації; спеціальний будинок-інтернат. Спеціалізовані установи для звільнених осіб утворюються відповідно до потреб регіону місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, об'єднаннями громадян.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI (зі змінами та доповненнями)

Спеціальні виховні установи Державної кримінально-виконавчої служби України – установи, в яких відбувають покарання неповнолітні віком від 14 років, засуджені до позбавлення волі.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству – це: а) терміновий заборонний припис стосовно кривдника; б) обмежувальний припис стосовно кривдника; в) взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи; г) направлення кривдника на проходження програми для кривдників.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Сприяння активному довголіттю – з метою сприяння активному довголіттю громадян похилого віку місцевими органами влади створюються умови для заняття фізкультурою, спортом, туризмом тощо.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII (зі змінами та доповненнями)

Сприятливі умови життєдіяльності людини – стан середовища життєдіяльності, при якому відсутній будь-який шкідливий вплив його факторів на здоров'я людини і є можливості для забезпечення нормальних і відновлення порушених функцій організму.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX (зі змінами та доповненнями)

Стандарт надання послуг із соціальної профілактики торгівлі людьми – розроблено з метою реалізації прав громадян на отримання належного соціального захисту, визначення мінімуму послуг,

необхідних для надання допомоги постраждалим від торгівлі людьми та представникам групи ризику, упорядкування надання послуг у сфері протидії торгівлі людьми соціальними працівниками на державному рівні; забезпечує надання однаково доступних, кваліфікованих і якісних послуг їх надавачами (підприємствами, установами, організаціями та закладами незалежно від форми власності, фізичними особами-підприємцями, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичними особами, які надають соціальні послуги) (далі - надавачі послуг) та є комплексом соціальних норм і нормативів, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій щодо забезпечення обізнаності населення з питань торгівлі людьми з метою уникнення потрапляння осіб в такі ситуації.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Стан здоров'я – загальний показник для хвороб (гострих і хронічних), розладів, пошкоджень або травм. Стан здоров'я також може охоплювати інші обставини, такі як вагітність, старіння, стрес, вроджена аномалія або генетична схильність. Стани здоров'я кодуються за Міжнародною статистичною класифікацією хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Статистичні нормативи – нормативи, що визначаються на основі показників фактичного споживання або забезпеченості для всього населення чи його окремих соціально-демографічних груп.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-ІІІ (зі змінами та доповненнями)

Статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування – визначене відповідно до законодавства становище дитини, яке надає їй право на повне державне забезпечення і отримання передбачених законодавством пільг та яке підтверджується

комплектом документів, що засвідчують обставини, через які дитина не має батьківського піклування.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Страхова виплата (страхове відшкодування) – грошові кошти, що виплачуються страховиком у разі настання страхового випадку відповідно до умов договору страхування та/або законодавства.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX (зі змінами та доповненнями)

Страхова організація – а) страховик, який має ліцензію на здійснення страхування життя та відповідає вимогам, встановленим національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, та Законом України «Про страхування»; б) страховик, який має ліцензію на здійснення страхування життя, а також ліцензію на здійснення страхування довічних пенсій та здійснює страхування і виплату довічних пенсій за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Страховий випадок – 1) нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання, що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму за обставин, зазначених у Законі, з настанням яких виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення; 2) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг, передбачених законами України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування; 3) подія, передбачена договором страхування або законодавством, ризик виникнення якої застрахований, з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити страхову виплату страхувальнику або іншій особі, визначеній у договорі страхування або відповідно до

законодавства; 4) подія, через яку: застраховані особи втратили зарплату або інші передбачені законодавством доходи через втрату роботи з незалежних від них обставин та зареєстровані в установленому порядку як безробітні, готові та здатні приступити до роботи і шукають її.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР (зі змінами та доповненнями)

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX (зі змінами та доповненнями)

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III (зі змінами та доповненнями)

Страховий інтерес – матеріальна заінтересованість та/або потреба потенційного страхувальника (іншої особи, визначеної у договорі страхування) у страхуванні ризиків, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням, з володінням, користуванням і розпорядженням майном, з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX (зі змінами та доповненнями)

Страховий ризик – 1) подія, на випадок виникнення якої проводиться страхування, що має ознаки ймовірності та випадковості настання; 2) обставини, через які може статися страховий випадок; 3) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг, передбачених законами України.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX (зі змінами та доповненнями)

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР (зі змінами та доповненнями)

Страховий стаж – 1) період (строк), протягом якого особа підлягає соціальному страхуванню відповідно до видів соціального страхування; 2) період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та сплачуються внески (нею, роботодавцем) на страхування, якщо інше не передбачено законодавством. Особливості обчислення страхового стажу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування визначаються законом; 3) період (строк), протягом якого особа підлягає страхуванню на випадок безробіття та за який сплачено страхові внески (нею, роботодавцем); 3) період (строк), протягом якого особа підлягала державному соціальному страхуванню, якою або за яку сплачувався збір на обов'язкове державне пенсійне страхування згідно із законодавством, що діяло раніше, та/або підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню згідно із Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» і за який сплачено страхові внески.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР (зі змінами та доповненнями)

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III (зі змінами та доповненнями)

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Страхові випадки – а) за соціальним страхуванням від нещасного випадку – нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання (у т. ч. встановлене чи виявлене у період, коли потерпілий не перебував у трудових відносинах з

підприємством) що спричинили професійно зумовлену фізичну чи психічну травму; нещасний випадок, що стався, або професійне захворювання, яке виникло внаслідок порушення застрахованим нормативних актів про охорону праці; б) за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності – подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи, членів її сім'ї або іншої особи на отримання страхових виплат.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Страхові виплати – грошові суми, які уповноважений орган управління виплачує застрахованій особі чи особам, які мають на це право, у разі настання страхового випадку.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Страхові внески – 1) кошти відрахувань на окремі види соціального страхування, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», кошти, що надходять від сплати єдиного внеску; 2) кошти відрахувань на страхування на випадок безробіття, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», кошти єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; 3) кошти відрахувань на соціальне страхування, збір та страхові внески на нього, сплачені (підлягають сплаті) згідно із законодавством, що діяло раніше; надходження від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що спрямовуються на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, кошти, сплачені за договором про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III (зі змінами та доповненнями)

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Страхові кошти – 1) акумульовані страхові внески, суми від фінансових санкцій та інші надходження відповідно до законодавства для здійснення страхових виплат та надання соціальних послуг згідно із Законом, 2) кошти, які формуються за рахунок сплати єдиного внеску та надходжень від фінансових санкцій.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI (зі змінами та доповненнями)

Страхові ризики – а) за соціальним страхуванням від нещасного випадку - обставини, внаслідок яких може статися нещасний випадок або виникнути професійне захворювання; б) за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності - обставина, внаслідок якої застрахована особа або члени її сім'ї можуть тимчасово втратити засоби до існування та потребувати страхових виплат згідно із Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (зі змінами та доповненнями)

Страхувальник – особа, яка уклала із страховиком договір страхування або є страхувальником відповідно до законодавства.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX (зі змінами та доповненнями)

Страхувальники – роботодавці та інші особи, які відповідно до закону сплачують єдиний внесок на загальнообов'язкове державне

соціальне страхування та/або є платниками відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Страхування – правовідносини щодо захисту страхових інтересів фізичних та юридичних осіб при страхуванні ризиків, пов'язаних із життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням, з володінням, користуванням і розпорядженням майном, відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також юридичній особі, у разі настання страхових випадків, за рахунок коштів фондів, що формуються шляхом сплати страхувальниками страхових премій від розміщення коштів фондів та інших доходів страховика.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкт надання адміністративної послуги – орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги.

Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкт, що надає послугу соціальної профілактики – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності, фізичні особи-підприємці, що надають соціальну послугу та відповідають критеріям діяльності таких суб'єктів.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Суб'єкт, що надає соціальні послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності, фізичні особи-

підприємці, що надають соціальну послугу та відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Суб'єкт, що надає соціальну послугу посередництва (медіації) – підприємство, установа, заклад, організація (різних форм власності та господарювання), фізична особа, фізична особа-підприємець, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають такі послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16 (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності та господарювання, фізичні особи-підприємці, які відповідають Критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318 (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціальної адаптації – підприємство, установа, організація, заклад незалежно від форми власності, фізичні особи-підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № з0665-15

Суб'єкт, що надає соціальну послугу денного догляду – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми

власності, фізичні особи-підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Суб'єкт, що надає соціальну послугу консультування – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності, фізичні особи-підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Суб'єкт, що надає соціальну послугу з паліативного догляду – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форм власності та господарювання, фізичні особи-підприємці, які відповідають Критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58 (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкт, що надає соціальну послугу підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – підприємство, установа, організація, заклад незалежно від форми власності, фізична особа-підприємець, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 07.06.2017 р. № 956 (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – установи, організації, заклади незалежно

від форми власності та господарювання, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів / установ – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності та господарювання, фізичні особи-підприємці, які відповідають Критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2012 року № 1039.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Суб'єкт, що надає соціальну послугу стаціонарного догляду – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності та господарювання, фізичні особи-підприємці, які відповідають Критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198 (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкт, що надає соціальну послугу щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності, фізичні особи-підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Суб'єкти виявлення та/або організації соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, інші заклади та установи, зокрема структурні підрозділи районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення), сільських, селищних рад з питань освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі тощо, служби у справах дітей, центри соціальних служб, фахівці із соціальної роботи або інші надавачі соціальних послуг, органи Національної поліції, територіальні органи ДСНС та підпорядковані підрозділи, спеціалізовані установи з надання безоплатної первинної правової допомоги, регіональні та місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, бюро правової допомоги, суди, органи прокуратури, уповноважені органи з питань пробації, інші загальні та спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585

Суб'єкти молодіжної роботи – фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, що здійснюють молодіжну роботу. До суб'єктів молодіжної роботи належать, зокрема, молоді особи, молодіжні та дитячі громадські об'єднання, інші громадські об'єднання, молодіжні ради, органи (організації) учнівського та студентського самоврядування, молодіжні центри, молодіжні працівники, радники з питань молоді, благодійні організації, неформальні молодіжні об'єднання.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкти надання соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми – відповідно до Стандарту надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми є надавачі послуг, визначені пунктом 1.3 розділу I Стандарту надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми (підприємства, установи, організації та заклади незалежно від форми власності, фізичні особи- підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги).

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Суб'єкти ринку праці – особи, які шукають роботу, зареєстровані безробітні, працівники, роботодавці, що отримують послуги, передбачені Законом. *Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)*

Суб'єкти системи надання соціальних послуг – а) уповноважені органи у сфері надання соціальних послуг; б) отримувачі соціальних послуг; в) надавачі соціальних послуг; г) об'єднання працівників системи надання соціальних послуг; г) об'єднання надавачів соціальних послуг; д) об'єднання отримувачів соціальних послуг. Суб'єкти системи надання соціальних послуг взаємодіють на всіх етапах реалізації Закону України «Про соціальні послуги», зокрема щодо: а) визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах; б) розроблення та виконання програм надання соціальних послуг, розроблених за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах; в) організації, фінансування та надання соціальних послуг; г) здійснення моніторингу надання соціальних послуг, оцінки їх якості та контролю за дотриманням вимог, встановлених законодавством про соціальні послуги. Порядок взаємодії суб'єктів системи надання соціальних

послуг затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкти соціального патронажу – центральні і місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, об'єднання громадян, а також фізичні особи, які здійснюють соціальний патронаж.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – а) уповноважені органи, що здійснюють соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю; б) фахівці із соціальної роботи; в) об'єднання громадян, благодійні, релігійні організації; г) юридичні та фізичні особи, які надають соціальні послуги сім'ям, дітям та молоді; г) волонтери у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. До уповноважених органів належать: органи виконавчої влади; органи місцевого самоврядування; центри соціальних служб та їх спеціалізовані формування; служби у справах дітей. Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю мають право: а) вносити до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування пропозиції щодо вдосконалення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, брати участь у їх реалізації; б) укладати в установленому порядку договори з підприємствами, установами та організаціями, у тому числі іноземними, про виконання ними робіт, що спрямовані на виконання завдань, передбачених статтею 12 Закону України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», та сприяють підвищенню ефективності соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; в) створювати спеціалізовані формування, займатися благодійництвом у порядку, визначеному законодавством;

г) одержувати від підприємств, установ та організацій усіх форм власності інформацію з питань соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; г) проводити на підприємствах, в установах та організаціях соціологічні дослідження з проблем сімей, дітей та молоді; д) представляти інтереси сімей, дітей та молоді в їх відносинах з підприємствами, установами, організаціями, а також вживати вичерпних заходів щодо забезпечення доступу до безоплатної правової допомоги на підставах та в порядку, встановлених законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги; е) пропонувати вирішення спорів, що виникають у об'єктів соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, шляхом медіації. Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю зобов'язані: а) сумлінно здійснювати соціальну роботу з сім'ями, які перебувають у складних життєвих ситуаціях, дітьми та молоддю; б) керуватися у своїй діяльності основними принципами здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; в) поважати гідність громадян; г) не допускати негуманних і дискримінаційних дій щодо об'єктів соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; г) зберігати в таємниці інформацію, отриману в процесі виконання своїх обов'язків.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству – 1. Суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, є: а) спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; б) інші органи та установи, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; в) загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб; г) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах. 2. Спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є: а) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері

запобігання та протидії домашньому насильству; б) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; в) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, у тому числі їх структурні підрозділи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; г) сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх створення) ради, їх виконавчі органи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. 3. До інших органів та установ, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, належать: а) служби у справах дітей; б) уповноважені підрозділи органів Національної поліції України; в) органи управління освітою, навчальні заклади, установи та організації системи освіти; г) органи охорони здоров'я, установи та заклади охорони здоров'я; ґ) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги; д) суди; е) прокуратура; є) уповноважені органи з питань пробації. 4. До загальних служб підтримки постраждалих осіб належать заклади, які, у тому числі, надають допомогу постраждалим особам: а) центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; б) притулки для дітей; в) центри соціально-психологічної реабілітації дітей; г) соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка); ґ) центри соціально-психологічної допомоги; д) територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг); е) інші заклади, установи та організації, які надають соціальні послуги постраждалим особам. До спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб належать притулки для постраждалих осіб, центри медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб, кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам та особам, які постраждали від насильства за ознакою статі, а також заклади та установи, призначені виключно для постраждалих осіб та осіб, які постраждали від насильства за ознакою статі. У здійсненні заходів у сфері запобігання та протидії домашньому

насильству, зокрема виявленні фактів домашнього насильства, наданні допомоги та захисту постраждалим особам, можуть брати участь підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, громадські об'єднання та іноземні неурядові організації, фізичні особи-підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги, у тому числі послуги патронату над дітьми.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі – спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; органи виконавчої влади, зокрема уповноважені підрозділи органів Національної поліції України, місцеві державні адміністрації (у тому числі їх структурні підрозділи з питань сім'ї, служби у справах дітей, органи управління освітою, органи охорони здоров'я тощо); органи місцевого самоврядування (у тому числі виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад та їх структурні підрозділи з питань сім'ї, служби у справах дітей, органи управління освітою, органи охорони здоров'я тощо); центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги; суди; прокуратура; загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб; громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Суб'єкт, що надає соціальну послугу представництва інтересів – підприємство, установа, організація, заклад незалежно від форми власності, фізична особа-підприємець, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Суб'єкти молодіжної роботи – фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, що здійснюють молодіжну роботу. До суб'єктів належать, зокрема, молоді особи, молодіжні та дитячі громадські об'єднання, інші громадські об'єднання, молодіжні ради, органи (організації) учнівського та студентського самоврядування, молодіжні центри, молодіжні працівники, радники з питань молоді, благодійні організації, неформальні молодіжні об'єднання.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX (зі змінами та доповненнями)

Супервізія – професійна підтримка працівників, які надають соціальні послуги, спрямована на подолання професійних труднощів, аналіз та усунення недоліків, вдосконалення організації роботи, стимулювання мотивації до неї, дотримання етичних норм та стандартів, запобігання виникненню професійного вигорання, забезпечення емоційної підтримки. Методичні рекомендації щодо супервізії затверджуються відповідним центральним органом виконавчої влади.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Супроводжувач осіб з обмеженими можливостями – виконує роботу із супроводу осіб з інвалідністю до місць проведення культурно-масових і оздоровчих заходів, лікувальних та навчальних закладів, державних установ, місця роботи тощо. Вирішує організаційні питання, що виникають під час супроводу осіб з інвалідністю, доводить до відома осіб з інвалідністю необхідну інформацію, виконує, у разі необхідності, інші супутні завдання та обов'язки. Забезпечує додержання санітарно-гігієнічного режиму та безпеки під час перебування у дорозі. Навчає осіб з інвалідністю соціальним та побутовим навичкам, сприяє виробленню позитивних стереотипів поведінки. Надає, у разі потреби, особам з інвалідністю соціально-психологічну допомогу. Бере участь в організації дозвілля та відпочинку

осіб з інвалідністю. Співпрацює з лікарями, педагогами, логопедами, психологами, соціальними працівниками, сім'єю (опікунами, піклувальниками) осіб з інвалідністю. Дотримується професійної етики, поважає гідність осіб з інвалідністю.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Сфери та рівні здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – громадська, економічна, освітня, виховна, культурна, оздоровча. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю, державне управління та контроль у цій сфері здійснюються на місцевому, регіональному, державному рівнях.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Т

Тарифи на комунальні послуги – тарифи на теплову енергію, її виробництво (крім тарифів на виробництво теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або відновлюваних джерел енергії), транспортування магістральними та місцевими (розподільними) тепловими мережами, постачання, тарифи на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, тарифи на послуги з постачання теплової енергії, на послуги з постачання гарячої води, послуги з централізованого водопостачання, послуги з централізованого водовідведення.

Про державне регулювання у сфері комунальних послуг : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI (зі змінами та доповненнями)

Телереабілітація – здійснення реабілітаційних заходів із використанням засобів дистанційного зв'язку.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX (зі змінами та доповненнями)

Територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр. Первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста. Територіальні громади в порядку, встановленому законом, можуть об'єднуватися в одну

. утворювати єдині органи місцевого самоврядування та обирати відповідно сільського, селищного, міського голову. Територіальні громади села, селища, міста, що добровільно об'єдналися в одну територіальну громаду, можуть вийти із складу об'єднаної територіальної громади в порядку, визначеному законом.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Територія територіальної громади – нерозривна територія, в межах якої територіальна громада здійснює свої повноваження щодо вирішення питань місцевого значення відповідно до Конституції і законів України, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями)

Терміновий заборонний припис стосовно кривдника – спеціальний захід протидії домашньому насильству, що вживається уповноваженими підрозділами органів Нацполіції України як реагування на факт домашнього насильства та спрямований на його негайне припинення, усунення небезпеки для життя і здоров'я постраждалих осіб та недопущення продовження чи повторного вчинення.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Тероризм – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей.

Про боротьбу з тероризмом : 20.03.2003 р. № 638-IV (зі змінами та доповненнями)

Терористичний акт – злочинне діяння у формі застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, відповідальність за які передбачена ст. 258 Кримінального кодексу України. У разі, коли терористична діяльність супроводжується вчиненням злочинів, передбачених ст. 112, 147, 258–260, 443, 444, та іншими, відповідальність за їх вчинення настає відповідно до Кримінального кодексу України.

Про боротьбу з тероризмом : 20.03.2003 р. № 638-IV (зі змінами та доповненнями)

Тимчасове посвідчення громадянина України – документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України і видається особі, яка досягла чотирнадцятирічного віку, набула громадянства України та взяла зобов'язання припинити іноземне громадянство протягом двох років з дня набуття громадянства України.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI (зі змінами та доповненнями)

Тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю – забезпечення тимчасового догляду та виховання дитини з інвалідністю за місцем її проживання або перебування в сім'ї патронатного вихователя, в закладі на період відсутності батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю (*отримувачі: батьки / особи, які їх замінюють, що здійснюють догляд за: дітьми з інвалідністю; дітьми, які*

мають невиліковні хвороби; дітьми, які мають хвороби, що потребують тривалого лікування; дітьми, які потребують паліативного догляду; дітьми з психічними та поведінковими порушеннями).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю, особами, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування – забезпечення тимчасового догляду осіб, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування, паліативного догляду, осіб з інвалідністю, на період відсутності осіб, що здійснюють догляд за ними.

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Тимчасовий притулок для дорослих – установа соціального обслуговування, яка створюється з метою безоплатного забезпечення громадян без визначеного місця проживання тимчасовим житлом, їжею, передбаченою законодавством грошовою, медичною, правовою, соціальною, психологічною та побутовою допомогою, а також сприяння таким громадянам у встановленні особи, відновленні документів, паспортизації та працевлаштуванні.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV (зі змінами та доповненнями)

Тимчасово окупована російською федерацією територія України (тимчасово окупована територія) – а) частини території України, в межах яких збройні формування російської федерації та окупаційна адміністрація російської федерації встановили та здійснюють фактичний контроль або в межах яких збройні формування російської федерації встановили та здійснюють загальний контроль з метою встановлення окупаційної адміністрації російської федерації; б) є невід’ємною частиною території України, на яку поширюється дія Конституції та законів України, а також

міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII (зі змінами та доповненнями)

Транзитне підтримане проживання / учбова соціальна квартира (будинок) – короткотермінове проживання для особи або групи осіб, допомога у вирішенні соціальних проблем, розвиток навичок та вмінь, необхідних для підготовки до самостійного життя у своїй звичайній обстановці або в умовах підтриманого проживання з групою осіб, де створені умови, наближені до сімейних; забезпечення соціальної підтримки на рівні здатності людини функціонувати і сприяти особистій відповідальності за своє життя *Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429*

Транспортні послуги – перевезення осіб з числа маломобільних груп населення з використанням спеціального транспортного засобу (мікроавтобуса), соціального таксі, з супроводжуючим або придбання (компенсація) вартості палива, одноразова транспортна послуга для осіб, які з об'єктивних (обґрунтованих) причин не можуть скористатись громадським транспортом, щоб дістатись до закладу, який надає соціальні, адміністративні послуги медичну допомогу, здійснює реабілітацію (*отримувачі соціальної послуги*: дорослі та діти з інвалідністю, особи літнього віку які мають порушення опорно-рухового апарату та які пересуваються за допомогою технічних засобів реабілітації, з психічними та інтелектуальними порушеннями, а також особи із захворюваннями, які не здатні до самостійного пересування та потребують сторонньої допомоги, в тому числі пацієнти з хронічною нирковою недостатністю, які потребують гемодіалізу; інші маломобільні групи населення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Тривале консультування (застосовується в особливих випадках) – консультування, зорієнтоване на особистісні зміни отримувача соціальної послуги, що передбачає глибоку психотерапевтичну роботу з отримувачем соціальної послуги та здійснюється протягом року.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Трудова міграція – переміщення особи, пов'язане з перетинанням державного кордону або меж адміністративно-територіальної одиниці з метою виконання або пошуку роботи.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Трудова реабілітація – система заходів, розроблених з урахуванням схильностей, фізичних, розумових і психічних можливостей особи і спрямованих на оволодіння трудовими навичками забезпечення трудової діяльності та адаптацію у виробничих умовах.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Трудовий мігрант – громадянин України, який здійснював, здійснює або здійснюватиме оплачувану діяльність у державі перебування, не заборонену законодавством цієї держави.

Про зовнішню трудову міграцію : Закон України від 05.11.2015 р. № 761-VIII (зі змінами та доповненнями)

Тяжко хвора дитина, якій не встановлено інвалідність – дитина, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гостре або хронічне захворювання нирок IV

ступеня, дитина, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідність.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI (зі змінами та доповненнями)

У

Укладання договору про надання соціальної послуги – з кожним отримувачем соціальної послуги та/або його законним представником протягом 7 (семи) днів з дня прийняття рішення про надання соціальної послуги укладається договір про її надання за винятком, коли отримувачем послуги є дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах, влаштована до закладу соціального захисту дітей. У разі коли соціальна послуга надається закладом, що виконує обов'язки опікуна відносно отримувача, договір про надання послуги не укладається, послуга надається на підставі індивідуального плану, затвердженого керівником закладу. Укладення договору про надання соціальної послуги здійснюється за участю отримувача соціальної послуги та/або його законного представника. Договір про надання соціальної послуги підписується отримувачем соціальної послуги та/або його законним представником і представником суб'єкта, що надає соціальну послугу. Кожна зі сторін отримує примірник договору.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Умови, наближені до сімейних – умови, в яких для отримувача соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних забезпечується організація життя та побуту, як у сім'ї, із можливостями брати участь у побутових справах, веденні

домашнього господарства, задовольняти індивідуальні потреби, реалізувати свої права та інтереси в атмосфері безпеки, довіри, взаємоповаги, турботи та піклування та які спрямовуються на повернення до рідної сім'ї / влаштування до сімейних форм виховання / підготовку до самостійного життя та соціальну інтеграцію в суспільство.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Умови праці – сукупність факторів виробничого середовища і трудового процесу, які впливають на здоров'я і працездатність людини під час виконання нею трудових обов'язків.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Уповноважений з питань внутрішньо переміщених осіб – є посадовою особою Мінреінтеграції, основним завданням якого є участь у формуванні та реалізації державної політики з питань внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій російською федерацією території України (далі – тимчасово окупована територія) внаслідок збройного конфлікту або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту та/або тимчасової окупації частини території України та виїхали за кордон, сприяння реалізації їх прав і свобод та створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання.

Уповноважений є заступником Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій і відповідно до компетенції: а) здійснює заходи щодо сприяння в установленому законодавством порядку соціальному забезпеченню внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території внаслідок збройного конфлікту або з метою уникнення

негативних наслідків збройного конфлікту та/або тимчасової окупації частини території України та виїхали за кордон (далі - особи, які виїхали за кордон), соціальній реабілітації осіб, які позбавлені особистої свободи внаслідок дій збройних формувань російської федерації, окупаційної адміністрації та/або державних органів РФ на тимчасово окупованій території; б) організовує взаємодію з Мінсоцполітики для сприяння забезпеченню надання внутрішньо переміщеним особам гуманітарної допомоги; в) організовує розроблення державних програм з питань, що стосуються внутрішньо переміщених осіб та осіб, які виїхали за кордон; г) готує для Віце-прем'єр-міністра України - Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій пропозиції щодо здійснення заходів із забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та осіб, які виїхали за кордон; г) сприяє інформуванню внутрішньо переміщених осіб про можливості працевлаштування у відповідних населених пунктах, а також сприяє їх працевлаштуванню; д) бере участь у створенні умов для добровільного повернення до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання громадян України, іноземців та осіб без громадянства з тимчасово окупованої території, внутрішньо переміщених осіб та осіб, які виїхали за кордон, їх професійної та соціальної адаптації; е) аналізує інформацію про необхідність забезпечення житлом та вирішення інших питань соціального захисту внутрішньо переміщених осіб та осіб, які виїхали за кордон; є) здійснює заходи щодо сприяння здобуттю освіти внутрішньо переміщеними особами та громадянами України, які проживають на тимчасово окупованій території; ж) сприяє здійсненню заходів, спрямованих на виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, захист конституційних прав і законних інтересів внутрішньо переміщених осіб; з) взаємодіє з державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, іншими суб'єктами владних повноважень, суб'єктами господарювання, громадськими об'єднаннями та благодійними організаціями, фізичними особами з метою здійснення своїх повноважень; и) отримує необхідну інформацію від органів державної влади, зокрема з публічних електронних реєстрів;

і) забезпечує підготовку рекомендацій суб'єктам владних повноважень з питань внутрішньо переміщених осіб; і) бере участь у розробленні проєктів нормативно-правових актів з питань внутрішньо переміщених осіб; й) сприяє здійсненню методичного забезпечення центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, з питань внутрішньо переміщених осіб; к) виконує за дорученням Віцепрем'єр-міністра України – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій інші функції відповідно до закону.

Деякі питання захисту прав депортованих та внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 червня 2022 № 740-2022-п

Уповноважені органи системи надання соціальних послуг – до уповноважених органів системи надання соціальних послуг належать: а) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення; б) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації; в) виконавчі органи міських рад міст обласного значення, рад об'єднаних територіальних громад.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Усиновлення – прийняття усиновлювачем у свою сім'ю дитини на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду. Усиновлення дитини провадиться в її інтересах для забезпечення стабільних та гармонійних умов її життя.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Утиск – небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їх людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери.

Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI (зі змінами та доповненнями)

Учасник накопичувальної системи пенсійного страхування – фізична особа, яка сплачує страхові внески до накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та прийняла рішення про спрямування цих внесків до пенсійного фонду-суб'єкта другого рівня у порядку, встановленому Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Учасник недержавного пенсійного забезпечення – фізична особа, на користь якої сплачуються (сплачувалися) пенсійні внески до пенсійного фонду або на пенсійний депозитний рахунок у банку і яка має право на недержавне пенсійне забезпечення на умовах і в порядку, визначених пенсійним контрактом, договором про відкриття пенсійного депозитного рахунка або договором страхування довічної пенсії та Законом.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Учасник пенсійного фонду – фізична особа, на користь якої сплачуються (сплачувалися) пенсійні внески до пенсійного фонду та яка має право на отримання пенсійних виплат або отримує такі виплати.

Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV (зі змінами та доповненнями)

Учасники бойових дій – особи, які брали участь у виконанні бойових завдань по захисту Батьківщини у складі військових підрозділів, з'єднань, об'єднань всіх видів і родів військ Збройних Сил діючої армії (флоту), у партизанських загонах і підпіллі та інших формуваннях як у воєнний, так і у мирний час.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII (зі змінами та доповненнями)

Учасники війни – визнаються військовослужбовці, які в період війни проходили військову службу у Збройних Силах колишнього СРСР, трудівники тилу, а також інші особи, передбачені Законом.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС – громадяни, які безпосередньо брали участь у будь-яких роботах, пов'язаних з усуненням самої аварії, її наслідків у зоні відчуження у 1986–1987 рр. незалежно від кількості робочих днів, а у 1988–1990 рр. – не менше 30, а також тимчасово направлені або відряджені для виконання робіт, включаючи військовослужбовців, працівників державних, громадських, інших підприємств, установ і організацій, а також ті, хто працював не менше 14 днів у 1986 р. на пунктах санітарної обробки населення і дезактивації техніки.

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-ХІІ (зі змінами та доповненнями)

Учасники масових акцій громадського протесту – громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, а також особи, яких визнано в Україні біженцями або особами, що потребують додаткового захисту, які брали участь у масових акціях громадського протесту.

Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей : Закон України від 21.02.2014 р. № 745-VІІ (зі змінами та доповненнями)

Учасники медіації – медіатор (медіатори), сторони медіації, їхні представники, законні представники, захисники, перекладач, експерт та інші особи, визначені за домовленістю сторін медіації.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-ІХ (зі змінами та доповненнями)

Учасники накопичувальної системи пенсійного страхування – фізичні особи, які сплачують/за яких сплачуються страхові внески до накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI (зі змінами та доповненнями)

Ф

Фальсифікована продукція – продукція, виготовлена з порушенням технології або неправомірним використанням знака для товарів та послуг, чи копіюванням форми, упаковки, зовнішнього оформлення, а так само неправомірним відтворенням товару іншої особи.

Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII (зі змінами та доповненнями)

Фахівець з вирішення конфліктів (побутова сфера) – працює з сім'ями та окремими особами, які потребують допомоги у вирішенні (врегулюванні) побутових конфліктів за запрошенням та / або за поданням установ соціальної сфери, трудових колективів, громадськості. Аналізує причини виникнення конфліктних ситуацій у міжособистісних стосунках. Розробляє комплекс заходів щодо їх усунення та зменшення негативного впливу на особу (сім'ю). Проводить консультації з цього приводу. Надає допомогу у попередженні конфліктів, здійснює консультування з питань психологічного здоров'я осіб (сімей) та поліпшення їхніх взаємин з навколишнім соціальним середовищем. Сприяє врегулюванню конфліктних ситуацій шляхом надання комплексу соціально-психологічних послуг. Відвідує осіб (сім'ї) з метою профілактики та попередження побутових конфліктів. Розробляє рекомендації з гармонізації подружніх взаємин, запобігання побутовому насильству, профілактики спірних ситуацій, непорозумінь та недопущення переростання їх у конфлікти. Проводить діагностику, спрямовану на

вивчення соціально-психологічних характеристик осіб (сімей). Організує реабілітаційні заходи, спрямовані на подолання психічних та психологічних проблем, пов'язаних із девіантною поведінкою осіб (сімей). Пропагує родинні цінності, норми суспільної поведінки, етику та культуру соціальних відносин. Бере участь в організації та проведенні конференцій, семінарів, засідань «круглих столів» та інших заходів, що стосуються його діяльності. Залучає до співпраці та співпрацює з іншими спеціалістами (соціальними працівниками, юристами, педагогами, працівниками правоохоронних органів та ін.) з метою розв'язання конфліктних ситуацій. Бере участь у соціологічних дослідженнях аналітичного та прикладного характеру, розробляє методичне забезпечення психологічних тренінгів, організує та проводить тематичні навчання щодо гармонізації міжособистісних стосунків, пропагує соціально-психологічні знання серед різних верств населення.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Фахівець з фізичної реабілітації – проводить реабілітаційні заходи з метою усунення, припинення або зменшення болю, відновлення функцій організму, досягнення нормального рівня здоров'я, фізичної самостійності, активності та самопочуття осіб із порушеннями опорно-рухового апарату; ортопедичними вадами, побутовими, спортивними та професійними травмами, наслідками неврологічних, серцево-судинних, респіраторних та інших захворювань, людей похилого віку з віковими ускладненнями. Проводить обстеження, визначає функціональний стан і рівень фізичного розвитку, виявляє порушення, розробляє та впроваджує систему відновлення втрачених чи послаблених функцій. Розробляє та впроваджує комплекс вправ і рекомендацій, спрямованих на поліпшення функціонування опорно-м'язової системи та організму в цілому, координації, збільшення сили м'язів, вдосконалення вправності рухів, відновлення та компенсацію порушених чи відсутніх функцій. Навчає способам досягнення

самостійності в побуті, самообслуговуванні, пересуванні, а також підтримки фізичного самопочуття і здоров'я. Аналізує хід виконання реабілітаційної програми та вносить корективи на кожному з етапів; веде відповідні записи й документацію. Співпрацює з лікарями, педагогами, логопедами, психологами, соціальними працівниками. Консультує щодо забезпечення для осіб з інвалідністю доступного й безпечного функціонального середовища вдома, на роботі, в громадських місцях, у соціальному оточенні. Консультує родичів та опікунів щодо виявлених порушень і шляхів досягнення особами з інвалідністю максимальної незалежності в самообслуговуванні, залучає їх до планування та проведення реабілітаційних заходів, проведення занять із працетерапії та надання необхідної допомоги особам з інвалідністю. Виконує професійні обов'язки в реабілітаційних центрах, медичних, навчальних, санаторно-курортних закладах, соціальних службах, установах та організаціях державного, громадського й приватного секторів, проводить самостійну реабілітаційну практику в межах своєї компетенції. Зберігає таємницю індивідуальних програм реабілітації. Дотримується правил і норм професійної етики.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Фахівець із раннього втручання – основною метою професійної діяльності *ф.р.в.* є організація та здійснення надання послуги раннього втручання для підвищення якості життя сімей з дітьми, які мають порушення розвитку або в яких існує ризик виникнення таких порушень, їх ступеня адаптованості.

Професійний стандарт Науково-дослідного інституту соціальної політики Міністерства соціальної політики України і Національної академії наук України від 12.12.2022 р. № 34

Фахівець із соціальної допомоги вдома – забезпечує виконання завдань, покладених на відділення соціальної допомоги вдома. Виявляє самотніх непрацездатних громадян, які живуть у відповідній територіальній громаді, та тих, які потребують соціальної підтримки,

веде їх облік. Визначає індивідуальні потреби відповідно до державних стандартів соціальних послуг. Складає індивідуальний план надання соціальних послуг. Надає допомогу під час оформлення документів для прийняття на обслуговування закладами (установами) соціального захисту населення, встановлення опіки та піклування, отримання матеріальних та натуральних видів допомоги та інших пільг. Сприяє отриманню медичної допомоги. Підтримує зв'язки з трудовими колективами, благодійними фондами, громадськими організаціями з метою надання необхідної допомоги. Надає соціальні послуги консультування, представництва інтересів, посередництва. Контролює строки надання послуг для отримувачів соціальних послуг. Інформує медичний заклад, завідувача відділення соціальної допомоги вдома про стан здоров'я отримувачів соціальних послуг. Здійснює моніторинг виконання індивідуального плану надання соціальних послуг і його коригування (за потреби). Спільно з підприємствами житлово-комунального господарства, місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування організовує поховання померлих одиноких громадян, які перебували на обслуговуванні. Формує звіти про виконану роботу за встановленою формою, веде облікову документацію.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Фахівець із соціальної роботи – особа, яка має відповідну освіту та кваліфікацію, відповідає вимогам, установленим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. *Основна мета професійної діяльності* – надання соціальних послуг, спрямованих на профілактику складних життєвих обставин, подолання або мінімізацію їх негативних наслідків, особам / сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати. Робоче місце *ф.с.р.* непостійне: у службових приміщеннях відповідного надавача соціальних послуг, державних органів управління, органів місцевого самоврядування, благодійних та комерційних структур,

громадських об'єднань, офісах фізичних осіб – підприємців, діяльність яких пов'язана з організацією надання та надання соціальних послуг, в житловому оточенні отримувача соціальних послуг. Організовує виявлення та веде облік осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують соціальної підтримки (отримувачів соціальних послуг). Бере участь у встановленні причин негативних соціальних явищ і розробці комплексу заходів щодо їх усунення. Оцінює потреби отримувачів соціальних послуг. Визначає перелік необхідних соціальних послуг, форми та методи соціальної роботи. Готує та подає пропозиції керівнику установи (закладу), місцевим органам виконавчої влади, місцевого самоврядування щодо необхідності надання соціальних послуг для прийняття відповідного рішення. Надає в зоні соціального обслуговування базовий комплекс соціальних послуг. Забезпечує соціальний супровід отримувачів соціальних послуг, у тому числі прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу. Надає отримувачам соціальних послуг допомогу в оформленні запитів до відповідних інстанцій, заяв, документів для отримання всіх видів допомоги, приймає такі документи та забезпечує їх подання у відповідний підрозділ соціального захисту населення. Залучає до надання соціальних послуг заклади освіти, охорони здоров'я, соціального обслуговування, громадські організації, фонди тощо. Сприяє формуванню в зоні соціального обслуговування сімейних, національно-патріотичних цінностей, засад відповідального батьківства. Виявляє вразливі сім'ї з ознаками неналежного виконання батьками обов'язків щодо виховання та розвитку дитини. Організовує залучення наявних фінансових, матеріальних та інших можливостей громади для підтримки осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах. Веде встановлену документацію з призначення видів соціальної допомоги, компенсацій, субсидій, пільг, надання соціальних послуг. Проводить навчання соціальних працівників (допоміжний персонал) і соціальних робітників. Підвищує професійний рівень і загальнокультурну компетентність.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із соціальної роботи» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки) від 20.06.2020 р. № 1179

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Фахівці з реабілітації – особи, які безпосередньо надають реабілітаційну допомогу, мають відповідну освіту, володіють відповідними професійними знаннями та навичками, а також залучені до безперервного професійного розвитку.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX (зі змінами та доповненнями)

Фізична ідентифікація – процедура встановлення ідентифікаційних даних особи із документів, створених на матеріальних носіях, та/або електронних даних, у результаті виконання якої забезпечується однозначне встановлення фізичної особи, що проводиться в органах Пенсійного фонду, якщо вона не пройшла фізичну ідентифікацію в установі банку, де отримує пенсію. До фізичної ідентифікації прирівнюється: авторизація в особистому електронному кабінеті на вебпорталі електронних послуг Пенсійного фонду за допомогою віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія.Підпис» («Дія ID»); ідентифікація за допомогою відеоконференцзв'язку з дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг, під час сеансу якого пред'являються документи, що посвідчують особу, відповідно до порядку, встановленого правлінням Пенсійного фонду за погодженням із центральними органами виконавчої влади; посвідчення в установленому порядку за зверненням одержувача, який тимчасово проживає за кордоном, відповідною закордонною дипломатичною установою України факту, що особа є живою.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV (зі змінами та доповненнями)

Фізичне насильство – форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII (зі змінами та доповненнями)

Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями – надання допомоги при переміщенні у громадських місцях і транспорті для відвідування органів державної влади та місцевого самоврядування, установ, організацій та закладів освіти, надавачів медичних, соціальних та реабілітаційних послуг тощо, купівлі товарів, робіт і послуг, у тому числі заповнення бланків, написання заяв, читання інформації під час такого відвідування, та інше (*отримувачі соціальної послуги*: особи з інвалідністю, в тому числі: особи з порушенням зору; особи з порушенням опорно-рухового апарату; особи з інтелектуальними порушеннями; особи з психічними порушеннями та поведінковими порушеннями (комбіновані порушення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Фізичні особи, які надають соціальні послуги з догляду – відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» фізичні особи, без здійснення підприємницької діяльності, можуть надавати соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі без проходження навчання та дотримання державних стандартів соціальних послуг отримувачам соціальних послуг з числа членів своєї сім'ї, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права і обов'язки та є: а)

особами з інвалідністю I групи; б) дітьми з інвалідністю; в) громадянами похилого віку з когнітивними порушеннями; г) невиліковно хворими, які через порушення функцій організму не можуть самостійно пересуватися та самообслуговуватися; г) дітьми, яким не встановлено інвалідність, але які є хворими на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежні), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дітьми, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органа, потребують паліативної допомоги. Перелік зазначених тяжких захворювань, розладів, травм, станів дітей, яким не встановлено інвалідність, затверджує Кабінет Міністрів України.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Фізкультурно-спортивна реабілітація – система заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих на відновлення і компенсацію функціональних можливостей її організму для поліпшення фізичного і психологічного стану.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Фінансування надання соціальних послуг – здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, спеціальних фондів, коштів підприємств, установ та організацій, плати за соціальні послуги, благодійної допомоги та інших джерел, не заборонених законом.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – усиновлення; встановлення опіки, піклування; передача до прийомної сім'ї, дитячих будинків сімейного

типу, до закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Форми надання послуги соціальної профілактики – соціальна реклама, лекція, відеолекторій, бесіда, дебати, тренінг, форум-театр, «жива бібліотека», масовий захід/акція.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Функції з обслуговування – робота працівника органу місцевого самоврядування, яка не передбачає здійснення повноважень, безпосередньо пов'язаних з виконанням завдань і функцій місцевого самоврядування.

Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 02.05.2023 р. № 3077-IX (зі змінами та доповненнями)

X

Хвороби, зумовлені ВІЛ (ВІЛ-інфекція) – комплекс визначених Міжнародною класифікацією хвороб уражень організму людини, зумовлених пов'язаними з впливом ВІЛ ушкодженнями імунної системи, який на початковому етапі свого розвитку має характер стану безсимптомного носійства ВІЛ, а за умови відсутності відповідного лікування та впливу інших несприятливих для організму людини, яка живе з ВІЛ, обставин набуває клінічних проявів у вигляді різноманітних інфекційних, паразитарних захворювань, злоякісних пухлин, інших хвороб чи зумовленого ВІЛ синдрому набутого імунодефіциту.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII (зі змінами та доповненнями)

Ц

Центр надання адміністративних послуг – постійно діючий робочий орган або виконавчий орган (структурний підрозділ) органу місцевого самоврядування або місцевої державної адміністрації, що зазначені у частині другій цієї статті, в якому надаються адміністративні послуги згідно з переліком, визначеним відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги».

Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI (зі змінами та доповненнями)

Центр реінтеграції бездомних осіб – заклад соціального захисту, діяльність якого спрямована на поступове повернення бездомної особи до самостійного повноцінного життя шляхом надання їй комплексу соціальних послуг з урахуванням індивідуальних потреб. Центр реінтеграції бездомних осіб може утворюватися для жінок, чоловіків, сімей з дітьми, осіб, хворих на наркоманію та хронічний алкоголізм (які пройшли курс лікування) тощо, з наданням тимчасового притулку - денного перебування, коротко- (до шести місяців), довготривалого (понад шість місяців) проживання.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Центр соціально-психологічної реабілітації дітей – заклад соціального захисту, що створюється для тривалого (стаціонарного) або денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинилися у складних життєвих обставинах, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV (зі змінами та доповненнями)

Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги – забезпечують надання безоплатної правової допомоги постраждалим

особам у порядку, встановленому Законом України «Про безоплатну правову допомогу», у тому числі на базі загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV (зі змінами та доповненнями)

Центри медико-соціальної реабілітації дітей – створюються в державній системі охорони здоров'я за визначенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах сім'ї, дітей та молоді і центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, для дітей, які вживають алкоголь, наркотики, а також для дітей, які за станом здоров'я не можуть бути направлені до шкіл соціальної реабілітації та професійних училищ соціальної реабілітації.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Центри соціальних служб – здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг різним категоріям населення покладається на республіканський Автономної Республіки Крим, обласні, Київський та Севастопольський міські, районні, міські, районні у містах, селищні та сільські центри соціальних служб. Основними завданнями республіканського Автономної Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських центрів соціальних служб є: а) методична допомога громадам у здійсненні соціальної роботи, наданні соціальних послуг, організація навчання із соціальної роботи, надання соціальних послуг; б) організація інформування громад щодо сімейних цінностей, профілактики соціального сирітства, недопущення насильства, жорстокого поводження з дітьми; в) проведення навчальних заходів для надавачів соціальних послуг, спеціалістів виконавчих органів місцевого самоврядування, які здійснюють управління системою надання соціальних послуг сім'ям та дітям. Для виконання своїх завдань республіканський Автономної Республіки Крим, обласні, Київський та Севастопольський міські центри

соціальних служб можуть утворювати тренінгові центри та мобільні консультаційні пункти.

Основними завданнями районних, міських, районних у містах, селищних та сільських центрів соціальних служб є: а) проведення соціально-профілактичної роботи, спрямованої на запобігання потраплянню у складні життєві обставини осіб та сімей з дітьми; б) надання особам та сім'ям з дітьми комплексу соціальних послуг відповідно до їхніх потреб згідно з переліком, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері сім'ї та дітей, з метою подолання складних життєвих обставин та мінімізації негативних наслідків таких обставин. Для реалізації своїх повноважень районні, міські, районні у містах, селищні та сільські центри соціальних служб утворюють: 1) стаціонарні служби (відділення), що здійснюють: а) роботу із запобігання відмовам від новонароджених дітей; б) соціально-психологічну реабілітацію дітей; в) соціальну адаптацію осіб із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; г) надання тимчасового притулку сім'ям з дітьми; 2) денні служби (відділення), що здійснюють: а) соціально-психологічну підтримку внутрішньо переміщених осіб, учасників антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях та членів їхніх сімей; б) соціальний супровід сімей, які потрапили у складні життєві обставини; в) соціальний супровід прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів та усиновителів; г) соціальний патронаж дітей та молодих людей, які перебувають у конфлікті з законом; г) денний догляд за дітьми з інвалідністю та дітьми, яким не встановлено інвалідність, але які є хворими на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежні), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дітьми, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органа, потребують паліативної

допомоги. Перелік зазначених тяжких захворювань, розладів, травм, станів дітей, яким не встановлено інвалідність, затверджується КМУ;
3) мобільну бригаду екстреного реагування.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III (зі змінами та доповненнями)

Центри соціально-психологічної реабілітації дітей – утворюються, реорганізуються та ліквідуються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, виконавчими органами міських і районних у містах рад і підпорядковуються відповідній службі у справах дітей для тривалого (стаціонарного) або денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинились у складних життєвих обставинах, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової і тощо допомоги.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР (зі змінами та доповненнями)

Ч

Часткове безробіття – 1) вимушене тимчасове скорочення нормальної або встановленої законодавством України тривалості робочого часу, перерва в одержанні заробітку або скорочення його розміру через тимчасове припинення виробництва без припинення трудових відносин; 2) вимушене тимчасове скорочення передбаченої законодавством тривалості робочого часу у зв'язку із зупиненням (скороченням) виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг) без припинення трудових відносин.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III (зі змінами та доповненнями)

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI (зі змінами та доповненнями)

Чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини –

а) похилий вік; б) часткова або повна втрата рухової активності, пам'яті; в) невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування; г) психічні та поведінкові розлади, у тому числі внаслідок вживання психоактивних речовин; ґ) інвалідність; д) бездомність; е) безробіття; є) малозабезпеченість; ж) поведінкові розлади у дітей через розлучення батьків; з) ухилення батьками або особами, які їх замінюють, від виконання обов'язків із виховання дитини; и) втрата соціальних зв'язків, у тому числі під час перебування в місцях позбавлення волі; і) жорстоке поводження з дитиною; ї) насильство за ознакою статі; й) домашнє насильство; к) потрапляння в ситуацію торгівлі людьми; л) шкода, завдана пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (зі змінами та доповненнями)

Члени сімей учасників масових акцій громадського протесту –

особи, які перебувають у шлюбі; проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою; їхні діти; особи, які перебувають під опікою чи піклуванням; є родичами прямої або непрямої лінії споріднення за умови спільного проживання.

Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей : Закон України від 21.02.2014 р. № 745-VII (зі змінами та доповненнями)

Члени сім'ї трудового мігранта – особи, які перебувають з трудовим мігрантом у шлюбі, діти та інші особи, які перебувають на його утриманні та є членами сім'ї відповідно до Сімейного кодексу України.

Про зовнішню трудову міграцію : Закон України від 05.11.2015 р. № 761-VIII (зі змінами та доповненнями)

Ш

Шкідливий виробничий фактор – фактор середовища або трудового процесу, вплив якого на працівника за певних умов (інтенсивність, тривалість дії тощо) може спричинити професійне або виробничо обумовлене захворювання, тимчасове або стійке зниження працездатності, підвищення частоти соматичних та інфекційних захворювань, призвести до порушення здоров'я як працівника, так і його нащадків.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Шкідливий вплив на здоров'я людини – вплив факторів середовища життєдіяльності, що створює загрозу здоров'ю, життю або працездатності людини чи здоров'ю майбутніх поколінь.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX

Шкідливі умови праці – стан умов праці, за якого рівень впливу одного або більше факторів виробничого середовища та/або трудового процесу перевищує допустимий.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Щ

Щомісячна грошова виплата деяким категоріям громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною – гарантована державою щомісячна грошова виплата, яка призначається і виплачується особам відповідно до Закону України «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян».

Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян : Закон України від 27.07.2022 р. № 2454-IX (зі змінами та доповненнями)

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0293203-02#Text>
2. Деякі питання захисту прав депортованих та внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 червня 2022 № 740-2022-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/740-2022-%D0%BF#Text>
3. Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2020-%D0%BF#Text>
4. Деякі питання Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 р. № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2016-%D0%BF#Text>
5. Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 р. № 783. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-2020-%D0%BF#Text>
6. Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.12.2022 № 1364. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1364-2022-%D0%BF#Text>
7. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. ДБН В. 2.2-40:2018. URL: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/dbn_v_2_2_40/1-1-0-1832
8. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. № 995_g71. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
9. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
11. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text>
12. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>

13. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
14. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
15. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/5073-17>
16. Про боротьбу з тероризмом : 20.03.2003 р. № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>
17. Про верифікацію та моніторинг державних виплат : Закон України від 03.12.2019 р. № 324-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324-20#Text>
18. Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11.02.2015 р. № 183-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>
19. Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>
20. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
21. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>
22. Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей : Закон України від 21.02.2014 р. № 745-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/745-18#Text>
23. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/4572-17>
24. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>
25. Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
26. Про державне регулювання у сфері комунальних послуг : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2479-17#Text>
27. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
28. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>
29. Про державні цільові програми : Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>

30. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>
31. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15/ed20040701#Text>
32. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
33. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>
34. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text>
35. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>
36. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
37. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.03.2005 р. № 851-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
38. Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 р. № 1089-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>
39. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
40. Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3334-15#Text>
41. Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 09.11.2017 р. № 2189-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-17#Text>
42. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>
43. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
44. Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 р. № 500-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-17#Text>

45. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
46. Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
47. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n10>
48. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
49. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155 - VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
50. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#Text>
51. Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1951-19#Text>
52. Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 09.11.2017 р. № 2189-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text>
53. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>
54. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#n2>
55. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
56. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
57. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text>

58. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>
59. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>
60. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
61. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
62. Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#n20>
63. Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13#Text>
64. Про затвердження Державного стандарту догляду вдома : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.11.2013 р. № 760. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1990-13#Text>
65. Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1447-13#Text>
66. Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-16#Text>
67. Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 р. № 607. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/607-2013-%D0%BF#Text>
68. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1359-16#Text>
69. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ

Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-16#Text>

70. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1089-17#Text>

71. Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № z0665-15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0665-15#Text>

72. Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1671-13#Text>

73. Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13#Text>

74. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0898-23#Text>

75. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0856-21#Text>

76. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#Text>

77. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16#Text>

78. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги : Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-21#Text>

79. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 07.06.2017 р. № 956. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-17#Text>

80. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text>

81. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № з1243-16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text>

82. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text>

83. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text>

84. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1359-16#Text>

85. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1367-16#Text>

86. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.05.2022 р. № 145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0711-22#Text>

87. Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0432-16#Text>

88. Про затвердження Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України : Наказ Міністерства України у справах молоді та спорту від 09.09.2005 р. № 1965. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05#Text>

89. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>

90. Про затвердження Методики обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 17.05.2022 р. № 150. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0639-22#Text>

91. Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних

послугах : проєкт Наказу Міністерства соціальної політики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0253-14#Text>

92. Про затвердження Порядку влаштування бездомних осіб похилого віку та інвалідів до стаціонарних соціально-медичних установ та інших закладів соціальної підтримки (догляду) : Наказ Міністерства соціальної політики від 12.08.2011 р. № 312. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1031-11#Text>

93. Про затвердження Порядку здійснення соціального патрулювання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.07.2011 р. № 283. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0953-11#Text>

94. Про затвердження Порядку надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-2019-%D0%BF#Text>

95. Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із соціальної роботи» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки) від 20.06.2020 р. № 1179. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ME200567>

96. Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1327-13#Text>

97. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>

98. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>

99. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

100. Про зовнішню трудову міграцію : Закон України від 05.11.2015 р. № 761-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-19#Text>

101. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

102. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>

103. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/2849-20>

104. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

105. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

106. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/586-14>

107. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>

108. Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1871-20#Text>

109. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n15>

110. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>

111. Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії російської федерації проти України» Закон України від 20.03.2023 р. № 2980-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2980-20#Text>

112. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>

113. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22.06.2012 р. № 5026-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text>

114. Про організацію надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>

115. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

116. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15#Text>

117. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>

118. Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>

119. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>
120. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>
121. Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>
122. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
123. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
124. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною : Закон України від 01.06.2000 р. № 1767-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-14#Text>
125. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>
126. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб : Закон України від 01.01.1992 р. № 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>
127. Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення : Закон України від 10.01.2002 р. № 2918-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14#Text>
128. Про підготовку фахівців з раннього втручання : Лист Міністерства і освіти України від 23.06.2023 р. № 1/9144-23. URL:
129. Про поховання на похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-15#Text>
130. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
131. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text>
132. Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті : Закон України від 09.04.2015 р. № 314-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-19#Text>
133. Про приватизацію державного житлового фонду : Закон України від 19.06.1992 р. № 2482-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2482-12#Text>

134. Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999 р. № 966-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/966-14#Text>
135. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>
136. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12#Text>
137. Про професійний розвиток працівників : Закон України від 12.01.2012 р. № 4312-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text>
138. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>
139. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
140. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>
141. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>
142. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
143. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>
144. Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>
145. Про Службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1915-20#Text>
146. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 02.05.2023 р. № 3077-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text>
147. Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23.12.2010 р. № 2862-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>
148. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 26.01.2022 № 2010-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>
149. Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України,

та членів їхніх сімей : Закон України від 26.01.2022 № 2010-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2010-20#Text>

150. Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2195-15#Text>

151. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

152. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text>

153. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>

154. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>

155. Про статус гірських населених пунктів в Україні : Закон України від 15.02.1995 р. № 56/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/95-вр#Text>

156. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text>

157. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>

158. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>

159. Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян : Закон України від 27.07.2022 р. № 2454-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2454-20#Text>

160. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

- Автоматичний режим надання електронної публічної послуги 5
- Адміністративна послуга 5
- Адміністративний центр територіальної громади 5
- Адміністративні дані 5
- Адміністратор недержавного пенсійного 6
- Адреса житла 6
- Альтернативна служба 6
- Антитерористична підготовка населення 6
- Ануїтет 7

- Багатодітна сім'я 7
- Базова мережа закладів культури 7
- Базовий державний соціальний стандарт 8
- Базовий набір культурних послуг 8
- Базові соціальні послуги 8
- Батьки-вихователі 9
- Батьки-вихователі дитячого будинку сімейного 9
- Безбар'єрність 9
- Бездомна особа 9
- Бездомність 10
- Безоплатна вторинна правова допомога 10
- Безоплатна допомога (пересилка, виконання робіт, надання послуг) 10
- Безоплатна освіта 10
- Безоплатна первинна правова допомога 10
- Безоплатна правова допомога 11
- Безпечне освітнє середовище 11
- Безпечні умови для людини 12
- Безпечні умови праці 12
- Безпритульна особа 12
- Безпритульні діти 12
- Безробітний 12
- Безробіття 13
- Бенефіціар 13
- Біометричні дані 13

Благодійна діяльність 14
Благодійна організація 14
Благодійна пожертва 14
Благодійник 14
Близькі особи 14
Близькі родичі та члени сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин 15
Боротьба з тероризмом 15
Будинок нічного перебування 15
Бюджет місцевого самоврядування (місцевий бюджет) 16
Бюджет розвитку 16

Ваучер 16
Вебсайт 16
Ведення випадку 16
Ветерани війни 17
Ветерани праці 17
Верифікація 17
Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству 18
Види відпусток 19
Види соціального страхування 20
Визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах 20
Виконавчі органи рад 20
Вимоги безпеки для здоров'я і життя людини 21
Випускники закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування 21
Виробничо зумовлені захворювання 21
Витяг з реєстру територіальної громади 21
Вихованці дитячого будинку сімейного типу 22
Відкритий пенсійний фонд 22
Відмова надання соціальних послуг 22
Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами 22
Військова капеланська діяльність 23
Військовий 23
Військовослужбовці 23
ВІЛ-експонована дитина 24

ВІЛ-інфікована дитина 24
ВІЛ-статус особи 24
Вільний вибір місця проживання чи перебування 24
Вкладник недержавного пенсійного фонду 25
Внутрішньо переміщена особа 25
Воєнна безпека 25
Воєнний конфлікт 26
Воєнний стан 26
Володілець персональних даних 26
Волонтер 26
Волонтерська діяльність 27
Волонтерська допомога 29
Вразливі групи населення 29
Встановлення завдань реабілітації 29
Встановлення опіки та піклування 30
Втрата здоров'я 30

Гендерна рівність 30

Гігієнічний норматив 30
Гірські населені пункти 31
Гнучкі умови праці 31
Громадська безпека і порядок 31
Громадська організація 31
Громадська спілка 32
Громадське об'єднання 32
Громадські об'єднання осіб з інвалідністю, їх спілки
Громадянин України 32
Гуманітарна допомога 33
Гуманітарний коридор 33

Декларування місця проживання 33
Денний догляд 34
Денний догляд дітей з інвалідністю 34
Деокупація 34
Держава-агресор (держава-окупант) 35
Держава-терорист 35

- Державна міграційна служба України 35
- Державна мова 35
- Державна політика соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України 36
- Державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямована на захист: людини і громадянина 36
- Державна політика у сфері культури 37
- Державна прикордонна служба України 37
- Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх та їх обтяжен 37
- Державна служба 37
- Державна служба України з надзвичайних ситуацій 38
- Державна соціальна гарантія 38
- Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям 38
- Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю 38
- Державна цільова програма 39
- Державне регулювання зайнятості 39
- Державне утримання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб із їх числа 39
- Державний житловий фонд 40
- Державний класифікатор соціальних стандартів та нормативів 40
- Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування 41
- Державний службовець 41
- Державний орган 41
- Державний стандарт денного догляду 42
- Державний стандарт догляду вдома 42
- Державний стандарт надання притулку бездомним особам 43
- Державний стандарт паліативного догляду 43
- Державний стандарт соціальних послуг 44
- Державний стандарт соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах 44
- Державний стандарт соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування 44
- Державний стандарт соціальної адаптації 45
- Державний стандарт соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб 45

Державний стандарт соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю 45

Державний стандарт соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних 46

Державний стандарт соціальної послуги консультування 46

Державний стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання 46

Державний стандарт соціальної послуги натуральної допомоги 47

Державний стандарт соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю 48

Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації)

Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів 48

Державний стандарт соціальної послуги профілактики 49

Державний стандарт соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці 49

Державний стандарт соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) 49

Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності 50

Державні виплати 51

Державні соціальні гарантії 51

Державні соціальні нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування 51

Державні соціальні нормативи у сфері забезпечення навчальними закладами 51

Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами культури 52

Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами фізичної культури та спорту 52

Державні соціальні нормативи у сфері охорони здоров'я 54

Державні соціальні нормативи у сфері побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування 54

Державні соціальні нормативи у сфері соціального обслуговування 55

Державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування та зв'язку 55

Державні соціальні стандарти 56

Державні соціальні стандарти для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа 56

Державні соціальні стандарти і нормативи здійснення соціальної роботи з дітьми, молоддю та різними категоріями сімей 57

Державні соціальні стандарти у сфері доходів населення 57

Дискримінація 58

Дискримінація за ознакою інвалідності.58

Дискримінація за ознакою статі 58

Дистанційне консультування 59

Дитина 59

Дитина-біженець 59

Дитина війни 60

Дитина з інвалідністю 60

Дитина-кривдник 60

Дитина, розлучена із сім'єю 60

Дитина-сирота 61

Дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах 61

Дитина, яка постраждала від домашнього насильства 61

Дитина, яка постраждала від насильства за ознакою статі 62

Дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів 62

Дитина, яка потребує додаткового захисту 62

Дитячий будинок сімейного типу 62

Діти-вихованці 63

Діти з особливими освітніми потребами 63

Діти, над якими встановлюється опіка, піклування 63

Діти, позбавлені батьківського піклування 63

Діти, потерпілі від Чорнобильської катастрофи 64

Діти, які мають право на безоплатне або пільгове забезпечення дитячим харчуванням 65

Діти, які потребують тимчасового захисту 65

Діяльність держави щодо осіб з інвалідністю 65

Діяльність з недержавного пенсійного забезпечення 66

Довідка про реєстрацію місця проживання 66

Довічна обумовлена пенсія 66

Довічна пенсія (ануїтет 66

Довічна пенсія з установленим періодом 67

Довічна пенсія подружжя 67

Догляд вдома 67

Догляд за особою з інвалідністю (дитиною з інвалідністю 68

Догляд стаціонарний 68

Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних 68

Договір про надання соціальних послуг 69
Додаткова заробітна плата 70
Додатковий захист 70
Домашнє насильство 70
Допоміжні засоби реабілітації 71
Допомога на здобуття економічної самостійності малозабезпеченої сім'ї 71
Допомога по частковому безробіттю 71
Доступність 71
Доступність для осіб з інвалідністю 72

Екологічна безпека 72
Економічне насильство 72
Екстрена допомога 72
Екстрене (кризове) втручання 73
Електронна послуга 73
Електронна публічна послуга 73
Електронне відображення інформації, що міститься у документах 73
Електронний кабінет 74
Електронний кабінет ведення персонального обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів 74
Електронний кабінет центру надання адміністративних послуг 74
Електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису 75
Ерготерапія 75

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування 76
Єдиний державний демографічний реєстр 76
Єдиний державний реєстр ветеранів війни 77
Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів 77
Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин 77
Єдиний реєстр осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України 78

Жила кімната у гуртожитку 78

Жилий блок чи жила секція у гуртожитку 78
Жилі приміщення у гуртожитку 78
Життєдіяльність 79
Житло 79
Житлове приміщення у гуртожитку 79
Житловий фонд соціального призначення 79
Житлово-комунальні послуги 80
Жорстоке поводження з дитиною 80

Забезпечення найкращих інтересів дитини 80
Забезпечення найкращих інтересів отримувачів соціальних послуг 81
Загальнообов'язкове державне соціальне страхування 81
Завдання надання соціальної послуги профілактики 81
Завдання суб'єктів соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю 82
Завідувач відділення (соціальні послуги 82
Загальний заклад охорони здоров'я 84
Загальні збори 84
Загальні служби підтримки постраждалих осіб 84
Загальнообов'язкове державне соціальне страхування 84
Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття 85
Загальноосвітні санаторні школи (школи-інтернати) 85
Загальноосвітні школи та професійні училища соціальної реабілітації 85
Загроза життю або здоров'ю дитини 85
Зайнятість 86
Заклад соціального захисту осіб, які страждають на психічні розлади 86
Заклади для бездомних осіб і безпритульних дітей 86
Заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування 86
Заклади допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми 87
Заклади соціального захисту для бездомних осіб і безпритульних дітей 87
Заклади соціального захисту для безпритульних дітей 87
Заклади соціальної підтримки (догляду) 87
Законні представники 87
Законодавство про соціальні послуги 88
Закон України «Про безоплатну правову допомогу» 88
Закон України «Про волонтерську діяльність» 88

Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» 88

Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» 89

Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» 89

Закон України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» 89

Закон України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» 89

Закон України «Про житловий фонд соціального призначення» 90

Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» 90

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» 90

Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» 90

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» 91

Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» 91

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» 92

Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» 92

Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» 92

Закон України «Про інформацію» 92

Закон України «Про медіацію» 92

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» 93

Закон України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії російської федерації проти України» 93

Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» 94

Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» 94

Закон України «Про основні засади молодіжної політики» 94

Закон України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» 94

Закон України «Про охорону дитинства» 95
Закон України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» 95
Закон України «Про пенсійне забезпечення» 95
Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» 96
Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» 96
Закон України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» 97
Закон України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ» 97
Закон України «Про протидію торгівлі людьми» 97
Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» 98
Закон України «Про соціальний захист дітей війни» 98
Закон України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей» 98
Закон України «Про соціальні послуги» 98
Закон України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» 99
Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» 99
Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» 99
Закон України «Про страхування» 100
Закон України «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян» 100
Законні джерела існування 100
Замовник соціальних послуг 101
Заохочувальні та компенсаційні виплати 101
Запобігання бездомності і безпритульності 101
Запобігання безпритульності дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа 102
Запобігання домашньому насильству 102
Запобігання насильству за ознакою статі 103
Зареєстрований безробітний 103
Заробітна плата 104
Застрахована особа 104
Застраховані особи 105

Захист дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів, та дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів 105

Захист дітей, які постраждали від сексуального насильства або стали його свідками (очевидцями) 107

Захист інформації 108

Захист осіб, які постраждали від торгівлі людьми 108

Захист прав дітей з інвалідністю та дітей з вадами розумового або фізичного розвитку 108

Захист прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованій території 110

Захист прав та інтересів дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах 111

Захист та безпека отримувача послуг у сфері протидії торгівлі людьми 112

Збройні Сили України 112

Звернення про надання соціальних послуг 113

Звільнені особи 113

Згода про застосування посередництва (медіації) 113

Згода суб'єкта персональних даних 113

Здоров'я 114

Зміст соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми 114

Зміст соціальної послуги 115

Зміст соціальної послуги догляду вдома 116

Зміст соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних 117

Зміст соціальної послуги інтеграції 117

Зміст соціальної послуги консультування 118

Зміст соціальної послуги кризового та екстреного втручання 119

Зміст соціальної послуги натуральної допомоги 119

Зміст соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю 120

Зміст соціальної послуги посередництва (медіації) 120

Зміст соціальної послуги представництва інтересів 121

Зміст соціальної послуги соціального супроводу 123

Зміст соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці 123

Зміст соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування 124

Зміст соціальної послуги соціальної адаптації 125
Зміст соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції
бездомних осіб 126
Зміст соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю 126
Зняття з реєстрації 127

Ідентифікаційні дані 127
Ідентифікаційні дані особи 128
Ідентифікація особи 128
Ім'я особи 128
Інвалідність 128
Індивідуальна програма реабілітації 129
Індивідуальне 129
Індивідуальний пенсійний рахунок 129
Індивідуальні дані 129
Інклюзивне навчання 130
Інклюзивне освітнє середовище 130
Інструктор з трудової адаптації 130
Інструктор-методист у справах глухих 131
Інформаційно-мотиваційне консультування 132
Інформація 132
Інформація про фізичну особу (персональні дані) 132
Інформування 133

Кваліфікаційні вимоги до працівників, що здійснюють соціальну роботу 133
Класифікатор соціальних послуг 133
Класифікація соціальних послуг 133
Ключові групи щодо інфікування ВІЛ 134
Коефіцієнт страхового стажу 135
Компенсація 135
Комплексна електронна публічна послуга 135
Комунікація 135
Конкурс на надання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів 136
Консультативний кризовий телефон 136
Консультування 136
Консультування в стаціонарних умовах 136
Консультування за принципом «рівний-рівному» 137

Консультування, орієнтоване на виконання завдання 137
Контакт з дитиною 137
Конфіденційні дані 137
Конфлікт / спір 138
Кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей 138
Короткотермінове консультування 138
Короткотермінове проживання 138
Короткочасна кризова допомога 139
Кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування 139
Кривдник 139
Кризова ситуація 139
Кризове консультування 140
Кризове та екстрене втручання 140
Культурна послуга 141

Людина, яка живе з ВІЛ 141

Малозабезпечена особа 141
Малозабезпечена сім'я 141
Малозабезпечена сім'я з дітьми 142
Маломобільна група населення 142
Маломобільні групи населення 142
Медико-соціальна експертиза 143
Медична реабілітація 143
Медичне обслуговування 143
Медіаграмотність 143
Медіатор 143
Межа малозабезпеченості 144
Менеджмент у соціальній роботі з сім'ями, дітьми та молоддю 144
Мережа Інтернет (Інтернет) 144
Методика обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг 144
Меценатська діяльність 145
Міжперсональне функціонування 145
Мінімальна заробітна плата 145

Мінімальна пенсія 146
Мінімальний бюджет місцевого самоврядування 146
Мінімальний рівень соціальних потреб 146
Мінімальний страховий внесок 146
Міністерство внутрішніх справ України 147
Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (Мінреінтеграції) 147
Місце перебування 148
Місце проживання 148
Місце проживання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування 148
Місцева державна адміністрація 149
Місьцеве самоврядування в Україні 149
Місце перебування 149
Місце проживання 149
Мобільний зв'язок 149
Молода сім'я 150
Молодий працівник 150
Молодіжна громадська організація 150
Молодіжна політика 150
Молодіжний працівник 150
Молодіжний центр 151
Молодь 151
Моніторинг та оцінка якості надання соціальної послуги денного догляду 151
Моніторинг та оцінювання якості надання соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних 151
Моніторинг якості надання соціальної послуги з паліативного догляду 151
Моніторинг якості надання соціальної послуги консультування 152
Моніторинг якості надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання 152
Моніторинг якості надання соціальної послуги надання притулку бездомним особам 152
Моніторинг якості надання соціальної послуги представництва інтересів 153
Моніторинг якості надання соціальної послуги профілактики 153
Моніторинг якості надання соціальної послуги соціального супроводу 153
Моніторинг якості надання соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах 13
Моніторинг якості надання соціальної послуги стаціонарного догляду 154

Моніторинг якості надання соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб 154

Мультидисциплінарна команда 154

Надавач соціальної послуги 155

Надавач соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю 155

Надавач соціальної послуги денного догляду (працівник) 155

Надавач соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних 156

Надавач соціальної послуги з паліативного догляду (працівник суб'єкта, що надає соціальну послугу з паліативного догляду) 156

Надавач соціальної послуги консультування 156

Надавач соціальної послуги кризового та екстреного втручання 156

Надавач соціальної послуги натуральної допомоги 157

Надавач соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю 157

Надавач соціальної послуги посередництва (медіації) 157

Надавач соціальної послуги профілактики 157

Надавач соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах 157

Надавач соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування 158

Надавач соціальної послуги соціальної адаптації (працівник) 158

Надавач соціальної послуги соціальної інтеграції 158

Надавач соціальної послуги стаціонарного догляду 158

Надавач соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб 158

Надавачі медичних послуг 159

Надавачі соціальних послуг 159

Надавачі соціальних послуг державного / комунального сектору 160

Надавачі соціальних послуг недержавного сектору 160

Надання допомоги та захисту постраждалим особам 160

Надання послуг бездомним особам 161

Надання притулку 161

Надання профілактичних послуг у сфері протидії торгівлі людьми 162

Надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення 162

Накопичувальний пенсійний рахунок 162
Накопичувальний пенсійний фонд 163
Наставник 163
Наставництво 163
Натуральна допомога 163
Національна гвардія України 164
Національна поліція України 164
Національна соціальна сервісна служба України 165
Національне військове меморіальне кладовище 166
Небезпечний фактор 166
Недержавний пенсійний фонд 166
Неповна зайнятість 167
Неповна сім'я 167
Непрацездатні громадяни 167
Непрацююча працездатна особа 167
Неформальне професійне навчання працівників 167
Нещасний випадок 168
Нічний притулок 168
Нове робоче місце 168
Нормативи забезпечення 168
Нормативи мінімального споживання 169
Нормативи питного водопостачання 169
Нормативи раціонального споживання 169
Нормативи споживання 169

Об'єкт соціального страхування 169
Об'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю 170
Обласний бюджет 170
Обмеження життєдіяльності 170
Обмежувальний припис стосовно кривдника 170
Обов'язки надавачів соціальних послуг 170
Обов'язки отримувачів соціальних послуг, їхніх законних представників 171
Обробка персональних даних 172
Одноразова виплата 172

Одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на

навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві 172

Одноразова натуральна допомога «пакунок малюка» 172

Оплата соціальних послуг 173

Орган реєстрації 173

Органи самоорганізації населення 173

Освітня програма 173

Основна заробітна плата 173

Основне місце роботи 174

Основні засади функціонування системи надання соціальних послуг 174

Основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги надання притулку бездомним особам 174

Основні напрями державної політики у сфері надання соціальних послуг 175

Основні напрями державної політики у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю 176

Основні принципи здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю 177

Основні принципи надання соціальних послуг 177

Основні соціальні послуги, що надаються при здійсненні соціальної роботи сім'ям, дітям та молоді 177

Основні форми роботи при наданні послуги з профілактики торгівлі людьми 178

Основні цілі надання соціальних послуг 178

Особа без громадянства 178

Особа, зникла безвісти за особливих обставин 178

Особа з інвалідністю 178

Особа з обмеженнями повсякденного функціонування 179

Особа з особливими освітніми потребами 179

Особа, яка здійснює фізичний супровід осіб з інвалідністю з порушенням зору 179

Особа, яка не має права на пенсію 179

Особа, яка постраждала від домашнього насильства 180

Особа, яка постраждала від торгівлі людьми 180

Особа, яка потребує додаткового захисту 180

Особи із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування 180

Особи з інвалідністю 181

Особи з інвалідністю внаслідок війни 181

Особи із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування 181

Особи працездатного віку 181

Особи, які визнаються громадянами похилого віку 182

Особи, які належать до осіб з інвалідністю внаслідок війни 182

Особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи 182

Особливий період 182

Особова справа 183

Отримувач соціальної послуги 183

Отримувач соціальної послуги денного догляду 184

Отримувач соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю 184

Отримувач соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних 184

Отримувач соціальної послуги з паліативного догляду 184

Отримувач соціальної послуги консультування 185

Отримувач соціальної послуги кризового та екстреного втручання 185

Отримувач соціальної послуги натуральної допомоги 185

Отримувач соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю 186

Отримувач соціальної послуги посередництва (медіації) 185

Отримувач соціальної послуги профілактики 186

Отримувач соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці 186

Отримувач соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах 186

Отримувач соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування 187

Отримувач соціальної послуги соціальної адаптації 187

Отримувач соціальної послуги соціальної інтеграції 187

Отримувач соціальної послуги стаціонарного догляду 187

Отримувач соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору 188

Отримувач соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб 188

Отримувачі волонтерської допомоги 188

Отримувачі гуманітарної допомоги 188

Отримувачі соціальних послуг 190

Офіційна державна статистична інформація 190

Офіційна статистика 191

Охорона дитинства 191
Охорона здоров'я 191
Охорона праці 191
Оцінка кризової ситуації 192
Оцінка потреб 192
Оцінка ризиків 192
Оцінювання індивідуальних потреб 192
Оцінювання потреб особи / сім'ї у соціальних послугах 192
Оцінювання потреб у соціальних послугах сімей, дітей та молоді 193

Паліативний догляд 193
Паліативний / хоспісний догляд 194
Паспорт громадянина України 194
Паспортний документ особи 194
Патронат над дитиною 195
Патронатний вихователь 195
Пенсійний контракт 195
Пенсійний фонд 195
Пенсійний фонд України 196
Пенсійні активи 196
Пенсійні виплати 196
Пенсійні депозитні рахунки 196
Пенсійні кошти 196
Пенсіонер 197
Пенсія 197
Пенсія на визначений строк 197
Первинна медична допомога 197
Передача до прийомної сім'ї 198
Передача до дитячого будинку сімейного типу 198
Передача до прийомної сім'ї 198
Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією 198
Персональний асистент 199
Персональні дані 199
Підстави для припинення надання соціальної послуги 199
Підтримане проживання бездомних осіб 200
Підтримане проживання осіб похилого віку та осіб з

інвалідністю 200

План соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування 201

Повна зайнятість 201

Повноваження загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб 201

Повноваження соціального працівника 203

Попередження торгівлі людьми 203

Порядок визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах 203

Порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах 203

Порядок надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади 204

Порядок організації надання соціальних послуг 204

Порядок проведення медіації та підстави її припинення 204

Посадова особа місцевого самоврядування 205

Посвідка на постійне проживання 205

Посвідка на тимчасове проживання 205

Посвідчення біженця 205

Посвідчення застрахованої особи в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування 206

Посередництво 206

Посередництво (медіація) 206

Послуга 207

Послуга доступу до мережі Інтернет 207

Послуга з медичного обслуговування населення (медична послуга) 207

Послуга раннього втручання 207

Послуга соціальної профілактики 208

Послуга телефонного консультування («гаряча лінія») 208

Послуги, що надаються екстрено (кризово) 209

Постійне робоче місце 209

Пошук роботи / підготовка до роботи 210

Право дітей на захист від усіх форм насильства 210

Право сімей з дітьми на державну допомогу 210

Правові послуги 210

Практичний психолог 211

Працевдатні особи 212

Працездатність 212
Працеспроможність 212
Працівник 212
Працюючий пенсіонер 213
Представництво інтересів 213
Представницький орган місцевого самоврядування 213
Приймальники-розподільники для дітей 213
Прийомна сім'я 214
Прийомні батьки 214
Прийомні діти
Приміщення надавача соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю 214
Припинення надання соціальних послуг 214
Притулки для дітей служб у справах дітей 215
Притулок для дітей служби у справах дітей 216
Програма державних гарантій медичного обслуговування населення (програма медичних гарантій) 216
Програма для кривдника 216
Програма для постраждалої особи 216
Продуктивна зайнятість 217
Проживання на території України на законних підставах 217
Проживання у гуртожитку протягом тривалого час 217
Прожитковий мінімум 218
Прожитковий мінімум для сім'ї 218
Протидія домашньому насильству 218
Протидія насильству за ознакою статі 219
Протидія торгівлі людьми 219
Професійна адаптація 219
Професійна компетентність 219
Професійна орієнтація 220
Професійна орієнтація населення 220
Професійна реабілітація 220
Професійна спілка (профспілка) 221
Професійне захворювання 221
Професійне навчання 221
Професійне навчання зареєстрованих безробітних 221
Професійне навчання працівників 222
Професійний відбір 222
Професійний пенсійний фонд 222

Професійний ризик 222
Професійний розвиток 223
Профілактична програма 223
Профілактичний захід 223
Процес надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення 223
Пряма дискримінація 224
Психолог установи соціального захисту 224
Психологічна адаптація 225
Психологічна допомога в реабілітації 226
Психологічна підтримка 226
Психологічна реабілітація 226
Психологічне насильство 226
Психолого-педагогічна реабілітація 227
Психолого-педагогічний супровід 227
Психолого-педагогічні послуги 227
Публічна інформація 227
Публічна послуга 228
Публічні кошти 228

Разове консультування 228
Районний бюджет 228
Районні та обласні ради 229
Реабілітаційна допомога у сфері охорони здоров'я) 229
Реабілітаційна послуга 229
Реабілітаційний заклад 229
Реабілітаційні заходи 229
Реабілітація 230
Реабілітація осіб з інвалідністю 230
Реабілітація особи, яка постраждала від торгівлі людьми 230
Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг 230
Реєстр територіальної громади 231
Реєстраційна дія 231
Реєстрація 231
Реєстрація місця проживання (перебування) особи 232
Реімбурсація 232
Реінтеграція бездомних осіб і безпритульних дітей 233
Реципієнти 232
Ринок праці 232

Ритуальні послуги 233
Ритуальні служби 233
Рівні можливості жінок і чоловіків 233
Рівні права жінок і чоловіків 233
Рівні системи пенсійного забезпечення в Україні 233
Рішення про надання соціальної послуги профілактики чи відмову у її наданні 234
Робота з отримувачем послуг у сфері протидії торгівлі людьми 235
Роботодавець 236
Робоче місце 236
Робоче місце особи з інвалідністю 236
Родич особи, зниклої безвісти 236
Розлучення дитини з сім'єю 237
Розпорядники адміністративних 237

Санітарне та епідемічне благополуччя населення 237
Свобода пересування 237
Сексуальне насильство 237
Середовище життєдіяльності людини 238
Середньомісячний сукупний дохід сім'ї 238
Середньотривале консультування 238
Синдром набутого імунodefіциту (СНІД) 238
Система надання соціальних послуг 239
Система недержавного пенсійного забезпечення 239
Система раннього втручання 239
Система реінтеграції бездомних осіб 239
Система соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України 239
Сімейне консультування 240
Сім'я 240
Сім'я з дітьми 241
Сім'я патронатного вихователя 241
Склад сім'ї отримувача соціальних послуг 241
Складні життєві обставини 243
Складні життєві обставини, в яких перебуває дитина 244
Служба військового капеланства 243

Службовець місцевого самоврядування 243

Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування 244

Соціальна адаптація 244

Соціальна адаптація звільнених осіб 245

Соціальна допомога 245

Соціальна інтеграція та реінтеграція 245

Соціальна послуга денного догляду 246

Соціальна послуга денного догляду дітей з інвалідністю 246

Соціальна послуга догляду вдома 246

Соціальна послуга догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних 246

Соціальна послуга з паліативного догляду 247

Соціальна послуга консультування 247

Соціальна послуга кризового та екстреного втручання 247

Соціальна послуга надання притулку бездомним особам 247

Соціальна послуга натуральної допомоги 249

Соціальна послуга підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю 249

Соціальна послуга представництва інтересів 249

Соціальна послуга соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці 250

Соціальна послуга соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах 250

Соціальна послуга соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування 250

Соціальна послуга соціальної адаптації 251

Соціальна послуга соціальної інтеграції 251

Соціальна послуга стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності 251

Соціальна послуга фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору 251

Соціальна послуга щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб 252

Соціальна профілактика 252

Соціальна профілактика серед сімей, дітей та молоді 22

Соціальна реабілітація 253

Соціальна реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями 253

Соціальна реабілітація сімей, дітей та молоді 253
Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю 253
Соціальний діалог 253
Соціально-доброчинна діяльність 253
Соціальне житло 255
Соціальне замовлення 255
Соціальне обслуговування сімей, дітей та молоді 255
Соціальне патрулювання 255
Соціальний готель 257
Соціальний гуртожиток 257
Соціальний захист військовослужбовців 257
Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування 258
Соціальний захист дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах 260
Соціальний захист осіб з інвалідністю 261
Соціальний захист у разі настання безробіття 21
Соціальний квартирний облік 261
Соціальний патолог 261
Соціальний патронаж звільнених осіб 262
Соціальний патруль 262
Соціальний педагог 263
Соціальний працівник 263
Соціальний працівник (допоміжний персонал) 265
Соціальний робітник 266
Соціальний супровід 266
Соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці 267
Соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах 267
Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування 267
Соціальні відпустки 268
Соціальні норми і нормативи 268
Соціальні норми і нормативи із запобігання торгівлі людьми 268
Соціальні послуги 268
Соціальні послуги громадянам похилого віку 269
Соціальні послуги з профілактики торгівлі людьми 269
Соціально-психологічна реабілітація 269
Соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин 270

Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю 270

- Соціально-психологічне консультування 270
- Соціально-реабілітаційний центр (дитяче містечко) 271
- Соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка) 271
- Соціально-трудова адаптація 271
- Спеціалізований будинок для бідних та безпритульних 272
- Спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб 272
- Спеціалізовані установи для звільнених осіб 272
- Спеціальні виховні установи Державної кримінально-виконавчої служби України 273
- Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству 274
- Сприяння активному довголіттю 274
- Сприятливі умови життєдіяльності людини 274
- Стандарт надання послуг із соціальної профілактики торгівлі людьми 274
- Стан здоров'я 274
- Статистичні нормативи 273
- Статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування 274
- Страхова виплата (страхове відшкодування) 275
- Страхова організація 274
- Страховий випадок 274
- Страховий інтерес 276
- Страховий ризик 276
- Страховий стаж 277
- Страхові випадки 277
- Страхові виплати 278
- Страхові внески 278
- Страхові кошти 279
- Страхові ризики 279
- Страхувальник 279
- Страхувальники 279
- Страхування 280
- Суб'єкт надання адміністративної послуги 280
- Суб'єкт, що надає послугу соціальної профілактики 280
- Суб'єкт, що надає соціальні послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці 280
- Суб'єкт, що надає соціальну послугу посередництва (медіації) 281
- Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах 281

Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціальної адаптації 281
Суб'єкт, що надає соціальну послугу денного догляду 281
Суб'єкт, що надає соціальну послугу консультування 282
Суб'єкт, що надає соціальну послугу з паліативного догляду 282
Суб'єкт, що надає соціальну послугу підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю 282
Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування 282
Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів / установ 283
Суб'єкт, що надає соціальну послугу стаціонарного догляду 283
Суб'єкт, що надає соціальну послугу щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб 283
Суб'єкти виявлення та/або організації соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах 284
Суб'єкти молодіжної роботи 284
Суб'єкти надання соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми 285
Суб'єкти ринку праці 285
Суб'єкти системи надання соціальних послуг 285
Суб'єкти соціального патронажу 286
Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю 286
Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству 287
Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі 289
Суб'єкт, що надає соціальну послугу представництва інтересів 289
Суб'єкти молодіжної роботи 290
Супервізія 290
Супроводжувач осіб з обмеженими можливостями 290
Сфери та рівні здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю 291

Тарифи на комунальні послуги 291
Телереабілітація 291
Територіальна громада 292
Територія територіальної громади 292
Терміновий заборонний припис стосовно кривдника 292
Тероризм 293

Терористичний акт 293
Тимчасове посвідчення громадянина України 293
Тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю 293
Тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю, особами, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування 294
Тимчасовий притулок для дорослих 294
Тимчасово окупована російською федерацією територія України (тимчасово окупована територія) 294
Транзитне підтримане проживання / учбова соціальна квартира (будинок) 295
Транспортні послуги 295
Тривале консультування 296
Трудова міграція 296
Трудова реабілітація 296
Трудовий мігрант 296
Тяжко хвора дитина, якій не встановлено інвалідність 296

Укладання договору про надання соціальної послуги профілактики 297
Умови, наближені до сімейних 297
Умови праці 298
Уповноважений з питань внутрішньо переміщених осіб 298
Уповноважені органи системи надання соціальних послуг 300
Усиновлення 300
Утиск 300
Учасник накопичувальної системи пенсійного 301
Учасник недержавного пенсійного забезпечення 301
Учасник пенсійного фонду 301
Учасники бойових дій 301
Учасники війни 302
Учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС 302
Учасники масових акцій громадського протесту 302
Учасники медіації 302
Учасники накопичувальної системи пенсійного 303

Фальсифікована продукція 303
Фахівець з вирішення конфліктів (побутова сфера) 303

Фахівець з фізичної реабілітації 304
Фахівець із раннього втручання 305
Фахівець із соціальної допомоги вдома 305
Фахівець із соціальної роботи 306
Фахівці з реабілітації 308
Фізична ідентифікація 308
Фізичне насильство 309
Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями 309
Фізичні особи, які надають соціальні послуги з догляду 309
Фізкультурно-спортивна реабілітація 310
Фінансування надання соціальних послуг 310
Форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування 310
Форми надання послуги соціальної профілактики 311
Функції з обслуговування 311

Хвороби, зумовлені ВІЛ (ВІЛ-інфекція) 311

Центр надання адміністративних послуг 312
Центр реінтеграції бездомних осіб 312
Центр соціально-психологічної реабілітації дітей 312
Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги 312
Центри медико-соціальної реабілітації дітей 313
Центри соціальних служб 313
Центри соціально-психологічної реабілітації дітей 315

Часткове безробіття 315
Чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини 316
Члени сімей учасників масових акцій громадського протесту 316
Члени сім'ї трудового мігранта 316

Шкідливий виробничий фактор 317
Шкідливий вплив на здоров'я людини 317

Шкідливі умови праці 317

Щомісячна грошова виплата деяким категоріям громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною 317

Електронне довідкове видання

Укладачі Ігор ГРИНИК, Ігор ЗУБРИЦЬКИЙ

Соціальний захист : довідник

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Редактор
Ірина Невмержицька

Технічний редактор
Ірина Артимко

Здано до набору 02.10.2024 р. Формат 60x90/16. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 22.50. Зам. 91.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. (Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5140 від 01.07.2016 р.). 82100, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24, к. 203